

PG 1231
.U52

Vol. 2

С.В.Ф.: Море може да се
види само са крова куће,
а иначе не.

M.S.F.: One can see the sea
only from the roof of the
house, otherwise no.

13. Наст.: Уместо мора ви
можете да гледате брда,
је ли тако?

13. Instr.: Instead of the sea
you can look at the hills,
is that right?

С.В.Ф.: Тако је.

M.S.F.: That is right.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 1

GRAMMAR ANALYSIS NO. 1

PAR. 86 - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER TRANSITIVE VERBS

- (10) Имају ли деца места где да се играју кад су
код куће?
Узео је књигу, хлеба и воде и отишао.
He took the book, some bread and water and left.
Купио сам одело и чарапа.
I bought a suit and some socks.
Ја не једем меса.
I do not eat meat.

The object of a transitive verb stands in the accusative if the reference is made to the whole object (књигу, одело, etc.) and in the genitive partitive if reference is made only to a part of the object (места, хлеба, воде, чарапа, etc.)

PAR. 87 - THE GENITIVE AFTER NEGATIVE TRANSITIVE VERBS

- (2) Ја станујем сасвим близу школе, јер немам аутомобила.
Слепац не види сунца ни месеца.
A blind man sees neither sun nor moon.
Ја немам ни деда ни бабе.
I have neither grandfather nor grandmother.

The object of negative transitive verbs stands very often in the genitive case even if the reference is made to the whole object (аутомобила, сунца, месеца, деда, бабе, etc.)

PAR. 88 - THE GENITIVE WITH PREPOSITIONS

1. - (1) Да ли сви ученици осим старијег водника Форда живе у Пресидију?
(1) И ја станујем ван Пресидија.
(2) Ја станујем сасвим близу школе јер немам аутомобила.
(3) То је иза Пресидија, чим се изиђе из Пресидија.
(4) Колико има од школе до места где живите?
(4) Нема ни десет минута пешке. Тако ја могу да живим без аутомобила.
(6) Да ли се та кућа налази испод Пресидија?
(6) Она се налази крај пута за Кармел.
(7) Ја тамо станујем ради деце.
(8) Станујемо тамо због њихове школе.
(9) Њихова школа је одмах преко пута.
(10) Имају ли деца места где да се играју кад су код куће?
(10) И пре и после школе деца се играју испред или око куће.
(11) Ја немам ништа против тог краја.
(12) Да ли може да се види море из тог краја?
(13) Уместо мора ви можете да гледате брда, је ли тако? Кућа у којој ми живимо је изнад Пресидија.
The house in which we live is above the Presidio.

The following are the most common prepositions which govern only the genitive case:

од	- from, since, of, then
до	- to, till, next, close
близу	- near, close
код	- by at
крај	- by, beside, near
око	- around, about
из	- from, out
испод	- under, beneath, below; from under, from beneath
испред	- in front of, before; from in front of
иза	- behind; from behind
ван	- outside
преко	- across, over
пре	- before, ago
после	- after
без	- without
због	- on account of, because of, for the sake of
ради	- on account of, because of, for the sake of
изнад	- above, over

против
(у) место
осим, сем

- against
- instead of
- except, besides

2. - The preposition "с" or "са" is the only one which governs either the genitive or the instrumental (Par. 97).

With the genitive it denotes primarily place from which and corresponds to the English proposition "from" or "off":

(12) Море може да се види само са крова куће.

Одакле долазите? - Долазим са брда.

Where are you coming from? - I am coming from the hill.

Лишће пада са дрвета.

Leaves fall from the tree.

The English prepositions "from" and "off" are translated not only by "с(а)" but also by "из". The "из" governs the genitive case, too, and expresses an idea similar to that of "с(а)" with the genitive. Because of that, English speaking students meet some difficulty in using "с(а)" and "из" properly.

Generally speaking, the preposition "с(а)" denotes departure (or detachment) from the upper surface of some object and the preposition "из" denotes departure (origin) from the inside of some object:

Да ли може да се види море из ваше куће?

Can one see the sea from your house?

(12) Море може да се види само са крова куће, а иначе не.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БР. 1

GRAMMAR EXERCISES NO. 1

Put the words in the parentheses into the proper form:

Има ли у Калифорнији (воће)? - Да, у Калифорнији има (свако воће).

Желите ли (печење)? - Не, хвала, не желим више ништа.

Шта сте спремили од (храна) и (пиће)(drinks) за пут (trip)? -

Спремио сам (сир), (хлеб), (воће) и (флаша)(bottle)(вода).

Шта сте пили за ручак? - Пили смо (вино) и (пиво).

Колико (пиво) а колико (вино) сте попили за ручак? - Попио сам (флаша)(пиво) и (чаша)(glass)(вино).

Има ли (ко) у (учионица)? - Не, у (учионица) нема (нико).

Шта сте купили у бакалници? - Купио сам (месо), (уље), (гла-
вица зелена салата) и (килограм шећер).

Зашто нисте купили (сир)? - Нисам купио, јер није било (свеж
сир).

Колико миља има од (Монтереј) до (Кармел)? - Од (Монтереј)
до (Кармел) има четири (миља).

Колико миља има од (Монтереј) до (Салинас)? - Од (Монтереј)
до (Салинас) има двадесет (миље).

Где је Холивуд? - Холивуд је у (Калифорнија) близу (Лос Анђелес).

Код (ко) ви станујете? - Ја станујем код (породица Петровић).

Где је ваша кућа? - Моја кућа је крај (пут) за Салинас.

Шта је око (ваша кућа)? - Око (моја кућа) је цвеће и дрвеће.

Из (која држава) сте ви? - Ја сам из (Пенсилванија).

Из (који град) сте ви? - Ја сам из (Питзбург).

Одакле су ваши родитељи? - Моји родитељи су из (Југославија).

Где држите ноге кад седите у (учионица)? - Кад седим у (учи-
оница) ја држим ноге испод (сто).

Шта је испред (наша учионица)? - Испред (наша учионица) је пут.

Шта је иза (наша учионица)? - Иза (наша учионица) је шума.

Волите ли да седите у (кућа) или ван (кућа) кад је топло? -

Кад је топло ја волим да седим ван (кућа).

Куда се иде из (Сан Франциско) у Окланд? - Из (Сан Франциско)
се иде у Окланд преко (мост)(bridge).

Шта радите пре (вечера)? - Пре (вечера) се одмарам.

Шта радите после (вечера)? - После (вечера) учим.

Може ли човек да живи без (ваздух)? - Не, човек не може да
живи без (ваздух).

Зашто воз није дошао на време? - Воз није дошао на време
због (снег).

Да ли је лако ићи против (ветар)? - Не, није лако ићи против
(ветар).

Да ли су сви ученици у (учионица)? - Да, сви ученици су у
(учионица) сем (поручник господин Форд).

Шта се види са (кров)(кућа)? - Са (кров) куће се види море.

Да ли се море види са (прозор)(ваша кућа)? - Не, море се
не види са (прозор)(моја кућа).

Одакле долазите? - Долазим са (брдо).

Одакле сте узели тај речник? - Овај речник сам узео са
(један сто) у учионици.

Одакле долазите? - Долазим из (град)..

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 1

READING TEXT NO. 1

Где је наша учионица

Барака, у којој је наша учионица, налази се на лепом месту. Са прозора наше учионице море се види врло лепо. Испред учионице се налази пут, а иза учионице је шума. Близу учионице је мала библиотека у којој има пуно књига на српскохрватском језику. Од учионице до библиотеке нема ни један минут.

Ученици уче преко целог дана због тога што знају да без великог рада не могу да науче језик. Многи уче и код куће, пре и после школе.

На часу сви осим наставника седе, али и наставник често седи. После сваког часа ученици изиђу из учионице на десет минута одмора. Каткад, уместо часа у учионици, ученици имају час ван учионице.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 1

QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 1.

1. На каквом се месту налази барака у којој је наша учионица?
2. Шта се види са прозора наше учионице?
3. Шта се налази испред учионице?
4. Шта се налази иза учионице?
5. Где се налази библиотека?
6. Које књиге се налазе у тој библиотеци?
7. Колико има од учионице до библиотеке?
8. Шта раде ученици преко целог дана?
9. Зашто ученици раде преко целог дана?
10. Који ученици уче и код куће?
11. Када ученици уче код куће?
12. Зашто ученици уче и код куће?
13. Ко седи на часу?

Колико је:

4 x 30
2 x 16
2 x 15
2 x 18

8 x 3
9 x 3
6 x 4
7 x 5

100 - 15
100 - 25
138 - 12
127 - 8

102 - 27
105 - 18
139 - 27
135 - 17

ШЕСТИ ДЕО

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 1

PART VI

TRANSLATION EXERCISE
NO. 1

Where some students live

First Lieutenant Smith and Master Sergeant Ford live outside of the Presidio. They are married men. First Lieutenant Smith lives behind the Presidio. His house is quite near the Presidio, just as you come out of the Presidio. He can go by foot to school, which is good, because he does not have a car. It is difficult to be without a car when you live far.

Master Sergeant Ford lives below the Presidio, on the road to Carmel. He lives there on account of his children, that is, because of their school. That school is immediately across the road. At home, his children have a lot of space (place) to play, both in front of and around the house. So they play all the time, both before and after school. From that section they cannot see the sea (but from the roof of

the house they can). So, instead of looking at the sea, they look at the Carmel hills. Mr. Ford does not have anything against that section.

СЕДМИ ДЕО

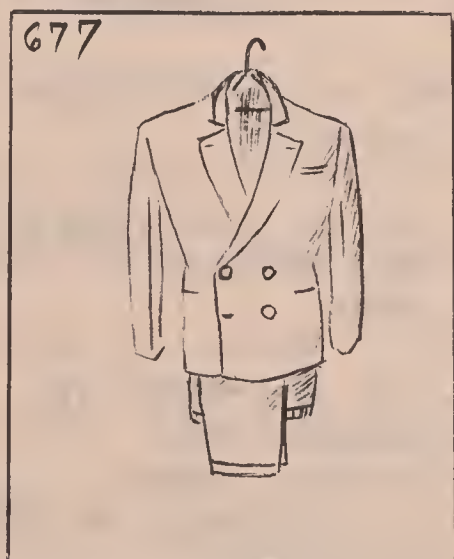
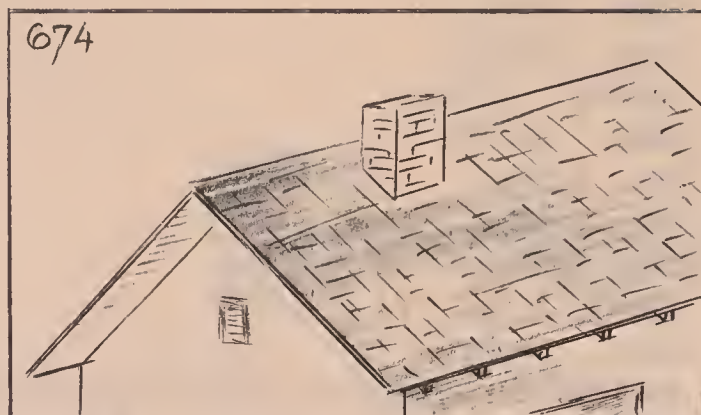
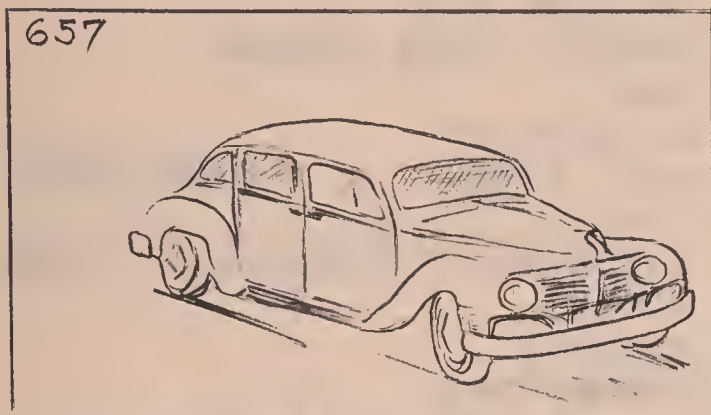
РЕЧНИК БРОЈ 1

PART VII

VOCABULARY NO. 1

647. осим, прер.	- except
648. ван, прер.	- outside (of)
649. иза, прер.	- behind; from behind
650. близу, прер.	- near
651. чим, conj.	- as soon as
652. из, прер.	- out, from
653. од, прер.	- from
654. до, прер.	- to, till
655. минут, м.	- minute
656. без, прер.	- without
657. аутомобил, м.	- automobile
658. налазити (се), v., t., & r., ipfv.	- to find; (to be located)
pr. t: налазим, налазиш, налази	
налазимо, налазите, налазе	
*658. наћи (се), v., t., & r., pfv.	- to find; (to find oneself)
pr. t: нађем, нађеш, нађе	
нађемо, нађете, нађу	
659. испод, прер.	- below, underneath
660. крај, прер.	- by, beside
661. пут, м.	- road
pl. путови, путеви	
662. ради, прер.	- for the sake of
663. због, прер.	- because of
664. преко, прер.	- across, over
665. играти (се), v., t., & r., ipfv.	- to play, to dance; (to play)
pr. t. играм, играш, игра	
играмо, играте, играју	
666. код, прер.	- at
667. пре, прер.	- before
668. после, прер.	- after
669. испред, прер.	- in front of, before, from
670. око, прер.	- around /in front of
671. иначе, conj.	- otherwise, in other ways
672. против, прер.	- against
673. са, прер.	- from, off
674. кров, м.	- roof
pl. кровови	
675. уместо, прер.	- instead of
изнад, прер.	- above, over

676. ўзети, v., t., pfv.
pr. t: ўзем, ўзмеш, ўзме
ўземо, ўзмете, ўзму
- *676. ўзимати, v., t., ipfv.
pr. t: ўзимам, ўзимаш, ўзима
ўзимамо, ўзимате, ўзимају
677. одéло, n.
678. чарапе, f.
679. слéпац, m.
gen. sing: слéпца
- to take
- to take
- suit
- sock, stocking
- blind man

DAILY UNIT II

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2

Шта чиме радимо?

1. Наставник: Чиме ми видимо?

Ученик: Ми видимо очима.

2. Наст.: Шта видите, на пример, кад гледате кроз прозор наше учионице?

Уч.: Видим све оно што је око наше бараке.

3. Наст: Шта све можемо да чинимо језиком?

Уч.: Језиком кушамо.

4. Наст: Шта кушамо?

Уч: Кушамо све што ставимо на језик.

5. Наст: За шта још служи језик?

Уч: Језик такође служи за говор.

6. Наст: Шта чинимо зубима?

Уч: Зубима гриземо.

PART I

DIALOGUE NO. 2

What we do things with ("What with what we do")

1. Instructor: With what do we see?

Student: We see with the eyes.

2. Instr: What do you see, for example, when you look through the window of our classroom?

Stu: I see all that is around our barracks.

3. Instr: What all can we do with the tongue?

Stu: With the tongue we taste.

4. Instr: What do we taste?

Stu: We taste all that we put on the tongue.

5. Instr: What else does the tongue serve for?

Stu: The tongue serves also for speech.

6. Instr: What do we do with the teeth?

Stu: With the teeth we bite.

7. Наст: Чиме сечемо месо и хлеб?
Уч: Месо и хлеб сечемо ножем.
8. Наст: Шта чинимо носом?
Уч: Носом миришемо.
9. Наст: Шта мирише пријатно?
Уч: Цвеће мирише пријатно.
10. Наст: Чиме чујемо?
Уч: Ушима чујемо.
11. Наст: Да ли ви чујете ако не слушате?
Уч: Чујем, али не разумем шта се говори ако не слушам.
12. Наст: Шта чинимо прстима?
Уч: Прстима пипамо.
13. Наст: А шта чинимо рукама?
Уч: Рукама држимо разне ствари.
14. Наст: Чиме пишемо?
Уч: Пишемо пером или оловком.
7. Instr: With what do we cut meat and bread?
Stu: Meat and bread we cut with a knife.
8. Instr: What do we do with the nose?
Stu: With the nose we smell.
9. Instr: What smells pleasant ("pleasantly")?
Stu: Flowers smell pleasant ("pleasantly").
10. Instr: What do we hear with?
Stu: We hear with the ears.
11. Instr: Do you hear if you do not listen?
Stu: I hear, but I do not understand what is spoken if I do not listen.
12. Instr: What do we do with the fingers?
Stu: With the fingers we feel.
13. Instr: And what do we do with the hands?
Stu: With the hands we hold various objects.
14. Instr: What do we write with?
Stu: We write with a pen or with a pencil.

15. Наст: А чиме држимо перо?

Уч: Перо држимо руком.

16. Наст: Како сте ви научили да пишете?

Уч: Научио сам вежбањем.

15. Instr: And what do we hold a pen with?

Stu: We hold a pen with the hand.

16. Instr: How did you learn to write?

Stu: I learned by practicing.

ДРУГИ ДЕО

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БР. 2

PAR. 89 - THE INSTRUMENTAL CASE

The instrumental case without a preposition primarily designates the instrument (means, tool) by which an action is performed.

In this usage its English equivalents are: "by + noun (pronoun)", or "with + noun (pronoun)".

In this function the instrumental usually answers the question "Чиме?" (By what?, With what?).

PAR. 90 - THE INSTRUMENTAL SINGULAR OF MASCULINE NOUNS

1. - (3) Језиком кушамо.

(8) Носом миришемо.

Да ли сте дошли аутомобилом или аутобусом?

Did you arrive by automobile or by bus?

Човек не може да се храни само шећером.

One cannot be nourished (fed) with sugar only.

Masculine nouns form the instrumental singular by adding "-ом" to the stem:

Nom.sing: језик

нос

аутомобил

аутобус

шећер

напредак

сто

stem: језик-

нос-

аутомобил-

аутобус-

шећер-

напретк-

стол-

instr.sing: језик-ом

нос-ом

аутомобил-ом

аутобус-ом

шећер-ом

напретк-ом

стол-ом

NOTE: Masculine nouns the stem of which ends in "p", usually form the instrumental singular by adding "-ом" to the stem, some by adding either "-ом" or "-ем" and only a few by adding "-ем" only:

Nom. sing:	stem:	instr. sing:
шећер	шећер-	шећер-ом
лекар	лекар-	лекар-ом
келнер	келнер-	келнер-ом
мајор	мајор-	мајор-ом
господар (boss)	господар-	господар-ом, or-ем
писар (clerk)	писар-	писар-ом, or-ем
Лазар	Лазар-	Лазар-ом, or-ем
цар	цар-	цар-ем

2. - (7) Месо и хлеб сечемо ножем.

Чешљем се чешљамо.

With a comb we comb our hair (ourselves).

Most masculine nouns the stem of which ends in a palatal consonant or in "ц", form their instrumental singular by adding "-ем" to the stem:

Nom. sing:	stem:	instr. sing:
нож	нож-	нож-ем
чешаљ	чешљ-	чешљ-ем
Американац	Американц-	Американц-ем
борац	борц-	борц-ем

NOTE: All masculine nouns which in the nominative singular end in "тељ", form the instrumental singular by adding "-ем" to the stem:

Nom. sing:	stem:	instr. sing:
учитељ	учитељ-	учитељ-ем
пријатељ	пријатељ-	пријатељ-ем

PAR. 91 - THE INSTRUMENTAL SINGULAR OF FEMININE NOUNS

(14) Пишемо пером или оловком.

(15) Перо држимо руком.

All feminine nouns which, in the nominative singular, end in "-а", add "-ом" to form the instrumental singular:

Nom. sing:	stem:	instr. sing:
оловка	оловк-	оловк-ом
рука	рук-	рук-ом
креда	кред-	кред-ом

PAR. 92 - THE INSTRUMENTAL SINGULAR OF NEUTER NOUNS

1. - (14) Пишемо пером или оловком.
 Деца се хране млеком.
 Children are fed with milk.

All neuter nouns which, in the nominative singular, end in "-o", form the instrumental singular by adding "-ом":

Nom. sing: перо	stem: пер-	instr. sing: пер-ом
млеко	млек-	млек-ом
месо	мес-	мес-ом
брашно	брашн-	брашн-ом
масло	масл-	масл-ом

2. - (16) Научио сам вежбањем.
 Он се храни поврћем и воћем.
 He feeds himself with vegetables and fruit.

Most neuter nouns which, in the nominative singular, end in "-e" form the instrumental singular by adding "-ем" to the stem:

Nom. sing: вежбање	stem: вежбањ-	instr. sing: вежбањ-ем
поврће	поврћ-	поврћ-ем
воће	воћ-	воћ-ем
море	мор-	мор-ем

NOTE: Some neuter nouns ending in "-e" have a lengthened stem and their declension will be explained later (Par. 111).

PAR. 92 - THE INSTRUMENTAL PLURAL OF NOUNS

- (6) Зубима гриземо храну.
 (12) Прстима пипамо.
 (13) Рукама држимо ствари.
Ногама ходамо.
With (our) the legs we walk.
Плућима дишемо.
With the lungs we breathe.

The instrumental plural of all masculine, feminine and neuter nouns is the same as the locative plural (Par. 51), that is, the instrumental plural of masculine and neuter nouns is formed by adding the ending "-има", and the instrumental plural of feminine nouns by adding the ending "-ама" to the stem:

Nom. sing:	stem:	locative & instr. pl:
зуб, m.	зуб	зуб-има
прст, m.	прст	прст-има
речник, m.	речник	речниц-има
борац, m.	борц-	борц-има
рука, f.	рук-	рук-ама
нога, f.	ног-	ног-ама
плуће, n.	плућ-	плућ-има
јаје, n.	јај-	јај-има
перо, n.	пер-	пер-има
стопало, n.	стопал-	стопал-има

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БР. 2

GRAMMAR EXERCISES NO. 2

Put the words in the parentheses into the proper form:

Чиме говоримо? - (Језик) говоримо.

Шта радимо (оловка)? - (Оловка) пишемо по (папир).

Чиме још пишемо по (папир)? - И (перо) пишемо по (папир).

Чиме пишемо по (табла)? - По (табла) пишемо (креда).

Чиме држимо (оловка), (креда) и (перо) кад пишемо? - (Оловка), (креда) и (перо) кад пишемо држимо (рука).

Чиме се чешљамо? - (Чешаљ) се чешљамо.

Чиме сте дошли из (Сан Франциско)? - Из (Сан Франциско) сам дошао (воз).

Да ли је и поручник г. Форд дошао (воз)? - Не, он није дошао (воз) него (аутомобил).

Шта радимо (ноге)? - (Ноге) ходамо.

Шта радимо (нос)? - (Нос) миришемо.

Чиме видимо? - (Очи) видимо.

Чиме чујемо? - (Уши) чујемо.

Чиме кушамо? - (Језик) кушамо.

Чиме гриземо (храна)? - (Храна) гриземо (зуби).

Чиме пипамо? - (Прсти) пипамо.

Чиме се хранимо? - Хранимо се (хлеб), (месо), (риба), (воће) и (поврће).

Чиме се хране деца? - Деца се хране (млеко).

Чиме сечемо месо и хлеб? - Хлеб и месо сечемо (нож).

Шта још можемо да радимо (нож)? - (Нож) можемо да оштримо (to sharpen) оловке.

Шта једемо (кашика)? - (Кашика) једемо супу и чорбу.

Чиме пијемо (кафа)? - (Кафа) пијемо (шоља).

Чиме једемо месо? - Месо једем (нож) и (виљушка).

Чиме држимо нож и виљушку? - Нож и виљушку држимо (руке).

Чиме се умивамо? - Умивамо се (вода) и (сапун).

Чиме се бришемо кад се умијемо? - Кад се умијемо бришемо се (пешкир).

Чиме бришемо уста после (јело)? - После (јело) уста бришемо (салвет).

Чиме ви долазите у (школа)? - Ја долазим у (школа)(аутомобил). Да ли и поручник г. Перић долази у (школа)(аутомобил)? - Не, он долази у (школа) пешке.

Чиме иду у Кармел људи који немају (аутомобил)? - Људи који немају (аутомобил) иду у (Кармел)(аутобус).

Чиме дишемо? - (Плућа) дишемо.

ЧЕТВРТИ ДЕО

ШТИВО БРОЈ 2.

PART IV

READING TEXT NO. 2

Шта чиме радимо

Чиме ходамо? Ходамо ногама.

Шта чинимо плућима? Плућима дишемо.

Шта чинимо мозгом? Мозгом мислимо и памтимо.

Чиме се хранимо? Хранимо се јелом и пићем.

Чиме једемо супу или чорбу? Супу или чорбу једемо кашиком.

Шта једемо виљушком? Виљушком једемо храну која се сече.

Чиме бришемо уста кад једемо? Уста бришемо салветом(убрусом).

Чиме бришемо лице кад се умивамо? Лице бришемо пешкиром.

Чиме се умивамо? Умивамо се водом и сапуном.

Чиме се чешљамо? Чешљамо се чешљем.

Чиме се возимо? Возимо се аутомобилом и аутобусом.

ПЕТИ ДЕО

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 2

PART V

QUESTIONS ON THE READING TEXT NO. 2

1. Да ли ви ходате брзо?
2. Ко хода брзо?
3. Ходају ли сви војници брзо?
4. Да ли рибе дишу?
5. Да ли човек дише док спава?

6. Да ли ви запамтите све што чујете?
7. Да ли се војници добро хране?
8. Чиме храните пса?
9. Чиме се храни орао?
10. Да ли ви можете да једете супу виљушком?
11. Да ли дете једе месо кашиком?
12. Да ли мало дете брише само уста кад једе?
13. Чиме неки бришу уста уместо да бришу салветом?
14. Да ли деца обично воле да се умивају?
15. Да ли се ви умивате сапуном сваки дан?
16. Чиме се ви возите кад идете у школу?

ШЕСТИ ДЕО

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 2

PART VI

TRANSLATION EXERCISE
NO. 2

The tongue serves for many things. With the tongue we speak, with the tongue we taste, with the tongue we eat.

When we speak, we put the tip of the tongue - or other parts of the tongue - in (на) various places in the mouth. But that is not enough. If we want to speak, the air must come out of our lungs and pass through our mouth, and sometimes also through our nose.

When we eat, we first cut the food with a knife. Then we put the food into the mouth with a fork or a spoon. Then we bite the food with the teeth. When we eat, we often wipe the mouth with a napkin.

When we want to taste an object, we have to put that object on the tongue. When we want to feel an object, we have to touch it with our fingers. But when we want to smell, we do not always have to put our nose upon the object which we smell.

СЕДМИ ДЕО

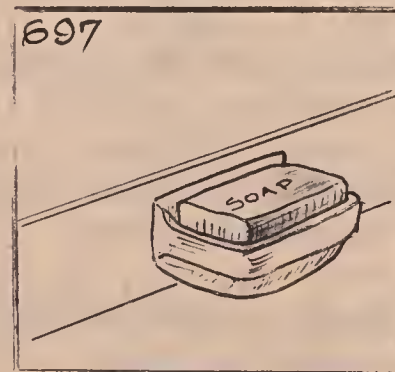
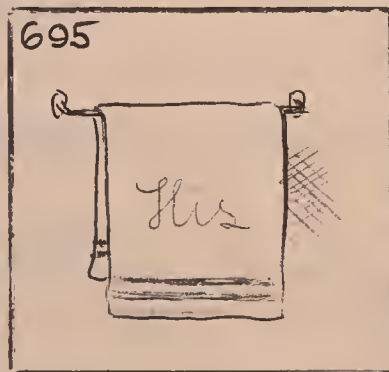
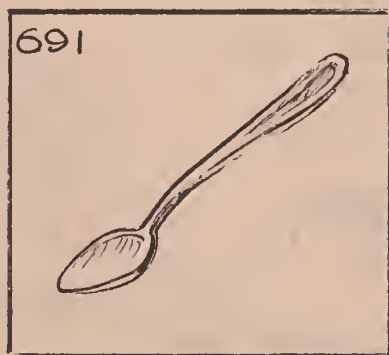
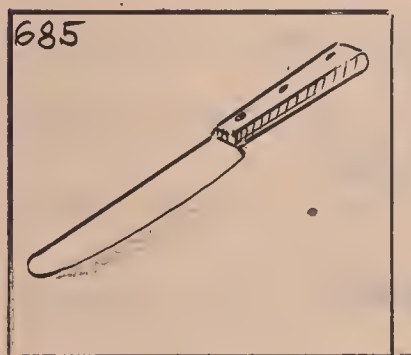
РЕЧНИК БРОЈ 2

PART VII

VOCABULARY NO. 2

100. ч[́]ме,
680. ч[́]нити (се), v., t., & r., ipfv.
pr. t: ч[́]ним, ч[́]ниш, ч[́]ни
ч[́]нимо, ч[́]ните, ч[́]не
- *680. уч[́]нити (се), v., t., & r., pfv.
pr. t: уч[́]ним, уч[́]ниш, уч[́]ни
уч[́]нимо, уч[́]ните, уч[́]не
681. к[́]шати, v., t., ipfv.
pr. t: к[́]шам, к[́]шаш, к[́]ша
к[́]шамо, к[́]шате, к[́]шај[́]
- *681. п[́]кушати, v., t., pfv.
pr. t: п[́]кушам, п[́]кушаш, п[́]куша
п[́]кушамо, п[́]кушате, п[́]кушај[́]
682. г[́]в[́]р, m.
683. гр[́]сти, v., t., pfv.
pr. t: гр[́]зем, гр[́]зеш, гр[́]зе
гр[́]земо, гр[́]зете, гр[́]зу
684. с[́]и, v., t., ipfv.
pr. t: с[́]ем, с[́]еш, с[́]е
с[́]емо, с[́]ете, с[́]еку
- *684. п[́]с[́]и, v., t., pfv.
pr. t: п[́]с[́]ем, п[́]с[́]еш, п[́]с[́]е
п[́]с[́]емо, п[́]с[́]ете, п[́]с[́]еку
685. н[́]ж, m.
pl: н[́]жеви
686. м[́]р[́]сати, v., t., ipfv.
pr. t: м[́]р[́]ш[́]ем, м[́]р[́]ш[́]еш, м[́]р[́]ш[́]е
м[́]р[́]ш[́]емо, м[́]р[́]ш[́]ете, м[́]р[́]ш[́]у
- *686. пом[́]р[́]сати, v., t., pfv.
pr. t: пом[́]р[́]ш[́]ем, пом[́]р[́]ш[́]еш, пом[́]р[́]ш[́]е
пом[́]р[́]ш[́]емо, пом[́]р[́]ш[́]ете, пом[́]р[́]ш[́]у
687. п[́]пати, v., t., ipfv.
pr. t: п[́]пам, п[́]паш, п[́]па
п[́]памо, п[́]пате, п[́]пај[́]
- *687. п[́]пнути, v., t., pfv.
pr. t: п[́]пн[́]ем, п[́]пн[́]еш, п[́]пн[́]е
п[́]пн[́]емо, п[́]пн[́]ете, п[́]пн[́]у
688. др[́]жати (се), v., t., & r., ipfv.
pr. t: др[́]жим, др[́]жиш, др[́]жи
др[́]жимо, др[́]жите, др[́]же
689. х[́]дати, v., i., ipfv.
pr. t: х[́]дам, х[́]даш, х[́]да
х[́]дамо, х[́]дате, х[́]дај[́]
- with what (instrumental of "what")
- to do, to make;
(to seem)
- to do, to make;
(to seem)
- to taste
- to try
- speech
- to bite
- to cut
- to cut
- knife
- to smell
- to smell
- to feel (to touch)
- to feel (to touch)
- to hold; (to hold to)
- to walk

690. дѣсати, v., i., ipfv. - to breathe
 pr. t: дѣшем, дѣшеш, дѣше
 дѣшемо, дѣшете, дѣшу
691. кѣшика, f. - spoon
692. вѣљушка, f. - fork
693. сѣлвѣт, m. (ѹбрус, m.) - napkin
694. умивати (се), v., t., & r., ipfv. - to wash; (to wash oneself)
 pr. t: ѹмивѣм, ѹмивѣш, ѹмивѣ
 ѹмивѣмо, ѹмивѣте, ѹмивѣју
- *694. ѹмити (се), v., t., & r., pfv. - to wash; (to wash oneself)
 pr. t: ѹмијѣм, ѹмијѣш, ѹмијѣ
 ѹмијѣмо, ѹмијѣте, ѹмијѣју
695. пѣшкѣр, m. (ручнѣк, m.) - towel
696. брѣсати (се), v., t., & r., ipfv. - to wipe
 pr. t: брѣшем, брѣшеш, брѣше
 брѣшемо, брѣшете, брѣшу
- *696. ѹбрѣсати (се), v., t., & r., pfv. - to wipe
 pr. t: ѹбришѣм, ѹбришѣш, ѹбришѣ
 ѹбришѣмо, ѹбришѣте, ѹбришѣју
697. сѣпѹн, m. - soap
698. чѣшљати (се), v., t., & r., ipfv. - to comb
 pr. t: чѣшљам, чѣшљаш, чѣшља
 чѣшљамо, чѣшљате, чѣшљају
699. вѣзити (се), v., t., & r., ipfv. - to drive; (to ride)
 pr. t: вѣзим, вѣйш, вѣй
 вѣймо, вѣйте, вѣе

DAILY UNIT III

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 3

Викенд (енглеска субота)

1. Наставник: Који дан је данас
(Шта је данас)?

Ученик: Данас је понедељак
(понедеоник).

2. Наст: Како сте провели
суботу и недељу?

Уч: У суботу сам учио, а у
недељу сам се одмарао.

3. Наст: Ако човек учи преко
целе недеље, треба да се
одмори у недељу.

Уч: Тако је.

4. Наст: Шта сте радили у
недељу?

Уч: Пре подне сам седео пред
кућом, под једним великим
дрветом.

5. Наст: А шта су радила ваша
деца?

Уч: Мој син је, као и обично,
трчао за нашим малим псом.

6. Наст: А шта је радила ваша
ћерка?

Уч: Анка се играла са новом
лутком коју сам купио у
суботу.

PART I

DIALOGUE NO. 3

Week-end ("English
Saturday")

1. Instructor: What day is
today (What is today)?

Student: Today is Mon-
day.

2. Instr: How did you
spend Saturday and Sun-
day?

Stu: On Saturday I
studied, and on Sunday
I was resting.

3. Instr: If one studies
over the whole week,
he should rest on
Sunday.

Stu: That is right.

4. Instr: What did you do
on Sunday?

Stu: In the morning I
sat in front of the
house under a big tree.

5. Instr: And what did
your children do?

Stu: My son, as usual,
ran after our little
dog.

6. Instr: And what did
your daughter do?

Stu: Ann played with
the new doll which I
bought on Saturday.

7. Наст: Да ли сте провели цео дан код куће?

Уч: Не, после подне смо изишли са неким нашим старим пријатељима.

8. Наст: Куда и како сте ишли ?

Уч: Ишли смо у Санта Круз њиховим новим аутомобилом.

9. Наст: У Санта Крузу је топло.

Уч: Збиља сам чезнуо за топлим сунцем.

10. Наст: Да, дивно је то кад топло сунце сија над главом.

Уч: Како да не! (Како да није)!

11. Наст: А је ли вода (море) била топла?

Уч: Врло топла. Знате ја волим да се умивам хладном водом, али се купам у топлој води.

7. Instr: Did you spend all day at home?

Stu: No. In the afternoon we went out with some old friends of ours.

8. Instr: Where and how did you go?

Stu: We went to Santa Cruz in their new car ("by their new car").

9. Instr: It is warm in Santa Cruz.

Stu: I was really longing for warm sunshine ("for a warm sun").

10. Instr: Yes, it is wonderful when a warm sun shines overhead.

Stu: I should say so! ("How that it is not").

11. Instr: And was the water (the sea) warm?

Stu: Very warm. You know, I like to wash myself with cold water, but I bathe in warm water.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 3

GRAMMAR ANALYSIS NO. 3

PAR. 94 - THE INSTRUMENTAL SINGULAR OF MASCULINE AND NEUTER ADJECTIVES

- (8) Ишли смо у Санта Круз њиховим новим аутомобилом.
Ја оштрим оловку оштрим ножем.
I sharpen the pencil with the sharp knife.
Ја пишем само добрим пером.
I write with a good pen only.

The instrumental singular of all masculine and neuter adjectives is formed by adding the ending "-им" to the stem:

Nom. sing. masculine:	stem:	instrumen. sing. masc. & neut.
тврд	тврд-	тврд-им
оштар	оштр-	оштр-им
добар	добр-	добр-им
свеж	свеж-	свеж-им
топао	топл-	топл-им
бео	бел-	бел-им
тежак	тешк-	тешк-им

PAR. 95 - THE INSTRUMENTAL SINGULAR OF FEMININE ADJECTIVES

- (11) Ја волим да се умивам хладном водом, али се
купам у топлој води.
Ја не могу да пишем оштром оловком.
I cannot write with a sharp pencil.

The instrumental singular of all feminine adjectives is formed by adding the ending "-ом" to the stem:

Nom. sing. feminine:	stem:	instr. sing. feminine:
оштра	оштр-	оштр-ом
хладна	хладн-	хладн-ом
тврда	тврд-	тврд-ом
свежа	свеж-	свеж-ом
топла	топл-	топл-ом
бела	бел-	бел-ом
тешка	тешк-	тешк-ом

PAR. 96 - THE INSTRUMENTAL PLURAL OF ADJECTIVES

- Девојке не воле да се чешљају тврдим чешљевима.
Girls do not like to comb their hair (them-
selves) with hard combs.
Ђаци оштре оловке оштрим ножевима.
Students sharpen the pencils with sharp knives.

После јела бришемо уста белим салветима.
 After meals we wipe our mouths with white
 napkins.
 Ученици воле да пишу добрим перима.
 Students like to write with good pens.

The instrumental plural of all adjectives is the same as the locative plural (Par. 56), that is, it is formed by adding the ending "-им" to the stem:

Nom. sing. masc.	stem:	instr. pl. masc; fem; & neut.
тврд	тврд-	тврд-им
оштар	оштр-	оштр-им
бео	бел-	бел-им
добар	добр-	добр-им
топао	топл-	топл-им
тежак	тешк-	тешк-им
хладан	хладн-	хладн-им

PAR. 97 - THE INSTRUMENTAL WITH PREPOSITIONS

1. - (7) После подне смо изишли са неким нашим старим пријатељима.
 Младићи воле да шетају с девојкама.
 The young men like to walk with girls.
 Знате ли оног господина са седом косом?
 Do you know that gentleman with the grey hair?

In Par. 88 - 2 we learned that the preposition "с" or "са" with the genitive denotes place from which and that it is translated by English "from" and "off".

The same preposition used with the instrumental denotes companionship (са неким нашим старим пријатељима, са девојкама) or association (са седом косом) and it is translated by the English preposition "with".

2. - (4) Пре подне сам седео пред кућом под једним великим дрветом.
 (5) Мој син је, као и обично, трчао за нашим малим псом.
 (9) Збиља сам чезнуо за топлим сунцем.
 (10) Да, дивно је то кад топло сунце сија над главом.
 Ми седимо за столовима.
 We sit behind the desks (at the tables).

In Par. 47 we learned that the prepositions "под" (under, below), "над" (above, over), "пред" (in front of, before) and "за" (behind, after), when they are used with verbs of motion,

govern the accusative case.

The same prepositions used with the instrumental denote the place where something is located or something happens.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БР.3

GRAMMAR EXERCISES NO. 3

Put the words in the parentheses into the proper form:

(Какав нож) оштримо оловке? - Оловке оштримо (оштар нож).

(Каква вода) се ви умивате? - Ја се умивам (хладна вода).

(Какво перо) ви пишете? - Ја пишем само (добро перо).

(Која рука) ви пишете? - Ја пишем (лева рука).

Да ли сви људи пишу (лева рука)? - Не, неки људи пишу (десна рука).

(Чији аутомобил) ви долазите у (школа)? - Ја долазим у (школа) (пријатељев аутомобил).

(Која рука) обично држимо нож, а (која) виљушку? - Нож обично држимо (десна) а виљушку (лева рука).

(Који возови) волите да се возите? - Ја волим да се возим (брзи возови).

(Какве кашике) су људи некад јели? - Људи су некад јели (дрвене кашике).

(Каква пера) ученици воле да пишу? - Ученици воле да пишу (добра пера).

(Која јавна саобраћајна средства) волите да се возите? - Ја волим да се возим (сва јавна саобраћајна средства) а нарочито (аутобуси).

С (какве девојке) ви волите да шетате? - Ја волим да шетам с (лепе и добре девојке).

Где ви ручате и вечерате зими, а где лети? - Зими ручамо и вечерамо у (трпезарија) у (кућа), а лети под (велико дрво) пред (кућа.)

Где држите ноге кад седите за (сто) у (учионица)? - Кад седим за (сто) у (учионица) ја држим ноге под (сто).

Шта држите на (сто) а шта над (сто)? - На (сто) држим руке а над (сто) главу.

За (ко) трчи пас? - Пас трчи за (мачка).

Да ли ви учите код куће сам? - Не, ја не учим сам код куће, него с (водник господин Илић).

Чиме почињемо наше часове? - Наше часове почињемо (дијалог).

Чиме завршавамо наше часове? - Наше часове завршавамо такође (дијалог).

Ко је онај господин с (велики брци)? - Онај господин с (велики бркови) је мој дед.

Ко је она девојка с (лепа плава коса)? - Она девојка с (лепа плава коса) је моја сестра.

С ким се игра пас? - Пас се игра с (мачка).

С ким се играју дед и баба? - Дед и баба се играју с (унуци) и с (унуке).

ЧЕТВРТИ ДЕО

ШТИВО БРОЈ 3

PART IV

READING TEXT NO. 3

У недељи има седам дана. Први дан је понедељак (или понедеоник). Други дан је уторак (или уторник). Трећи дан је среда. Четврти дан је четвртак. Пети дан је петак. Шести дан је субота. Седми дан је недеља. У суботу и у недељу школа не ради, али вредни ђаци уче у суботу код куће. Недеља је дан за одмор.

У месецу има тридесет дана или тридесет и један дан. Само један месец има двадесет и осам, односно двадесет и девет дана. Осми дан у овом месецу је четвртак. Девети (дан у овом месецу) је петак. Десети је субота. Једанаести је недеља. Дванаести је понедељак. Тринаести је уторак. Четрнаести је среда. Петнаести је четвртак. Шеснаести је петак. Седамнаести је субота. Осамнаести је недеља. Деветнаести је понедељак. Двадесети је уторак. Двадесет и први је среда. Двадесет и други је четвртак. Двадесет и трећи је петак. Двадесет и четврти је субота. Двадесет и пети је недеља. Двадесет и шести је понедељак. Двадесет и седми је уторак. Двадесет и осми је среда. Двадесет и девети је четвртак. Тридесети је петак. Овај месец има тридесет дана.

ПЕТИ ДЕО

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 3

1. Колико дана има у недељи?
2. Који је други дан у недељи?
3. Који је трећи дан у недељи?
4. Који је четврти дан у недељи?
5. Који је пети дан у недељи?
6. Који је шести дан у недељи?
7. Који је седми дан у недељи?
8. У које дане школа не ради?
9. За шта је недеља?
10. Колико дана има у месецу?
11. Да ли сви месеци имају тридесет или тридесет и један дан?
12. Који је четрнаести дан у овом месецу?
13. Који је петнаести дан у овом месецу?
14. Који је шеснаести дан у овом месецу?
15. Који је седамнаести дан у овом месецу?
16. Који је осамнаести дан у овом месецу?
17. Који је деветнаести дан у овом месецу?
18. Који је двадесети дан у овом месецу?
19. Који је двадесет и први дан у овом месецу?
20. Који је двадесет и други дан у овом месецу?
21. Колико дана има овај месец?

ШЕСТИ ДЕО

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 3

PART V

QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 3

PART VI

TRANSLATION EXERCISE
NO. 3

Week-end

I work hard (много) (over) the entire week, from Monday to Friday. On Monday we have our dialogue number one. On Tuesday we have the dialogue number two. On Wednesday we have the dialogue number three. On Thursday we have the dialogue number four. On Friday we go through the dialogues number one to four. On Saturday I study at home. On Sunday I usually have a good rest.

Last Sunday in the morning, I was sitting in front of the house where I live and I was watching (гледао сам) my children play ("how my children play"). I was resting under a big oak, while my son was running after our little dog, and my daughter Ann was playing with the new doll that I bought on Saturday. In the afternoon we went to the beach in Santa Cruz with some of our friends. We first bathed in the sea and then we sat on the beach while the sun shone nicely overhead ("over the head").

СЕДМИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 3

PART VII

VOCABULARY NO. 3

700. недеља, f.	- Sunday; week
701. субота, f.	- Saturday
702. понедељак, m. (понедеоник, m), (понедељник, m) gen. sing: понедељка	- Monday
703. провести (се), v., t., & r., pfv. pr. t: проведем, проведеш, проведе проведемо, проведете, проведу	- to spend; (to have a good time)
*703. прово́дити (се), v., t., & r., ipfv. pr. t: прѳоводим, прѳоводиш, прѳоводи прѳоводимо, прѳоводите, прѳоводе	- to spend; (to have a good time)
704. одморити (се), v., t., & r., pfv. pr. t: одморим, одмориш, одмори одморимо, одморите, одморе	- to rest
*704. одмáрати (се), v., t., & r., ipfv. pr. t: одмáрам, одмáраш, одмáра одмáрамо, одмáрате, одмáрају	- to rest
705. трчати, v., i., ipfv. pr. t: трчим, трчиш, трчи трчимо, трчите, трче	- to run
706. лутка, f.	- doll
707. чезнути, v., i., ipfv. pr. t: чезнем, чезнеш, чезне чезнемо, чезнете, чезну	- to long
708. купати (се), v., t., & r., ipfv. pr. t: купам, купаш, купа купамо, купате, купају	- to bathe; (to take a bath, to bathe)

- *708. окупати (се), v., t., & r., ipfv. - to bathe; (to take
pr. t: òkūpām, òkūpāsh, òkūpā
òkūpāmo, òkūpāte, òkūpājū
a bath, to bathe)
115. за, prep - after (115-behind)
709. уторак, m. (уторник, m) - Tuesday
gen. sing: уторка
710. среда, f. - Wednesday
711. четвртак, m. - Thursday
gen. sing: четвртка
712. вредан, adj., m. - industrious
вредна, f.
вредно, n.
713. сѐдмй, ord. num., m. - seventh
сѐдма, f.
сѐдмо, n.
714. òсмй, ord. num., m. - eighth
òсма, f.
òсмo, n.
- *506. прѐ подне, adv. - morning, in the morning
- *506. после подне, adv. - afternoon, in the after-
noon
715. òштрити, v., t., ipfv. - to sharpen
pr. t: òштрим, òштриш, òштри
òштримо, òштрите, òштре
- *715. заòштрити, v., t., pfv. - to sharpen
pr. t: заòштрим, заòштриш, заòштри
заòштримо, заòштрите, заòштре
716. лѐвй, adj., m. - left
лѐва, f.
лѐво, n.
717. дѐснй, adj., m. - right
дѐсна, f.
дѐсно, n.

DAILY UNIT IV

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 4

Како проводе дане ученици
који живе у касарни

1. Наставник: У колико сати
устајете у касарни?

Ученик: Труба нас буди у
шест часова изјутра.

2. Наст: Кад је обзнана за
јутарњи збор?

Уч: Обзнана за јутарњи збор
је у шест и четрнаест.

3. Наст: А кад је јутарњи
збор?

Уч: Јутарњи збор је минут
доцније, тј. у шест и
четврт.

4. Наст: Кад је доручак?

Уч: Знак за доручак је у
шест и по (пола седам).

5. Наст: Кад је знак за
школу?

Уч: Знак за школу је у
седам и тридесет и пет.

PART I

DIALOGUE NO. 4

How the students who
live in the barracks
spend their days

1. Instructor: At what
time ("what o'clock")
do you get up in the
barracks?

Student: The bugle
wakes us up at six
o'clock in the morn-
ing.

2. Instr: When is
reveille?

Stu: Reveille is at
fourteen past six.

3. Instr: And when is
morning assembly?

Stu: Morning assembly
is one minute later,
that is, at a quarter
past six.

4. Instr: When is break-
fast?

Stu: Mess (breakfast)
call is at half past
six.

5. Instr: When is school
call?

Stu: The school call
is at seven thirty -
five.

6. Наст: Шта раде болесни ученици?
- Уч: Они иду за "лекарску" (лекарску помоћ) у седам и по (пола седам).
7. Наст: Кад почињу часови?
- Уч: У осам часова изјутра и у један сат после подне.
8. Наст: Да ли сваки час траје шездесет минута?
- Уч: Не, само педесет минута.
9. Наст: Кад је ручак?
- Уч: Ручак је у подне.
10. Наст: Кад се завршава последњи час?
- Уч: Последњи час се завршава у десет до четири.
11. Наст: Кад је обзнана за вечерњи збор?
- Уч: Та обзнана је у четврт до пет.
12. Наст: А кад је вечерњи збор?
- Уч: Он је у минут до пет.
13. Наст: Кад је вечера?
- Уч: Вечера је у пет сати.
6. Instr: What do the sick students do?
- Stu: They go on sick call at half past seven.
7. Instr: When do classes (periods) start?
- Stu: At eight o'clock in the morning and at one o'clock in the afternoon.
8. Instr: Does each period last sixty minutes?
- Stu: No, only fifty minutes.
9. Instr: When is lunch?
- Stu: Lunch is at noon.
10. Instr: When does the last period end?
- Stu: The last period ends at ten to four.
11. Instr: When is the call for evening assembly?
- Stu: That call is at quarter to five.
12. Instr: And when is evening assembly?
- Stu: It is at one minute before five.
13. Instr: When is dinner?
- Stu: Dinner is at five o'clock.

14. Наст: Кад је гашење светла
и појечерје?

Уч: Гашење светла је у десет,
а појечерје у једанаест часова
увече.

14. Instr: When are ("is")
tattoo and taps?

Stu: Tattoo is at ten,
and taps at eleven
o'clock in the evening.

ДРУГИ ДЕО

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БР. 4

PART II

GRAMMAR ANALYSIS NO. 4

PAR. 98 - DOUBLE VOWELS AND DOUBLE CONSONANTS

1. - Мој поочим је врло добар човек.
My foster father is a very good man.
У овој вароши су скоро све девојке црнооке.
In this town almost all girls are dark eyed.

Double vowels occur seldom in Serbo-Croatian and when they do appear, they appear in compound words (поочим, црнооке). Double vowels are to be pronounced as two distinct vowels.

2. - (8) Да ли сваки час траје шездесет минута?
(8) Не, само педесет минута.
Нико не воли да живи у држави у којој је
безаконе.
Nobody wants to live in a country where there
is lawlessness.

When the compounding of words or the inflecting of words would cause the doubling of a consonant, one consonant must be omitted. There are no double consonants in Serbo-Croatian.

шездесет is derived from: шест + десет, шезд+десет,
шес + десет, шез + десет
педест is derived from: пет + десет, пед + десет,
пе + десет
безаконе is derived from: без + аконе, бе + аконе

PAR. 99 - OMISSION OF CONSONANTS "Д" OR "Т"

1. - Отац мог оца је мој дед.
My father's father is my grandfather.
Очева мајка је моја баба.
My father's mother is my grandmother.

Моји преци су били Срби.
My ancestors were Serbs.
Суци морају бити праведни
Judges must be just.

The consonants "д" and "т", whenever they appear before affricates because of inflection or compounding must be omitted (the affricate consonants are: ц, ч, џ, ћ, ђ):

оца is derived from отц + а, оца
очев is derived from отц + ев, очев, очев
преци is derived from предц + и, преци
суци is derived from судц + и, суци

NOTE: The above rule is not observed in prefixes of verbs:

отчепити, v., t., pfv. - to uncork, is derived from
од + чепити
отцепити, v., t., pfv. - to tear off, break off, is
derived from од + цепити

2. - (6) Шта раде болесни ученици?

If the consonant "т" of "д" occurs between two consonants, the first of which is "с" "ш", "з" or "ж" and the second "п", "б", "к", "г", "н", "њ" or "м", the "д" or "т" must be omitted.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БР. 4

GRAMMAR EXERCISES NO. 4

Put the words in the parentheses into the proper form:

Знате ли ви (мој отац)? - Не, ја не знам (ваш отац).
Ко су ваши дедови? - Моји дедови су отац (моја мајка) и отац (мој отац).
С ким сте ручали? - Ја сам ручао с (отац).
О коме сте говорили с (господин учитељ)? - Говорили смо о (ваш отац).
Одакле су ваши (предак)? - Моји (предак) су из (Југославија).
Знате ли име (ваш предак) који је први дошао у (Америка)? - Не знам.
Шта су она господа? - Они су (судац).
Колико (судац) има у Монтереју? - Ја не знам колико (судац) има у Монтереју.
Шта раде (болестан) војници свако јутро? - (Болестан) војници иду свако јутро за лекарску помоћ.

Зашто поручник Перић и водник Марић нису дошли на час? - Поручник Перић и водник Марић нису дошли на час јер су (болестан).
Куда иду ученици свако јутро? - Ученици иду свако јутро у (школа).

Где је наша школа? - Наша школа је у (Монтереј).

Зашто ученици (српскохрватско одећење) иду сваки дан уз (брдо).
Ученици (српскохрватско одећење) иду сваки дан уз (брдо) јер су њихове учионице на (брдо).

Да ли ученици на (пут) за (школа) иду кроз (шума)? - Не, ученици на (пут) за (школа) не иду кроз (шума), него мимо (шума).

Када ученици иду низ (брдо)? - Ученици иду низ (брдо) када иду на (ручак) и на (вечера).

Да ли су учионице (српскохрватско одећење) на (врх)(брдо)? - Не, учионице (српскохрватско одећење) нису на(врх) него при (врх)(брда).

На што ученици стављају капе кад уђу у(учионица)? - Ученици кад уђу у (учионица) стављају капе на (чивилуци).

На што седају ученици кад уђу у (учионица)? - Ученици кад уђу у (учионица) седају на(столице).

На чему седе ученици док су у (учионица)? - Ученици док су у (учионица) седе на (столице).

Где држе ученици ноге, а где руке и главу док седе у (учионица)? - Ученици док седе у (учионица) држе ноге под (сто), руке на (сто), а главу над (сто).

Куда ученици излазе после(сваки час)? - После (сваки час) ученици излазе пред (учионица).

Где ученици пуше (smoke)? - Ученици пуше пред (учионица).

Треба ли да ученици иду за (барака)? - Не, ученици не треба да иду за (барака).

Шта је за (барака)? - За (барака) је шума.

Колико (миље) има од (Монтереј) до (Сан Франциско)? - Од (Монтереј) до (Сан Франциско) има сто двадесет и пет (миље).

Шта радимо (оловка)? - (Оловка) пишемо.

Чиме видимо, а чиме чујемо? - (Очи) видимо, а (уши) чујемо.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 4

READING TEXT NO. 4

Како се рачуна време

У Југославији се време често рачуна до двадесет и четири часа и онда:

6,00 је шест сати (или часова) (изјутра),

6,05 је шест и пет или шест минута после пет (изјутра),

6,15 је шест и четврт или шест и петнаест (изјутра),

6,25 је пет до пола седам или шест и двадесет и пет (изјутра),
6,30 је шест и по или пола седам или шест и тридесет (изјутра),
6,35 је шест и тридесет и пет или двадесет и пет до седам (изјутра),
6,45 је четврт до седам или три четврти на седам или шест и четрдесет и пет (изјутра),
6,50 је десет до седам или шест и педесет (изјутра),
12,00 је подне или дванаест сати у подне,
13,00 је један сат по подне,
17,00 је пет сати по подне,
21,00 је девет сати увече (или ноћу),
24,00 је поноћ или дванаест сати у поноћ,
1,00 је један сат (или час) изјутра.

Педесет минута и двадесет минута је седамдесет минута, односно сат и десет минута. Педесет и тридесет минута је осамдесет минута односно сат и двадесет минута. Педесет минута и четрдесет минута је деведесет минута односно сат и по.

ПЕТИ ДЕО

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 4

PART V

QUESTIONS ON THE READING TEXT NO. 4

(Наставник пише време на таблу, а ученик чита са табле)

1. Како се каже 7,00 сати?
2. Како се каже 8,05 сати?
3. Како се каже 9,15 сати?
4. Како се каже 10,25 сати?
5. Како се каже 11,30 сати?
6. Како се каже 11,35 сати?
7. Како се каже 11,45 сати?

8. Како се каже 11,50 сати?
9. Како се каже 12,00 сати?
10. Како се каже 13,00 сати?
11. Како се каже 17,00 сати?
12. Како се каже 21,00 сат?
13. Како се каже 24,00 сата?
14. Како се каже 2,00 сата?
15. Колико је педесет и двадесет минута?
16. Колико је педесет и тридесет минута?
17. Колико је педест и четрдесет минута?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 4

TRANSLATION EXERCISE
NO. 4

A soldier's life at the Army Language School

The bugle wakes up the soldiers at six A.M. Sick or not, they all have to get up at that time. Of course, (Пазyme ce), those who are sick go on sick call at half past seven A.M., and they go to school that day only if the physician says that they have to go.

There are two "first calls". The first one is at 6 A.M., when the soldiers have to get up. The second is at a quarter to five P.M., that is before evening assembly. Morning assembly is at quarter past six A.M., and evening assembly is at one minute before five P.M. There are two mess calls (знака за обед): for breakfast, at half past six A.M., and for lunch, at noon. There is no special call for dinner, but dinner is at five P.M. There are many school calls. The first one is at seven thirty-five A.M. Tattoo is at ten P.M. and taps is at eleven P.M.

СЕДМИ ДЕО

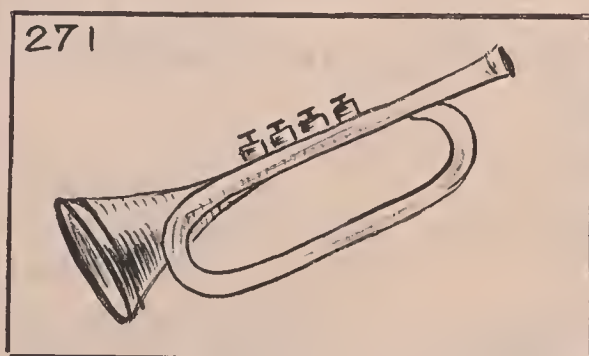
PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 4

VOCABULARY NO. 4

718. сѧт, м. - hour
gen.sing: сѧта, gen.pl: сѧти
719. ѱстати, v., i., pfv. - to get up
pr.t: ѱстанем, ѱстанеш, ѱстане
ѱстанемо, ѱстанете, ѱстану
- *719. ѱстајати, v., i., ipfv. - to get up
pr.t: ѱстајем, ѱстајеш, ѱстаје
ѱстајемо, ѱстајете, ѱстају
720. поѱстајати, v., i., ipfv. - to rise up (one after
pr.t: поѱстајем, поѱстајеш, поѱстаје the other)
поѱстајемо, поѱстајете, поѱстају
721. трѱба, f. - bugle
722. бѱдити (се), v., t., & r., ipfv. - to wake up
pr.t: бѱдим, бѱдиш, бѱди
бѱдимо, бѱдите, бѱде
- *722. пробѱдити (се), v., t., & r., pfv. - to wake up
pr.t: пробѱдим, пробѱдиш, пробѱди
пробѱдимо, пробѱдите, пробѱде
- *34. ѱзјутра, adv. - in the morning
723. збѱр, м. - assembly
pl: збѱрови
724. јѱтарњи, adj., м. - morning
јѱтарња, f.
јѱтарње, n.
725. вѱчѱрњи, adj., м. - evening
вѱчѱрња, f.
вѱчѱрње, n.
726. ѱбзнана, f. - bugle call ("first call")
727. чѱтвѱрт (чѱтвѱртина), f. - quarter
gen.sing: чѱтвѱрти
pl: чѱтвѱрти
728. лѱкар, м. - physician
- *728. лѱкарскѱ, adj., м. - medical
729. по̀моѱ, f. - aid, assistance
gen.sing: по̀моѱи
- *729. лѱкарскѧ (лѱкарскѧ по̀моѱ) - sick call
730. знѧк, м. - sign; call
pl: знѧци, знѧкови
731. шездѱсет, card., num. - sixty
732. педѱсет, card., num. - fifty
733. по̀чѱти, v., t., & i., pfv. - to begin, to start
pr.t: по̀чнем, по̀чнеш, по̀чне
по̀чнемо, по̀чнете, по̀чну
- *733. по̀чињати, v., t., & i., ipfv. - to begin, to start
pr.t: по̀чињем, по̀чињеш, по̀чиње
по̀чињемо, по̀чињете, по̀чињу

734. завршити, v., t., & i., pfv. - to finish, to end
 pr. t: за́врши́м, за́врши́ш, за́врши́
 за́врши́мо, за́врши́те, за́врши́
735. на́с, acc. pl. of pronoun "ми" - us
736. четрдѣсет, card., num. - forty
737. га́шење, n. - extinguishing, putting out
- *737. га́шење свѣтла у војничкој бараџи - tattoo / (light)
738. пове́чѣрје, n. - taps
739. седамдѣсет, card., num. - seventy
740. осамдѣсет, card., num. - eighty
741. деведѣсет, card., num. - ninety
742. мр̑ак, m. - dusk
743. рачу́нати, v., t., ipfv. - to count
 pr. t: рачу́нам, рачу́наш, рачу́на
 рачу́намо, рачу́нате, рачу́нају
744. по́очим, m. - foster father
745. цр̑ноок, adj., m. - dark-eyed
 цр̑ноока, f.
 цр̑нооко, n.
746. прѣ́дак, m. - ancestor
 gen. sing: прѣ́тка
 pl: прѣ́ци
747. су́дац, m. - judge
 gen. sing: су́ца
 pl: су́ци
748. пра́ведан, adj., m. - just
 пра́ведна, f.
 пра́ведно, n.
749. беза́коње, n. - lawlessness

LESSON VII

DAILY UNIT I

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

Како се поступа у разним приликама

1. Наставник: Шта треба да учине ученици ако не разумеју неку ствар на часу?

Ученик: Они треба да кажу (рекну) наставнику да не разумеју.

2. Наст: Шта треба онда наставник да учини?

Уч: Наставник онда треба да објасни ученицима ту ствар.

3. Наст: Како може ученик да саопшти (јави) неку ствар наставнику који је на путу?

Уч: Он може то да пише наставнику.

4. Наст: Како може ученик да да (преда) неку ствар наставнику који је у наставничкој соби?

Уч: Он може ту ствар да однесе или да пошаље наставнику.

PART I

DIALOGUE NO. 1

How one behaves in various situations

1. Instructor: What should the students do if they do not understand a certain thing in class ("at class")?

Student: They ought to tell the instructor that they do not understand.

2. Instr: What should the instructor do then?

Stu: Then the instructor ought to explain that thing to the students.

3. Instr: How can a student transmit a certain thing to an instructor who is away on a trip ("who is on the road")?

Stu: He can write that to the instructor.

4. Instr: How can a student give (hand over) something to an instructor who is in the faculty room?

Stu: He can take or send that thing to the instructor.

5. Наст: Шта треба да учини сваки човек кад је његов добар пријатељ у невољи?

Уч: Он треба да помогне добром пријатељу који је у невољи.

6. Наст: А да ли човек треба да врати (плати) дуг који дугује пријатељу?

Уч: Пријатељ или не, човек треба да врати (плати) дуг лицу коме дугује.

7. Наст: А ако ви понудите том пријатељу да вратите дуг, па вам он тај дуг "опрости"?

Уч: То је сасвим друга ствар.

8. Наст: Да ли ви увек верујете човеку који вам говори само лепе ствари?

Уч: Не увек.

9. Наст: Шта чините ако вам пријатељ купи и дарује неку ствар која не може да вам послужи?

Уч: Ви знате да се каже: "дарованом коњу не треба гледати у зубе".

5. Instr: What should every man do when his good friend is in need?

Stu: He should help his good friend who is in need.

6. Instr: And should one repay a debt which he owes (to) a friend?

Stu: Friend or no friend, one should repay a debt to the person to whom he owes (it).

7. Instr: And if you offer to repay the debt to that friend and he "forgives" your debt ("that debt to you")?

Stu: That is quite another thing.

8. Instr: Do you always believe the man who tells you only nice things?

Stu: Not always.

9. Instr: What do you do when a friend buys you (a gift) and makes a gift of a thing that is of no use to you?

Stu: You know that people say: "Don't look a gift horse in the mouth ("teeth")".

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 1

GRAMMAR ANALYSIS NO. 1

PAR. 100 - THE DATIVE CASE OF NOUNS AND ADJECTIVES

The dative singular and plural of all nouns and adjectives is the same as the locative, both in the singular and in the plural.

The dative case without a preposition designates a recipient of something (of an object or an action).

In English this relationship is expressed by the preposition "to" or by word order (the indirect object).

- (1) Они треба да кажу (рекну) наставнику да не разумеју.
(5) Он треба да помогне добром пријатељу који је у невољи.
(2) Наставник онда треба да објасни ту ствар ученицима.
Лако је објашњавати пажљивим ученицима.
It is easy to explain to the attentive students.
Ја пишем писмо једној лепој девојци.
I am writing a letter to a pretty girl.
Лако је објашњавати добрим ученицама.
It is easy to explain to the good (girl) students.
(6) Човек треба да врати (плати) дуг лицу коме дугује.

NOTE: The dative case of adjectival pronouns, of the cardinal numeral "један" and of ordinal numerals is also the same as their locative:

- Ја пишем писмо једној лепој девојци.
I am writing a letter to a pretty girl.
(6) Човек треба да врати (плати) дуг лицу коме дугује.
(7) А ако ви понудите том пријатељу да вратите дуг, па вам он тај дуг опрости?

PAR. 101 - THE DATIVE WITH VERBS EXPRESSING THE IDEA OF ADVANTAGE AND OF DISADVANTAGE

- (2) Наставник онда треба да ту ствар објасни ученицима.
(4) Како може ученик да да (преда) неку ствар наставнику који је у наставничкој соби?
(4) Он може да однесе или да пошаље ту ствар наставнику.
(5) Он треба да помогне добром пријатељу који је у невољи.
(6) А да ли човек треба да врати (плати) дуг који дугује пријатељу?

- (6) Пријатељ или не, човек треба да врати (плати) дуг лицу коме дугује.
- (7) А ако ви понудите том пријатељу да вратите дуг, па вам он тај дуг опрости?
- (8) Да ли ви увек верујете човеку који вам говори само лепе ствари?
- (9) Шта чините ако вам пријатељ купи и дарује неку ствар која не може да вам послужи?
- (9) Дарованом коњу не треба гледати у зубе.

The dative with the verbs "објаснити", "дати", "предати", "однети", "послати", "помоћи", "договарати", "вратити", "платити", "понудити", "опростити", "веровати", "купити", "даровати", "послужити", and with other verbs of similar meaning denotes the person (the object) to whose advantage or disadvantage the action results.

The same is true with other words (nouns and adjectives) or phrases expressing the same idea:

Српскохрватски језик је неким ученицима тежак а неким лак.

The Serbo-Croatian language is difficult for some students and for some it is easy.

PAR. 102 - THE DATIVE WITH VERBS OF SPEECH

- (1) Они треба да кажу (рекну) наставнику да не разумеју.
- (3) Како може ученик да саопшти (јави) неку ствар наставнику који је на путу?
- (3) Он може то да пише наставнику.
- (8) Да ли ви увек верујете човеку који вам говори само лепе ствари?

The dative with the verbs "говорити", "казати", "рећи", "саопштити", "јавити", "објаснити" denotes the person to whom the action is directed.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 1

GRAMMAR EXERCISES NO. 1

Put the words in the parentheses into the proper form:

Коме учитељ објашњава (граматика)? - Учитељ објашњава (грама-
тика)(ученици).

Коме сте дали моје перо? - Ја сам дао ваше перо (ваш брат).

Коме треба да предам задатак? - Задатак треба да предате
(господин учитељ).

Где је Мара? - Мара је однела ручак (отац).

Да ли Мара носи ручак (отац) сваки дан? - Не, Мара не носи
ручак (отац) сваки дан.

Шта ради Мара кад не носи ручак (отац)? - Мара, кад не носи
ручак (отац), помаже (мајка) код куће.

Колико Марко дугује (Петар)? - Марко дугује (Петар) сто
(динар).

Да ли ви још дугујете (Петар)? - Не, ја не дугујем више ништа
(Петар).

Кад сте вратили дуг (Петар)? - Ја сам вратио дуг (Петар) пре
три (месец).

Коме треба да платим рачун? - Рачун треба да платите (келнер).

Да ли се у(ваш ресторан) увек плаћа рачун (келнер)? - Да, у
(наш ресторан) се увек плаћа рачун (келнер).

Шта је отац купио (син)? - Отац је купио (син) аутомобил.

Шта је мајка купила (ћерка)? - Мајка је купила (ћерка)(лутка).

Колико је Милош платио (Марко) за ову кућу? - Милош није
платио ништа (Марко) за ову кућу.

Зашто Милош није платио ништа (Марко) за ову кућу? - Милош
није платио (Марко) ништа за ову кућу, јер је Марко даровао
(кућа)(Милош).

Верујете ли ви (Милош) да му (to him) је Марко даровао кућу? -
Да, ја увек верујем (Милош).

Да ли је (сви ученици) тешка српскохрватска граматика? - Не,
српскохрватска граматика није тешка (сви ученици).

(Који ученици) је српскохрватска граматика лака? - Српско-
хрватска граматика је лака (они ученици) који знају (енглеска
граматика).

Шта је господин учитељ рекао (Петар)? - Господин учитељ је
рекао (Петар) да треба да учи више.

Шта је отац јавио (Марко)? - Отац је јавио (Марко) да се
сутра враћа с пута.

Коме пишете сваки дан? - Ја пишем (жена) сваки дан.

Када сте писали (мајка) последњи пут? - Последњи пут сам пи-
сао (мајка) пре два (дан).

Коме треба да саопштим то? - Молим вас да то саопштите (сви
наши пријатељи).

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ПИТАЊА НА ДИЈАЛОГУ БРОЈ 1

QUESTIONS ON THE DIA-
LOGUE NO. 1

1. Шта треба да учини ученик ако не разуме неку ствар на часу?
2. Шта чините ви ако не разумете неку ствар на часу?
3. Шта треба да чине наставници ако ученици не разумеју неку ствар на часу?
4. Како могу ученици да саопште (јаве) неку ствар наставнику који је на путу?
5. Шта ви чините кад треба да саопштите (јавите) неку ствар наставнику који је на путу?
6. Како можете да предате неку ствар наставнику који је у наставничкој соби?
7. Шта треба да учине људи кад су њихови добри пријатељи у невољи?
8. Шта ви радите кад је ваш добар пријатељ у невољи?
9. Да ли људи враћају (плаћају) дугове пријатељима?
10. Да ли ви враћате (плаћате) дуг кад дугујете пријатељу?
11. Кад треба опростити дуг пријатељу?
12. Да ли ви говорите пријатељима само лепе ствари?
13. Да ли вам ваши пријатељи верују све што кажете?
14. Које ви купујете и даривате ствари?
15. Зашто се каже "дарованом коњу не треба гледати у зубе"?

(Extend the drill by changing the person)

ПЕТИ ДЕО

PART V

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 1

TRANSLATION EXERCISE NO. 1

How one behaves in various situations

A student told the instructor that he was not able to understand a certain thing. Therefore (Stoga), the instructor explained that thing to the student.

A student wished to communicate a certain thing to an instructor who was away on a trip. Therefore, he wrote to the instructor about that thing.

A student had not finished his homework (the homework) on time (на време). Therefore, he had to take the homework

to the instructor after class.

A friend of mine told me that his father was in great need (у великој невољи). I believed that friend and, therefore, helped the father of that friend. A month later, my friend offered to repay the debt of his ("the") father. I knew that both my friend and his father were still (joш увек) in need. Therefore, I not only "forgave" the debt, but also made a gift of some things to the father.

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

РЕЧНИК БРОЈ 1

VOCABULARY NO. 1

(The active past participle will be given in the vocabulary only if it is formed in another way than it was explained in paragraph 54)

Abbreviations: active past participle - a.past.part.

750. прилика, f. - opportunity
- *36. казати, v., t., pfv. - to say, to tell
pr.t.: кажем, кажеш, каже
кажемо, кажете, кажу
- *36. казивати, v., t., ipfv. - to say, to tell
pr.t.: казујем, казујеш, казујē
казујемо, казујете, казују
751. рени, v., t., pfv. - to say, to tell
pr.t.: рѣкнем, рѣкнеш, рѣкне
рѣкнемо, рѣкнете, рѣкну
a.past.part: рекао
752. објаснити (се), v., t., & r., pfv. - to explain; (to have an explanation with)
pr.t.: објасним, објасниш, објасни
објаснимо, објасните, објасне
- *752. објашњавати (се), v., t., & r., ipfv. - to explain; (to have an explanation with)
pr.t.: објашњавам, објашњаваш, објашњава
објашњавамо, објашњавате, објашњавају
753. саопштити, v., t., pfv. - to communicate, to transmit, to inform
pr.t.: саопштим, саопштиш, саопшти
саопшtimo, саопштите, саопште
- *753. саопштавати, v., t., ipfv. - to communicate, to transmit, to inform
pr.t.: саопштавам, саопштаваш, саопштава
саопштавамо, саопштавате, саопштавају

754. *jáвити (се), v., t., & r., pfv.* - to let know, to inform;
pr. t: *jāвим, jāвиш, jāви* (to report)
jāвимо, jāвите, jāве
- *754. *jávљати (се), v., t., & r., ipfv.* - to let know, to inform;
pr. t: *jāvљам, jāvљаш, jāvља* (to report)
jāvљамо, jāvљате, jāvљају
- *72. *писати, v., t., ipfv.* - to write
pr. t: *пишем, пишеш, пише*
пишемо, пишете, пишу
- *72. *написати, v., t., pfv.* - to write
pr. t: *напишем, напишеш, напише*
напишемо, напишете, напишу
755. *дати, v., t., pfv.* - to give
pr. t: *дам, даш, да*
дамо, даते, дају
- *755. *давати, v., t., ipfv.* - to give
pr. t: *дајем, дајеш, даје*
дајемо, дајете, дају
756. *предати (се), v., t., & r., pfv.* - to hand over; (to
pr. t: *предам, предаш, преда* surrender)
предамо, предате, предају
- *756. *предавати (се), v., t., & r., ipfv.* - to hand over; (to
pr. t: *предајем, предајеш, предаје* surrender)
предајемо, предајете, предају
757. *однети, v., t., pfv.* - to carry, to take
pr. t: *однесем, однесеш, однесе*
однесемо, однесете, однесу
- *757. *однашати, v., t., ipfv.* - to carry, to take
pr. t: *однашам, однашаш, однаша*
однашамо, однашате, однашају
758. *послати, v., t., pfv.* - to send
pr. t: *пoшаљем, пoшаљеш, пoшаље*
пoшаљемо, пoшаљете, пoшаљу
- *758. *слати, v., t., ipfv.* - to send
pr. t: *шаљем, шаљеш, шаље*
шаљемо, шаљете, шаљу
759. *невоља, f.* - need, distress
760. *помоћи, v., t., pfv.* - to help
pr. t: *помoгнем, помoгнеш, помoгне*
помoгнемо, помoгнете, помoгну
a. past. part: *помoгао*
- *760. *помагати, v., t., ipfv.* - to help
pr. t: *помажем, помажеш, помаже*
помажемо, помажете, помажу
761. *вратити (се), v., t., & r., pfv.* - to return, give back;
pr. t: *вратим, вратиш, врати* (to come back, to
вратимо, вратите, врате return)
- *761. *враћати (се), v., t., & r., ipfv.* - to return, give back;
pr. t: *враћам, враћаш, враћа* (to come back, to
враћамо, враћате, враћају return)

762. платити, v., t., pfv. - to pay
pr. t: платим, платиш, плати
платимо, платите, плате
- *762. плаћати, v., t., ipfv. - to pay
pr. t: плаћам, плаћаш, плаћа
плаћамо, плаћате, плаћају
763. дуговати, v., t., ipfv. - to owe
pr. t: дугујем, дугујеш, дугујē
дугујемо, дугујете, дугују
764. нудити (се), v., t., & r., ipfv. - to offer
pr. t: нудим, нудиш, нуди
нудимо, нудите, нуде
- *764. понудити (се), v., t., & r., pfv. - to offer
pr. t: понудим, понудиш, понуди
понудимо, понудите, понуде
765. вам(а), pron., dative of "ви" - to you
766. опростити (се), v., t., & r., pfv. - to pardon, to forgive;
pr. t: опростим, опростиш, опрости (to take leave)
опростимо, опростите, опросте
- *766. опраштати (се), v., t., & r., ipfv. - to pardon, to forgive;
pr. t: опраштам, опрашташ, опрашта (to take leave)
опраштамо, опраштате, опраштају
767. вєровати, v., t., ipfv. - to believe
pr. t: вєрујем, вєрујеш, вєрујē
вєрујемо, вєрујете, вєрују
768. даровати, v., t., pfv. - to make a gift
pr. t: дарујем, дарујеш, дарујē
дарујемо, дарујете, дарују
- *768. даривати, v., t., ipfv. - to make a gift
pr. t: даривам, дариваш, дарива
даривамо, даривате, даривају
- *198. послужити (се), v., t., & r., pfv. - to serve, to be of use;
pr. t: послужим, послужиш, послужй (to help oneself)
послужимо, послужите, послужē
- *198. послуживати (се), v., t., & r., ipfv. - to serve; (to help oneself)
pr. t: послужујем, послужујеш, послужујē
послужујемо, послужујете, послужују
769. па, conj. - and

DAILY UNIT II

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2

PART I

DIALOGUE NO. 2

Гости на ручку

Guests for lunch ("at the lunch")

Лица:

Домаћица: Даница Јовановић

Домаћин: поручник Никола Јовановић

Гости: пуковник Богдан Петровић; Славка Петровић, његова жена; Милица (Мица) Петровић, њихова кћи.

Persons:

Hostess: Danica Jovanovic

Host: First Lieutenant Nikola Jovanovic

Guests:

Colonel Bogdan Petrovic; Slavka Petrovic, his wife; Milica (Mica) Petrovic, their daughter.

1. Даница Ј.: Јеси ли то ти, Никола? Баш је добро што си дошао на време.

1. Danica J.: Is that you, Nikola? It is really good you came on time.

Никола Ј.: Зашто, шта има?

Nikola J.: Why, what is new? ("What is there")

2. Даница Ј.: Боже мој, зар си заборавио да имамо данас на ручку Петровићеве?

2. Danica J.: My gosh (My God), have you forgotten that we have the Petroviches for lunch ("at lunch") today?

Никола Ј.: Заборавио сам, жено.

Nikola J.: I have forgotten, my wife ("wife").

3. Даница Ј.: Добро, мужу, док се ти поздрављаш, ја идем да видим шта је са ручком.

3. Danica J.: All right, my husband ("husband"), while you are exchanging greetings, I am going to see what's with the lunch.

Никола Ј.: Идем ја, Данице, да се поздравим са гостима.

Nikola J.: I am going, Danica, to exchange greetings with the guests.

4. Никола Ј. (улази у салон): Добар дан желим, госпођо, госпођице и господине пуковнице!

4. Nikola J. (entering the parlor): I wish you a good day, Madam, Miss and Colonel ("Mr. Colonel") (Petrovic)!

Богдан П.: Здраво, друже Јовановићу, баш се радујем што те опет видим.

Bogdan P.: Hello, comrade Jovanovic, I am really glad to see you again.

5. Славка П.: Где сте ви, господине Никола? Толико времена вас нисам видела!

5. Slavka P.: What's become of you ("Where are you"), Mr. Nikola? I haven't seen you for such a long time ("for so much time")?

Никола Ј.: Знате како је, госпођо.....

Nikola J.: You know how it is ("You know how is"), Madam.....

6. Даница Ј. (улази у собу за примане): Господо, супа је већ на столу. Према томе.....

6. Danica J. (entering the parlor): Gentlemen, the soup is already on the table. Therefore..... ("According to that").

Милица П.: Боже мој, госпођо Данице, зашто ме нисте звали да вам помогнем?

Milica P.: For goodness sake ("My God"), Mrs. Danica, why didn't you call me to help you?

7. Даница Ј.: Не, Милице (Мицо), дете моје, данас си ти гост. Другом приликом.

7. Danica J.: No, Milica (Mica), my child, you are a guest today. Some other time. ("On another occasion").

Богдан П.: Та супа збиља
дивно мирише!

Bogdan P.: That soup
really smells good!

8. Славка П.: Еј, људи, не знам
зашто ови наши мужеви толико
воле говеђу супу!

8. Slavka P.: Man ("Hey
men"), I don't know
why these husbands of
ours like beef broth
so much!

Даница Ј.: Имате право, госпа
Славка. И мој Никола је луд за
говеђом супом.

Danica J.: You are right
("You have right"), Mrs.
Slavka. My Nikola, too,
is crazy about ("for")
beef broth.

9. Никола Ј.: Нисам ја, брате,
крив што ти спремаш тако до-
бро ту супу.

9. Nikola J.: It's not my
fault ("I am not guilty"),
brother, that you prepare
that soup so well.

Богдан П. (иде ка (према) трпе-
зарији): Еј жене, ја сам гла-
дан!

Bogdan P. (going towards
the dining room): Say,
ladies, I am hungry!

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БР. 2

GRAMMAR ANALYSIS NO. 2

PAR. 103 - THE DATIVE WITH PREPOSITIONS

1. - (9) Богдан Петровић иде ка трпезарији и каже:....
Кад смо болесни идемо к лекару.
When we are sick we go to the doctor.

The preposition "к" or "ка" (towards, to) is the only
preposition which governs the dative case only.

2. - (9) Богдан Петровић иде према трпезарији и каже:..
Ја идем полако према учионици.
I am going slowly towards the classroom.

The preposition "према" (towards), when denoting the
direction of motion, is followed by the dative case (према
трпезарији).

The same preposition, when denoting location or manner,
is followed by the locative (Par. 48). In the former case it

is translated with "opposite" and in the latter with "according to":

- Ја не волим да седим према вратима.
I do not like to sit opposite the door.
(6) Господо, супа је већ на столу. Према томе....

PAR. 104 - THE VOCATIVE

The vocative case is used in calling or addressing somebody. In writing it is always set off by commas.

PAR. 105 - THE VOCATIVE SINGULAR AND PLURAL OF MASCULINE NOUNS

1. - (4) Добар дан желим, господине пуковниче.
(9) Нисам ја, брате, крив што ти спремаш тако добро ту супу.
(2) Боже мој, зар си заборавио да имамо данас на ручку Петровићеве?
(4) Здраво, друже Јовановићу, баш се радујем што те опет видим.

The vocative singular of all masculine nouns the stem of which does not end in a palatal consonant is formed by adding the ending "-e" to the stem. If the stem ends in "ц", the "ц" turns into "ч" before "-e":

Nom. sing:	stem:	vocative sing:
господин	господин-	господин-е
брат	брат-	брат-е
борац	борц-	борч-е

The velar consonants "к", "г" and "х" before "-e" in the vocative singular change into "ч", "ж", "ш" respectively:

Nom. sing:	stem:	vocative sing:
пуковник	пуковник-	пуковнич-е
Бог	Бог-	Бож-е
друг	друг-	друж-е

2. - (3) Добро, мужу, док се ти поздрављаш ја идем да видим шта је са ручком.
(4) Здраво, друже Јовановићу, баш се радујем што те опет видим.

Masculine nouns whose stem ends in a palatal consonant add an "-y" to form the vocative singular:

Nom. sing:	stem:	vocative sing:
муж	муж-	муж - у
Јовановић	Јовановић-	Јовановић - у

3. - (8) Еј, људи, не знам зашто ови наши мужеви толико воле говеђу супу.

The vocative plural of all masculine nouns is the same as the nominative plural:

Nom. plural:	vocative plural:
људи	људи
ученици	ученици

PAR. 106 - THE VOCATIVE SINGULAR AND PLURAL OF FEMININE NOUNS

1. - (2) Заборавио сам, жено.
(4) Добар дан желим, госпођо.

The vocative singular of all feminine common nouns which in the nominative singular end in "-a", is formed by adding "-o" to the stem:

Nom. sing:	stem:	vocative sing:
жена	жен-	жен - о
госпођа	госпођ-	госпођ - о

2. - (7) Не, Мицо, данас си ти гост.
Маро, да ли знате овог господина?
Mary, do you know this gentleman?
Перо, колико је сати?
Peter what time is it?

Proper names of two syllables which end in "a" and which have the long rising accent on the first syllable of the nominative, also add "-o" to the stem to form the vocative singular:

Nom. sing:	stem:	vocative sing:
Ми́ца	Миц-	Мѝц - о
Ма́ра	Мар-	Ма̂р - о
Пе́ра	Пер-	Пе̂р - о

3. - (3) Идем ја, Данице, да се поздравим са гостима.
(4) Добар дан желим, госпођице.
(7) Не, Милице, дете моје, данас си ти гост.

All feminine nouns of more than two syllables, which in the nominative singular end in "-ица", add "-e" to the stem to form the vocative singular:

Nom.sing: Даница	stem: Даниц-	voc.sing: Даниц-е
госпођица	госпођиц-	госпођиц-е
Милица	Милиц-	Милиц-е

4. - (1) Јеси ли ти то, Никола?
     (8) Имате право, госпа Славка.

The vocative singular of proper names which in the nominative singular end in "-a", and consist of more than two syllables is the same as the nominative singular. The same is true for proper names which in the nominative singular end in "-a" and consist of two syllables, but do not have a long rising accent on the first syllable of the nominative:

Nom.sing: Никола	voc.sing: Никола
Славка	Славка

5. - (9) Еј, жене, ја сам гладан.

The vocative plural of all feminine nouns is the same as the nominative plural:

Nom.plural: жене	voc.pl: жене
ученице	ученице

PAR. 107 - THE VOCATIVE SINGULAR AND PLURAL OF NEUTER NOUNS

- (7) Не, Милице, дете моје, данас си ти гост.

The vocative of all neuter nouns is the same as their nominative, both singular and plural.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 2

GRAMMAR EXERCISES NO. 2

Put the words in the parentheses into the proper form:

Где је Мара? - Отишла је к (дед) и (баба).

Где је Петар? - Отишао је према (учионица).

Ко седи према (врата)? - Ја седим према (врата).

(Војник), где је Војна школа за стране језике? - (Господин),

Војна школа за стране језике је у (Монтереј).

(Друг), можете ли да ми кажете где је наставничка соба? -

Да, (друг) наставничка соба је у (она барака).

(Младић), како је ваше име? - (Господин), моје име је Петар Петровић.

(Војници), који језик ви учите? - (Госпођа), ми учимо српско-хрватски језик.

(Другови), какво је време у (Монтереј)? - (Друг Петар), време у (Монтереј) није ни хладно ни топло.

(Жена), шта желиш да купим у (бакалница)? - (Муж), молим те да купиш мало (сир), килограм (месо), два (килограм) (кромпир) и две (главица) (зелена салата).

(Даница), да ли је готова вечера? - Јесте, (Мара), вечера је готова.

Шта желите (госпођица)? - Желим (свежа јаја).

(Славка), колико (гости) имате на (вечера)? - (Анка), на (вечера) имамо три (гост).

(Никола), где је ваша жена? - Отишла је у (бакалница), (госпођа).

(Жене), да ли је готов ручак? - Не, (мужеви), ручак није готов. Одакле сте ви, (девојке)? - Ми смо из (Сан Франциско).

Како почињете да пишете писмо (отац) и (мајка)? - Ја почињем да пишем писмо (отац) и (мајка) са, "Драги (отац) и (мајка)"...

(Милица), колико је (сат)? - Тачно три (сат).

(Господин поручник), могу ли да идем у град? - Да, изволите.

(Пријатељ), знате ли ви где станује пуковник Јовановић? - Да, он станује у (она кућа) на (угао) (corner).

Како почињете да пишете писмо (сестра) а како (брат)? - Ја почињем да пишем писмо (сестра) са, "Драга (сестра)", а (брат) са "Драги (брат)".....

Како почињете да пишете писмо (родитељи)? - Ја почињем да пишем писмо (родитељи) са "(Драги моји родитељи)".....

(Војници), да ли сте разумели што сам казао? - Да, (господин генерал), све смо разумели што сте казали.

Ко није разумео што сам казао? - Ја нисам разумео, (господин капетан).

ЧЕТВРТИ ДЕО

ШТИВО БРОЈ 2

Гости

У Југославији, кад гости дођу у посету, домаћин и домаћица устану па кажу: "Добро дошли" или "Баш се радујемо што сте дошли".

Затим се гости рукују, и то прво са домаћицом, а онда са домаћином. После тога, домаћица позове госте да седну. Гости обично седе у салону.

Док домаћин разговара са гостима, домаћица оде да спреми нешто за госте. Ако је после подне, домаћица послужи госте слатком и водом, а мало доцније и кафе. Ако дођу пред ручак или пред вечеру, домаћица послужи госте ракијом. Том приликом домаћица такође стави на сто мало пршуте или сланине. Тако гости пију ракију, једу пршуту и сланину и разговарају са домаћином и домаћицом. И време прође врло брзо и пријатно.

Кад дође време за ручак, односно за вечеру, домаћица позове госте да пређу у трпезарију

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 2

QUESTIONS ON THE READING TEXT NO. 2

1. Шта кажу домаћин и домаћица у Југославији гостима кад ови дођу?
2. Шта кажу ако је дошао у посету само један гост и то човек?
3. Шта кажу ако је дошла у посету само једна жена?
4. Шта кажу ако су дошли у посету човек и жена?
5. Шта кажу ако су дошле у посету две жене?
6. С ким се гости прво рукују?
7. С ким се гости затим рукују?
8. Ко позове госте да седну?
9. Где се обично седи том приликом?
10. Шта чини домаћица, док домаћин разговара са гостима?
11. Чиме домаћица послужи госте ако је после подне?
12. Чиме домаћица послужи госте ако су дошли пред ручак или пред вечеру?
13. Шта још стави домаћица на сто за госте?
14. Шта затим чине гости, домаћин и домаћица?
15. Шта чини домаћица кад дође време за ручак односно за вечеру?

(Extend the drill by changing the person)

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 2

TRANSLATION EXERCISE
NO. 2

Guests to lunch

The Jovanovic family (породица Јовановић) invited the Petrovic family for lunch. The host, Lieutenant Jovanovic, had forgotten that, but he did come home (кући) on time that day. As soon as he came, his wife Danica said to him: "Nikola, the guests are in the parlor. While you are exchanging greetings with the Petroviches, I am going to prepare the meal". He answered (одговорио): "OK, my wife" ("OK, wife"). When Nikola entered the parlor he exchanged greetings with the Colonel, his wife and his daughter. When he shook hands with the Colonel he said "Mr. Colonel", but the Colonel answered with "Comrade Jovanovic". The two officers were glad to see each other.

A little later Mrs. Jovanovic came to the parlor and said: "Gentlemen, you can come eat". The Colonel was very hungry, and the beef broth, which was already on the table in the dining room, smelled so good. And so he started towards the dining room immediately, while his wife and Mrs. Jovanovic were telling each other how much their husbands liked beef broth.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 2

VOCABULARY NO. 2

770. домаћица, f. - hostess
 771. домаћин, m. - host
     pl: домаћини
 772. ба̑ш, adv. - really, exactly
 773. до̑ћи, v., i., pfv. - to come, to arrive
     pr.t: до̑ђем, до̑ђеш, до̑ђе
     до̑ђемо, до̑ђете, до̑ђу,
     a.past.part: дошао, дошла, дошло
 *773. долазити, v., i., ipfv. - to come, to arrive
     pr.t: долазим, долазиш, долази
     долазимо, долазите, долазе
 774. Бо̑г; бо̑г, m. - God; god (idol)
     pl: бо̑гови
 775. заб̑дравити (се), v., t., & r., pfv. - to forget
     pr.t: заб̑дравим, заб̑равиш, заб̑рави
     заб̑равимо, заб̑равите, заб̑раве
 *775. заб̑дрављати (се), v., t., & r., ipfv. - to forget
     pr.t: заб̑дрављам, заб̑рављаш, заб̑равља
     заб̑рављамо, заб̑рављате, заб̑рављају
 776. по̑дравити (се), v., t., & r., pfv. - to greet; (to ex-
     pr.t: по̑дравим, по̑дравиш, по̑драви change greetings)
     по̑дравимо, по̑дравите, по̑драве
 *776. по̑дрављати (се), v., t., & r., ipfv. - to greet; (to ex-
     pr.t: по̑дрављам, по̑дрављаш, по̑дравља change greet-
     по̑дрављамо, по̑дрављате, по̑дрављају ings)
 777. са̑ло̑н, m. (со̑ба за при̑мање) - parlor, living room
 778. ра̑довати (се), v., t., & r., ipfv. - to gladden; (to re-
     pr.t: ра̑дујем, ра̑дујеш, ра̑дује joice, to be glad)
     ра̑дујемо, ра̑дујете, ра̑дују
 *778. о̑бравовати (се), v., t., & r., pfv. - to gladden; (to re-
     pr.t: о̑бравујем, о̑бравујеш, о̑бравује joice, to be glad)
     о̑бравујемо, о̑бравујете, о̑бравују
 288. пр̑ема, prep. - according to
 779. е̑ј, interjection - hey! say! hello!
 780. пр̑ав, adj., m. - right
     пра̑ва, f.
     пра̑во, n.
     пра̑во, n. - right
 781. лу̑д, adj., m. - mad, crazy
     лу̑да, f.
     лу̑до, n.
 782. кри̑в, adj., m. - guilty
     кри̑ва, f.
     кри̑во, n.

783. к (а), prep. - towards
*149. гóспа, f. (abbreviation of - Ma'am
гòспођа)
784. посета, f. - visit
773. добро дошао - wellcome
785. зàтим, adv. - after that, afterward
786. рўковати (се), v., t., & r., ipfv. & pfv. - to handle;
pr. t: рўкујем, рўкујеш, рўкује (to shake hands)
рўкујемо, рўкујете, рўкују
787. пòзвати, v., t., pfv. - to invite
pr. t: пòзовем, пòзовеш, пòзове
пòзовемо, пòзовете, пòзову
*787. позивати, v., t., ipfv. - to invite
pr. t: пòзйвам, пòзйваш, пòзйва
пòзйвамо, пòзйвате, пòзйвају
788. нèшто, pron. - something or other
*522. слàтко, n. - preserves

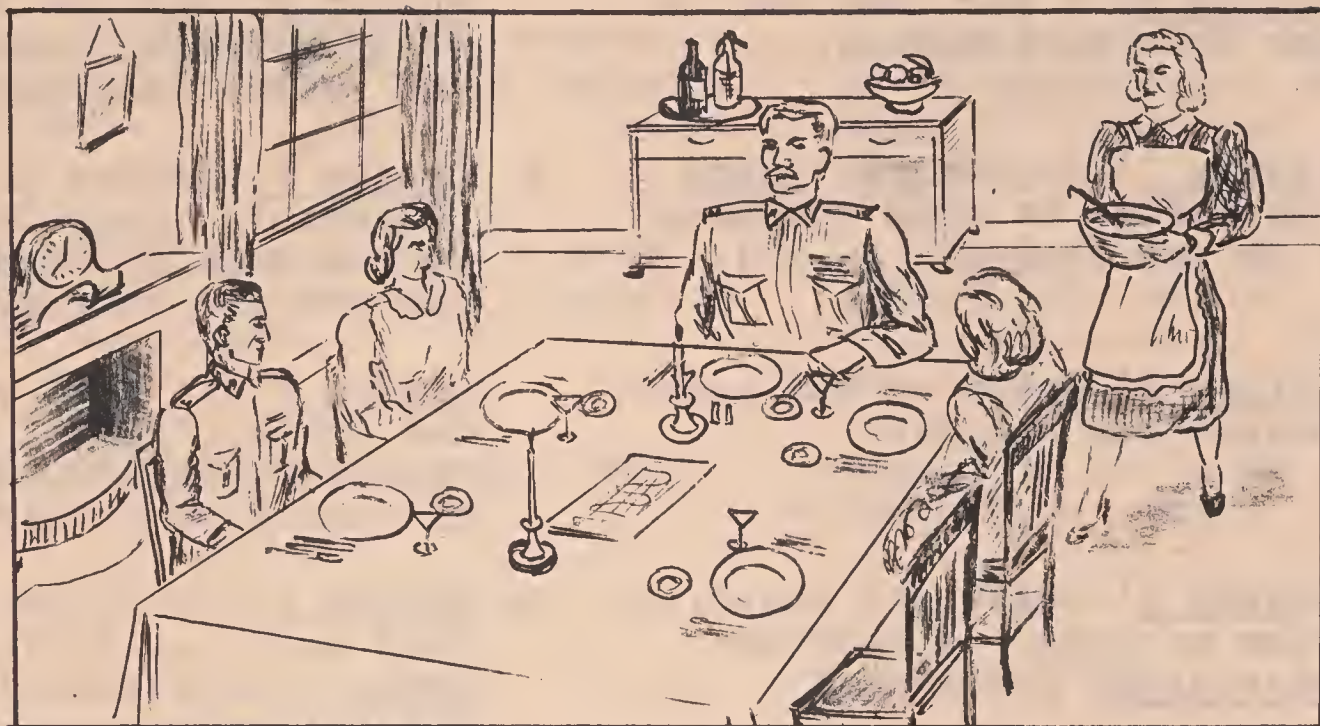
DAILY UNIT III

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 3

DIALOGUE NO. 3

Гости на ручку (Наставак)

Guests for lunch (Con-
tinuation)

1. Даница Ј: Господине Петровићу, изволите сести на почасно место.

1. Danica J: Mr. Petrovic, please sit in the honor place (at the head of the table).

Богдан П: Добро, хвала, драга госпођо.

Bogdan P: All right, thank you, dear Madam.

2. Даница Ј: А ви, госпа Славка, изволите десно од господина пуковника.

2. Danica J: And you, Mrs. Slavka, to the right of the Colonel ("Mr. Colonel"), please.

Никола Ј: Ја желим да седим до госпође Славке.

Nikola J: I wish to sit next to Mrs. Slavka.

3. Даница Ј: Свакако. А Мица може да седне лево од оца.

3. Danica J: By all means. And Mica can sit next to her father ("the father").

Милица П: Хоћете ли ви да седите поред мене?

Milica P: Will you sit next to me?

4. Даница Ј: Хоћу, драго дете.
Тако сам и мислила кад сам постављала сто.

Богдан П: А сад, кад смо се сви лепо сместили.....

5. Даница Ј: Опростите, драги господине, ми овде причамо, а ви сте гладни.

Богдан П: Право да вам кажем, гладан сам као вук.

6. Даница Ј: Знате шта кажу:....
"док се Срби - а нарочито Београђани договоре."

Богдан П: Знам, знам, него.....

7. Даница Ј: Извол(и)те се послужи́ти супом која је пред вама.

Милица П: Тата, зар се ви служите пре госпође Данице и пре маме?!

8. Даница Ј: Не мари, Никола и ја смо домаћини, а госпа Славка.....

Славка П: А госпа Славка је већ навикла да муж једе пре жене!

4. Danica J: I will, dear child. That's what ("So") I was thinking when I was setting the table.

Bogdan P: And now that ("And now when") we have all settled so nicely...

5. Danica J: Pardon me ("Pardon"), dear Sir, we are talking here, and you are hungry.

Bogdan P: To tell you the truth ("That I tell you right"), I am as hungry as a wolf.

6. Danica J: You know what they say: ... "till the Serbs - particularly the Belgraders agree."

Bogdan P: I know, I know, but.....

7. Danica J: Please, help yourself to the broth ("with the broth") which is in front of you.

Milica P: Dad, do you help yourself before Mrs. Danica and before Mom?!

8. Danica J: It doesn't matter. Nikola and I are the hosts, and Mrs. Slavka.....

Slavka P: And Mrs. Slavka has already become accustomed to the husband eating before the wife ("that the husband eats before the wife").

9. Даница Ј. (смеје се): Шта
можемо ми жене кад су такви
наши народни обичаји?

Богдан П.: Ми људи смо велики
поштоваоци наших лепих народних
обичаја.

10. Славка П.: Да, ви људи пошту-
јете само оне народне обичаје
које ви волите.

Богдан П.: Није баш тако, жено.

9. Danica J. (laughing)
("laughs"): What can
we women do, when our
national customs are
like that?

Bogdan P.: We men are
great admirers of our
beautiful national
customs.

10. Slavka P.: Yes, you men
admire only those
national customs that
you like.

Bogdan P.: It isn't
exactly so, wife.

ДРУГИ ДЕО

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БР. 3

PART II

GRAMMAR ANALYSIS NO. 3

PAR. 108 - VOCATIVE CASE OF ADJECTIVES

(5) Опростите, драги господине, ми овде причамо,
а ви сте гладни.

Драги моји ученици, ја мислим да ви треба да
радите више.

My dear students, I think you have to work
more.

(1) Добро, хвала драга госпођо.

Драге госпође, време је да идемо кући.

Dear Mesdames, it is time to go home.

(4) Хоћу, драго дете.

The nouns "господине", "ученици", "госпођо", "госпође",
"дете" are in the vocative case. Consequently, the adjectives
"драги", "драги", "драга", "драге" which modify these nouns
are also in the vocative case. The vocative case singular
and plural of all adjectives in the definite form is the
same as their nominative singular or plural respectively.

NOTE: a) There is no vocative case of adjectives in the
indefinite form.

b) The vocative singular or plural of adjectival
pronouns and ordinal numerals is also the same as their

nominative singular of plural respectively:

Драги моји ученици, ја мислим да ви треба да радите више.
Драге моје ученице, ја мислим да ви треба да радите више.

PAR. 109 - MASCULINE NOUNS ENDING IN "-ЛАЦ"

- (9) Ми људи смо велики поштоваоци наших лепих народних обичаја.
Гледаоци су били задовољни са утакмицом.
The spectators are satisfied with the match (game).

The words "поштоваоци" and "гледаоци" are the nominative plurals of the nouns "поштовалац" and "гледалац".

The "a" in the ending "лац" of all masculine nouns is movable; it must be omitted in all the other cases except the genitive plural.

Most Serbo-Croatian masculine nouns which in the nominative singular end in "лац" and which denote the performer of some action not only omit the movable "a" but also turn the "л" into "о" in all the other cases except the genitive plural:

	SINGULAR	PLURAL
Nominative:	гледалац	гледаоц - и
Genitive:	гледаоц - а	гледалац - а
Dative:	гледаоц - у	гледаоц - има
Accusative:	гледаоц - а	гледаоц - е
Vocative:	гледаоч - е	гледаоц - и
Instrumental:	гледаоц - ем	гледаоц - има
Locative:	гледаоц - у	гледаоц - има

NOTE: The vocabularies of these lessons give the genitive singular of all masculine nouns which in the nominative singular end in "лац".

PAR. 110 - SHORT PLURAL OF MASCULINE NOUNS

- (6) Знате шта кажу: "Док се Срби - нарочито Београђани договоре".
Срби и Хрвати су хришћани.
The Serbs and Croats are Christians.
Бакали продају храну.
Grocers sell food.

Masculine nouns which in the nominative singular end in "-ин" and denote nationality (Србин), citizenship (Београђанин), religion (хришћанин) or profession (бакалин) have two stems, singular and plural. The singular stem is the nominative singular itself, and the plural stem is obtained by dropping the ending "ин" of the nominative singular:

	SINGULAR	PLURAL
Nominative:	Србин	Срб - и
Genitive:	Србин - а	Срб - а
Dative:	Србин - у	Срб - има
Accusative:	Србин - а	Срб - е
Vocative:	Србин - е	Срб - и
Instrumental:	Србин - ом	Срб - има
Locative:	Србин - у	Срб - има

Other masculine nouns ending in "ин" have a regular plural:

(8) Не мари, Никола и ја смо домаћини, а госпа Славка.....

Nominative:	домаћин	домаћин - и
Genitive:	домаћин - а	домаћин - а
Dative:	домаћин - у	домаћин - има
Accusative:	домаћин - а	домаћин - е
Vocative:	домаћин - е	домаћин - и
Instrumental:	домаћин - ом	домаћин - има
Locative:	домаћин - у	домаћин - има

NOTE: The vocabularies of these lessons give the nominative singular and the nominative plural of all masculine nouns ending in "-ин".

ТРЕЋИ ДЕО

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 3

PART III

GRAMMAR EXERCISES NO. 3

Put the words in the parentheses into the proper form:

Како почињете да пишете писмо (отац)? - Писмо (отац) почињем да пишем са ("Драги мој отац").

Како почињете да пишете писмо (мајка)? - Писмо (мајка) почињем да пишем са ("Драга моја мајка...").

Како мајка почиње да пише писмо детету? - Мајка почиње да пише писмо детету са ("Драго моје дете...").

Како учитељ почиње да пише писмо (ученици)? - Учитељ почиње да пише писмо (ученици) са ("Драги моји ученици...").

Како учитељ почиње да пише писмо (ученице)? - Учитељ почиње да пише писмо (ученице) са ("Драге моје ученице...").

Колико (гледалац) је било на (утакмица)? - На (утакмица) је било много (гледалац).

Да ли су (гледалац) били задовољни са (утакмица)? - Да, (гледалац) су били задовољни са (утакмица).

Знате ли ви (онај гледалац) који седи до (мој брат Петар)? - Да, ја знам (онај гледалац); оно је господин Петар Петровић.

Који народи живе у (Југославија)? - У (Југославији) живе (Србин), Хрвати и Словенци.

Шта продају (бакалин)? - (Бакалин) продају (храна).

Ко су (Београђанин)? - (Београђанин) су (становник)(inhabitant)(Београд).

Да ли су (Србин) и Хрвати (хришћанин)? - Да, (Србин) и Хрвати су (хришћанин).

Којим језиком говоре (Србин), а којим Хрвати? - И (Србин) и Хрвати говоре (српскохрватски језик).

Колико (Србин) има у (Југославија)? - У (Југославија) има око осам (милијон)(million)(Србин).

Којим језиком пишете пријатељима (Србин)? - Пријатељима (Србин) пишем (српскохрватски језик).

Зашто волите (Србин)? - Ја волим (Србин) јер су они храбар народ.

Коме пишете? - Пишем (један мој пријатељ Србин).

Где сте били јуче? - Јуче смо били у (Сан Франциско) са(наши домаћини).

Ко су ваши (домаћин)? - Наши (домаћин) су господин и госпођа Перих.

Имају ли ваши (домаћини)(деца)? - Да, наши (домаћин) имају (деца).

Где су деца (ваши домаћини)? - Деца (наши домаћини) су на (пут) по (Европа).

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ПИТАЊА НА ДИЈАЛОГ БРОЈ 3

QUESTIONS ON THE DIALOGUE NO. 3

1. Ко поставља сто у кући?
2. Ко смешта госте на разна места за столом?
3. Које је почасно место за столом?
4. Ко седи на почасном месту за столом кад нема гостију?
5. Ко седи на почасном месту за столом кад има гостију?
6. Зашто се каже "Док се Срби договоре"?
7. Ко служи госте за столом?
8. Зашто се мужеви служе пре жена за столом у Југославији?
9. Да ли су жене навикле на то?
10. Шта мисле девојке о томе?

11. Које народне обичаје људи нарочито поштују?
12. Како деца у Југославији зову оца?
13. Како деца у Југославији зову мајку?
14. Каква деца поштују родитеље?
15. Шта значи "поштовалац"?
16. Шта треба да кажете кад желите некое нешто да понудите?
17. Кад се смејемо, да ли треба да се смејемо некое или треба да се смејемо нечему?
18. Шта треба да кажете кад некое учините нешто што не треба да учините?
19. Како зовете човека кога волите?
20. Како зовете жену коју волите?
21. Како зовете дете које волите?
22. Да ли ви каткад постављате сто у кући?
23. Шта стављате на сто кад постављате сто?
24. Ко седи на почасном месту у вашој кући кад немате гостију?
25. Ко служи госте за столом у вашој кући?
26. Да ли ви поштујете оца и мајку?
27. Ако имате деце, да ли вас ваша деца поштују?
28. Да ли се ви често смејете?
29. Кад се ви обично смејете?
30. Да ли ви волите кад вам се неко смеје?

ПЕТИ ДЕО

PART V

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 3

TRANSLATION EXERCISE NO. 3

Guests for lunch

The hostess had set the table for five persons (лица or особа). Mr. Petrovic was given (Петровићу је дато) the place of honor, which is at the head (уврх) of the table. Mrs. Slavka, his wife, was offered (Госпођи Славки је понуђено) the place to the right of the Colonel. The daughter was given the place to the left of the Colonel. The hosts sat next to the guests (гостију): Mr. Jovanovic next to Mrs. Petrovic, and Mrs. Jovanovic next to Miss Petrovic.

While they were discussing (говорили) who was (треба да) to sit where, the Colonel was smelling the beef broth

on the table. And when "a man is hungry as wolf" - which he was - and if he cannot start eating at once, that is not very pleasant. Therefore, the hostess said that he could ("can") start helping himself before the other guests. The Colonel's wife had already become accustomed to the old custom that the husband should (треба) help himself before the wife, but his daughter thought that that custom was not good.

СЕДМИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 3

PART VII

VOCABULARY NO. 3

789. наставка, m. gen. sing: наставка pl: наставци	- continuation
790. драг, adj., m. драга, f. драго, n.	- dear
791. почасни, adj., m. почасна, f. почасно, n.	- honor, honorary
792. изволите,	- please (if you please)
*654. до, prep.	- next to
793. постављати (се), v. t. & r. ipfv. pr. t: постављам, постављаш, поставља постављамо, постављате, постављају	- to set, to place
*793. поставити (се), v. t. & r. pfv. pr. t: поставим, поставиш, постави поставимо, поставите, поставе	- to set, to place
794. сместити (се), v. t. & r. pfv. pr. t: сместим, сместиш, смести сместимо, сместите, сместе	- to place, to dispose; (to settle)
*794. смештати (се), v. t. & r. ipfv. pr. t: смештам, смешташ, смешта смештамо, смештате, смештају	- to place, to dispose; (to settle)
795. причати, v. t. ipfv. pr. t: причам, причаш, прича причамо, причате, причају	- to tell, to tell stories (to narrate)
*795. испричати, v. t. pfv. pr. t: испричам, испричаш, исприча испричамо, испричате, испричају	- to tell, to tell stories (to narrate)

796. вѹк, м. - wolf
 pl: вѹци, вѹкови
797. Београђанин, м. - Belgrader
 pl: Београђани
- *797. Београђанка, ф. - Belgrader
798. договори́ти се, v., r., pfv. - to agree
 pr. t: договори́м, договори́ш, договори́
 договори́мо, договори́те, догово́ре
- *798. договара́ти се, v., r., ipfv. - to agree
 pr. t: договара́м, договара́ш, договара́
 договара́мо, договара́те, договара́ју
- *198. слѹжити (се), v. t. & r. ipfv. - to serve (to help oneself)
 pr. t: слѹжим, слѹжиш, слѹжи
 слѹжимо, слѹжите, слѹже
- *198. послужи́ти (се), v. t. & r. pfv. - to serve (to help oneself)
 pr. t: послужи́м, послужи́ш, послужи́
 послужи́мо, послужи́те, послужи́
799. та́та, ф. - dad
800. ма́ма, ф. - mama
801. ма́рити, v. i. ipfv. - to matter
 pr. t: ма́рим, ма́риш, ма́ри
 ма́римо, ма́рите, ма́ре
802. на́вићи или на́викнути (се), v. t. & r. pfv. - to accustom;
 pr. t: на́викнем, на́викнеш, на́викне (to become accustomed)
 на́викнемо, на́викнете, на́викну
- *802. на́вика́вати (се), v. t. & r. ipfv. - to accustom; (to become accustomed)
 pr. t: на́вика́вам, на́вика́ваш, на́вика́ва
 на́вика́вамо, на́вика́вате, на́вика́вају
803. сме́јати се, v. r. ipfv. - to laugh
 pr. t: сме́јем се, сме́јеш се, сме́је се
 сме́јемо се, сме́јете се, сме́ју се
804. на́родни, adj., м. - national
 " на́родна, ф.
 на́родно, п.
805. о́бичај, м. - custom
806. поштова́лац, м. - admirer
 gen. sing: поштова́оца
807. поштова́ти, v. t. ipfv. - to respect
 pr. t: пошту́јем, пошту́јеш, пошту́је
 пошту́јемо, пошту́јете, пошту́ју
808. не́ко, pron. - someone, somebody
809. о́соба, ф. - person
810. гле́далац, м. - spectator
 gen. sing: гле́даоца
811. хри́шћанин, м. - Christian
 pl: хри́шћани
812. ута́кмица, ф. - match, race
813. вѡс, accusative of the pronoun "ви"

DAILY UNIT IV

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 4

Гости на ручку
(наставак)

1. Богдан П: Та супа је била
одлична.

Никола Ј: Врло добра. А шта
долази сад, жено?

2. Даница Ј: А сад имамо печено
јагње.

Богдан П: Шта, зар цело јагње?

3. Даница Ј: Да, цело.

Славка П: Збиља, није требало да
спремите цело јагње!

4. Даница Ј: Зашто не?

Славка П: Јагњад су сада тако
скупа!

5. Никола Ј: Наш народ каже: "Дај
(нам), Боже, госта да и нама
буде доста".

Богдан П: То исто и ја увек
кажем жени.

6. Даница Ј: Никола, хоћеш ли
ти да исечеш печење?

PART I

DIALOGUE NO. 4

Guests for lunch
(continuation)

1. Bogdan P: That soup
was excellent.

Nikola J: Very good.
And what is coming
now, my wife?

2. Danica J: And now we
have a roast lamb.

Bogdan P: What, a whole
lamb?

3. Danica J: Yes, a whole
one.

Slavka: Really, you
shouldn't have prepared
a whole lamb.

4. Danica J: Why not?

Slavka P: Lambs are so
expensive now!

5. Nikola J: Our people
say "Give us, God, a
guest so that there
is enough for ("to")
us too".

Bogdan P: I always say
the same thing ("that
same") to my wife ("to
wife").

6. Danica J: Nikola, do
you want to carve (cut
out) the roast?

Никола Ј: Добро, идем ја у кујну (кухињу).

7. Даница Ј: Који део јагњета ви нарочито волите, господине Богдане?

Богдан П: Ја нарочито волим реп од јагњета.

8. Даница Ј: Моја деца једу све, али моја унучад не.

Славка П: Они су још мали.

9. Даница Ј: Знате ли ви наше унуче Перу?

Славка П: Не сећам се тог детета (тог вашег унучета).

10. Даница Ј: Кажем ја том детету (том унучету): "Перо, сине, волиш ли ти прасе и јагње?"

Славка П: А шта он каже?

11. Даница Ј: Он каже: "Баба, ја волим само језик од прасета и од јагњета".

Славка П: Зна он шта је добро.

12. Богдан П: Него нема Николе! Шта ли он тамо ради већ толико времена?

Nikola J: All right, I am going into the kitchen.

7. Danica J: Which part of the lamb do you like particularly, Mr. Bogdan?

Bogdan P: I particularly like the tail of the lamb.

8. Danica J: My children eat everything, but not my grand-children.

Slavka P: They are still young ("small").

9. Danica J: Do you know our grand-child Pera?

Slavka P: I do not remember that child (that grand-child of yours).

10. Danica J: I say to that child (to that grand-child): "Pera, my son, do you like the suckling pig and the lamb"?

Slavka P: And what does he say?

11. Danica J: He says: "Grandmother, I like only the tongue of the suckling pig and of the lamb".

Slavka P: He knows what is good.

12. Bogdan P: But no Nikola yet ("But there is no Nikola")! What is he doing there so long ("so much time already")?

Даница Ј: Мора да већ једе
јагњетину и откопчава дугмета
на капуту.

Danica J: He must be
eating lamb already
and unbuttoning the
buttons on his ("the")
coat.

13. Славка П: Само да не поједе
тај јагњећи реп!

13. Slavka P: Just as long
as he does not eat
("Only that he does not
eat") that lamb tail.

(Сви се слатко смеју)

(They all laugh
heartily ("sweetly"))

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БР. 4

GRAMMAR ANALYSIS NO. 4

PAR. 111 - LENGTHENED STEM OF SOME NEUTER NOUNS ENDING IN
"Е"

1. - (12) Шта ли он тамо ради већ толико времена?
Многа српска и хрватска презимена се завршавају
на "ић".
Many Serbian and Croatian last names end in
"ich".
Ја волим српска и хрватска народна имена.
I like Serbian and Croatian national names.

The words "времена" (gen.sing.), "презимена" (nom.pl.),
"имена" (acc.pl.) are different cases of neuter nouns "време",
"презиме" and "име".

A number of Serbo-Croatian neuter nouns ending in "-e"
form their stem by adding the consonant "н" to the nomina-
tive singular:

	SINGULAR	PLURAL
Nominative:	име	имен - а
Genitive:	имен - а	имен - а
Dative:	имен - у	имен - има
Accusative:	име	имен - а
Vocative:	име	имен - 'а
Instrumental:	имен - ом	имен - има
Locative:	имен - у	имен - има

NOTE: In addition to "име", "презиме" and "време" the only other neuter nouns which form their stem in the same way are: семе (seed), раме (shoulder), племе (tribe, clan), бреме (burden, load), теме (crown of the head, vertex), виме (udder, dug), слеме (ridge, summit).

2. - (7) Који део јагњета ви нарочито волите?
(7) Ја нарочито волим реп од јагњета.
(9) Не сећам се тог детета (тог вашег унучета).
(10) Кажем ја том детету (унучету):.....

The words "јагњета" (gen.sing.), "јагњета" (gen.sing.), "детета" (gen.sing.), "унучета" (gen.sing.), "детету" (dat.-sing.), "унучету" (dat.sing.) are different cases of the nouns "јагње", "дете", "унуче".

Many neuter nouns which in the nominative singular end in "-e" form their stem by adding "т" to the nominative singular. This is especially true for neuter nouns denoting young people (дете, унуче) and young animals (јагње, теле, ждребе):

SINGULAR

Nominative:	дете
Genitive:	детет - а
Dative:	детет - у
Accusative:	дете
Vocative:	дете
Instrumental:	детет - ом
Locative:	детет - у

Not only neuter nouns denoting young people and young animals, but also some other nouns (usually of foreign origin) form their stem in the above mentioned way:

Nominative singular:	дугме	stem:	дугмет-
	буре		бурет-
	хебе		хебет-

3. - Animate neuter nouns which form their stem by adding "т" to the nominative singular usually do not form the plural by adding the neuter plural endings to that stem; instead,

- They either use a collective singular form ending in "ад":

Nom.sing:	collective used for plural:
јагње	јагњад
теле	телад
ждребе	ждребад

- Or they form their plural in the same way as masc. nouns whose singular ends in "ац":

Nom.sing:	supposed nom.sing:	nom.pl.
јагње	јагањац	јагањи - и
теле	телац	теоци - и

NOTE: a) The neuter nouns "дете" has no plural; it uses the collective feminine singular form "деца" instead.

b) Collective nouns ending in "-ад" are declined in special way which will be described later.

4. - Inanimate neuter nouns which form their stem by adding "т" to the nominative singular form their singular and plural by adding the corresponding neuter endings to that stem (but the corresponding collective noun ending in "ад" is also used):

	SINGULAR	PLURAL
Nominative:	дугме	дугмет - а
Genitive:	дугмет - а	дугмет - а
Dative:	дугмет - у	дугмет - има
Accusative:	дугме	дугмет - а
Vocative:	дугме	дугмет - а
Instrumental:	дугмет - ом	дугмет - има
Locative:	дугмет - у	дугмет - има

NOTE: a) The neuter noun "дрво" has two meanings: 1) material (fire wood, timber) and (2) tree. In the first case it is declined regularly (like "цело") and in the second case it is declined like "дугме".

b) In the vocabularies of these lessons, both the nominative singular and the nominative plural (or the corresponding collective noun) will be given for all neuter nouns which do not follow the regular declension.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 4

GRAMMAR EXERCISES NO. 4

Зашто нисте дошли на (вечера) јуче? - Нисам дошао, јер нисам имао (време).

Да ли ви знате (име) и (презиме)(онај господин)? - Ја знам само (презиме)(онај господин) а (име) не знам.

Да ли ви лако памтите српска (име) и (презиме)? - Ја памтим доста лако српска (име), али српска (презиме) памтим тешко. Како је име (ваше дете)? - Име (моје дете) је Петар. Сећате ли се ви (моје унуче)? - Не, ја се не сећам (ваше унуче).

Чиме закопчавамо (With what do we button) капут? - Капут закопчавамо (дугме).

Колико (дугме) имате на (капут)? - Ја имам три (дугме) на (капут).

Чиме се покривамо? - (Ћебе) се покривамо.

Са колико (ћебе) се ви покривате? - Ја се обично покривам (једно ћебе), али кад је много хладно ја се покривам са два (ћебе).

Шта има у (буре)? - У (буре) има воде.

Да ли је вода у свим (буре)? - Не, у неким (буре) је вода, а у неким (буре) је вино.

Од чега се праве (буре)? - (Буре)се праве од (дрво).

Које боје су (јагње)? - (Јагње) су бели.

Да ли су и (теле) бели? - Не, (теле) нису бели.

С киме се игра теле? - Теле се игра са (ждребе).

Коме пише баба? - Баба пише (унуче).

Коме сте купили одело? - Ја сам купио одело братовом (дете).

Има ли ваш брат много (деца)? - Да, мој брат има много (деца).

Шта видите на врху (брдо)? - На врху (брдо) видим птицу.

Где ви седите лети? - Лети седимо под (дрво) испред (кућа).

Има ли много (дрво) пред (ваша кућа)? - Не, пред (наша кућа) има само три (дрво).

Од чега се праве столови и столице? - Столови и столице се праве од (дрво).

Шта раде (дете)? - (Дете) се играју.

Од чега се праве куће у (Калифорнија)? - У (Калифорнија) се много (куће) прави од (дрво).

Има ли ваш дед много (јагње)? - Да, мој дед има много (јагње).

Колико (теле) има ваш дед? - Мој дед има три (теле).

Колико (крава), колико (во), а колико (теле) имате? - Ми имамо три (крава), пет (во) и шест (теле).

ЧЕТВРТИ ДЕО

ПИТАЊА НА ДИЈАЛОГ БРОЈ 4

PART IV

QUESTIONS ON THE DIALOGUE
NO. 4

1. Каква је била супа коју је спремила госпођа Јовановић?
2. Шта је дошло после супе?
3. Зашто је госпођа Јовановић спремила цело јагње?
4. Шта је госпођа Петровић мислила о томе?
5. Зашто људи кажу "Дај (нам) Боже госта да и нама буде доста"?
6. Ко је отишао у кујну (кухињу) да исече печење?
7. Који део јагњета нарочито воли господин Петровић?
8. А који део јагњета нарочито воли мали Пера?
9. Да ли је Пера унук госпође Јовановић?
10. Да ли је Пера унуче госпође Јовановић?
11. Да ли је Пера унука госпође Јовановић?
12. Зашто унучад госпође Јовановић не воле да једу све?
13. Како унучад зову бабу?
14. Како унучад зову деда? (Одговор: "Деде" или "Деда")
15. Да ли се господин Јовановић брзо вратио из кујне?
16. Шта је госпођа Јовановић мислила у вези с тиме?
17. Шта је госпођа Петровић мислила у вези с тиме?
18. Шта је господин Петровић мислио у вези с тиме?
19. А шта сте ви мислили у вези с тиме?
20. Шта су чинили домаћица и гости док су говорили о томе?
21. Које јело ви нарочито волите?
22. Како се спрема то јело?
23. Да ли се сећате имена неких југословенских јела?
24. Ко сече печење у вашој кући?
25. Који део јагњета ви волите?
26. Шта је ваш син вашем оцу или вашој мајци?
27. Шта је ваша кћи вашем оцу или вашој мајци?
28. Шта су ваш син и ваша кћи вашем оцу или вашој мајци?
29. Шта је ваш отац вашем сину?
30. Шта је ваша мајка вашем сину?

ПЕТИ ДЕО

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 4

PART V

TRANSLATION EXERCISE NO. 4

Guests for lunch (continuation)

The next course in the meal was lamb. A whole roast lamb! Mrs. Slavka thought that Mrs. Danica should not have bought (није требало да купи) a whole lamb, because "lamb

were so expensive". But the men, both the guest and the host, were glad. Men in Yugoslavia have good appetites (a good appetite) and, therefore, they are glad when they have guests. They know that when there is a guest the hostess must prepare more food than usual. That is why (због тога or стога or зато) they say: "Give us, God, a guest so that there is enough for us too".

According to Mr. Bogdan, everything is sweet in a lamb, but he likes to eat the tail more than the other parts. And Pera, the grand-child of the hosts, likes the tongue of the lamb particularly. The host went to the kitchen to carve the roast, and he did not return. The Colonel wondered (питао се) what the host was doing there so long. When the hostess said that by this time perhaps (можда већ) her husband was eating the lamb (and the tail too), they all laughed heartily.

ШЕСТИ ДЕО

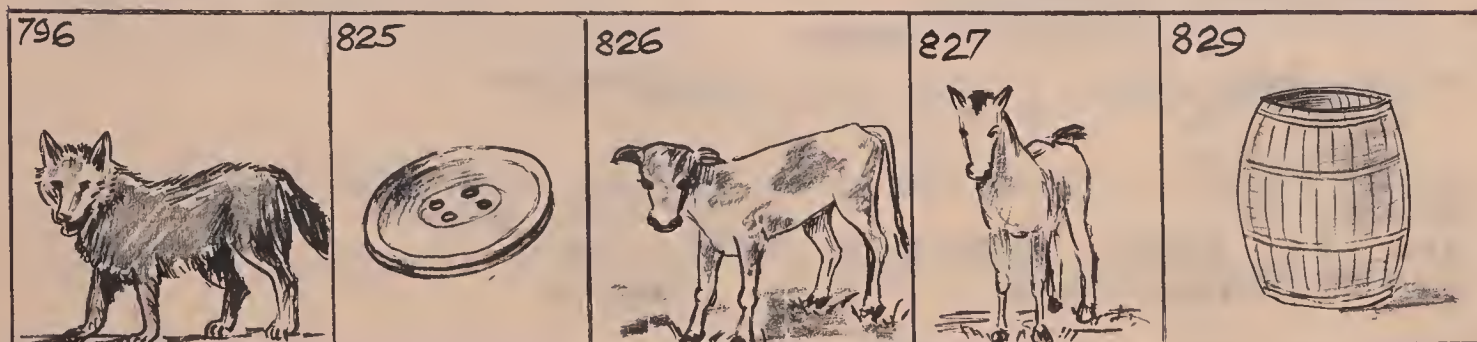
РЕЧНИК БРОЈ 4

PART VI

VOCABULARY NO. 4

814. одличан, adj., m.	- excellent
одлична, f.	
одлично, n.	
815. јагње, n.	- lamb
gen. sing: јагњета	
pl: јагњад, јагњаци	
816. скуп, adj., m.	- expensive
скупа, f.	
скупо, n.	
817. народ, m.	- nation, people
818. нам (a), pron., dative of "ми"	- us
*592. дај (informal) нам	- give us

819. исећи, v., t., pfv. - to cut out, to carve
 pr. t: исéчём, исéчеш, исéчē
 исéчёмо, исéчēте, исéкӯ
820. (кӯјна, f.) (кӯхиња, f.) - kitchen
821. рѣп, m. - tail
 pl.: рѣпови
822. унуче, n. - grand-child
 gen. sing: унучета
 pl: унучад
823. сѣћати се, v., r., ipfv. - to remember
 pr. t: сѣћам се, сѣћаш се, сѣћа се
 сѣћамо се, сѣћате се, сѣћају се
824. откòпчати (се), v., t., & r., pfv. - to unbutton
 pr. t: откòпчам, откòпчаш, откòпча
 откòпчамо, откòпчате, откòпчају
- *824. откòпчавати (се), v., t., & r., ipfv. - to unbutton
 pr. t: откòпчāвам, откòпчāваш, откòпчāва
 откòпчāвамо, откòпчāвате, откòпчāвају
825. дугме, n. - button
 gen. sing: дугмета
 pl: дугмѣта, дугмад
826. тѣле, n. - calf
 gen. sing: тѣлета
 pl: тѣлад, тѣоци
827. ждрѣбе, n. - foal
 gen. sing: ждрѣбета
 pl: ждрѣбад
828. ђебе, n. - blanket
 gen. sing: ђебета
 pl: ђебѣта, ђебад
829. буре, n. - barrel
 gen. sing: бурета
 pl: бурѣта, буреад
830. стога, adv. - therefore
831. зато, adv. - therefore
832. вѣза, f. - connection
833. пòкрити (се), v., t., & r., pfv. - to cover
 pr. t: пòкријем, пòкријеш, пòкрије
 пòкријемо, пòкријете, пòкрију
- *833. покривати (се), v., t. & r., ipfv. - to cover
 : покрīвам, покрīваш, покрīва
 покрīвамо, покрīвате, покрīвају

LESSON VIII

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

DIALOGUE NO. 1

Гости разгледају кућу

The guests look the house over

1. Славка: Ми још нисмо разгледали вашу кућу.

1. Slavka: We haven't yet looked your house over.

Даница: Ако желите, можемо то да учинимо сада.

Danica: If you wish, we can do that now.

2. Славка: Добро. Хоћемо ли да почнемо са кујном?

2. S: All right. Shall we start with the kitchen?

Богдан: Кујна ме, (Мене кујна) жено, не интересује.

Bogdan: The kitchen, wife, doesn't interest me.

3. Никола: Ни мене не интересује кухиња.

3. Nikola: The kitchen doesn't interest me either.

Даница: Онда, док ми разгледамо кујну, ви можете да погледате башту.

Danica: Then, while we are looking the kitchen over, you can have a look at the garden.

4. Никола: Тај предлог ми се допада.

Богдан: Мени се такође допада тај предлог.

5. Никола: Онда изволите, господи-не Богдане, са мном у башту.

Богдан: Интересује ме да видим да ли ме се сећа ваш пас.

6. Никола: Мој пас не гледа нико-га кад је уза ме (уз мене).

Богдан: Такав је и мој пас. Само живи за ме (за мене).

(Богдан и Никола излазе)

7. Даница: Шта мислите о мојој кујни? Зар није лепа?

Славка: Волим што је пространа и видна.

8. Даница: И модерна је. Код мене у кујни све је "електрично".

Славка: А зашто ми нисте ништа рекли кад сте куповали ту хладњачу (леденицу)?

9. Даница: А да ли сте ми ви ка-зали (А ко ми је рекао) да жели-те да купите хладњачу?

4. Nikola: That suggestion appeals to me.

Bogdan: That suggestion appeals to me too.

5. N: Then, Mr. Bogdan, please come with me to the garden.

B: I am interested in seeing ("It interests me to see") if your dog remembers me.

6. N: My dog, when he is beside me, looks at no one.

B: My dog is that way too ("Such is my dog too"). He lives only for me.

(Bogdan and Nikola go out)

7. Danica: What do you think of ("about") my kitchen? Isn't it beautiful?

Slavka: I like it because it is ("that it is") spacious and light.

8. D: And modern too. In my kitchen ("By me in the kitchen") every-thing is electric.

S: And why didn't you tell me anything when you were buying that refrigerator?

9. D: And did you tell me (And who told me) that you wanted to buy a refrigerator?

Славка: Имате право, заборавила сам да вам кажем.

S: You are right, I had forgotten to tell you.

10. Даница: И наш шпорет (штедњак) је електричан.

10. D: Our stove, too, is electric.

Славка: И ја волим више да кувам на електричној струји него на гасу (плину).

S: I, too, prefer to cook with electricity ("on electric current") rather than with ("on") gas.

11. Даница: Овде су све ствари које су ми потребне да кувам.

11. D: Here are all the things that are necessary for ("to") me when I cook.

Славка: И ја волим да је све преда мном кад кувам.

S: I, too, like to have everything in front of me when I cook.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 1

GRAMMAR ANALYSIS NO. 1

PAR. 112 - DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUN FIRST PERSON SINGULAR

1. - (11) И ја волим да је све преда мном кад кувам.
(8) Код мене у кујни све је електрично.
(5) Интересује ме да видим да ли ме се сећа ваш пас.
(4) Мени се такође допада тај предлог.
(4) Тај предлог ми се допада.
(3) Ни мене не интересује кујна.
(2) Кујна ме жено не интересује
(5) Онда изволите, господине Богдане, са мном у башту.
Да ли сте говорили о мени?
Did you talk about me?

The underlined words are different cases of the personal pronoun first person singular "ја" (I). The complete declension of this pronoun follows:

Nominative	ја
Genitive	мене, ме
Dative	мени, ми
Accusative	мене, ме
Vocative	-----
Instrumental	мном
Locative	мени

PAR. 113 - USE OF SHORT AND LONG FORMS OF PERSONAL PRONOUNS

1. - The personal pronoun "ja" has two forms in the genitive, the dative and the accusative; one is the long and one is the short form (enclitic). As we shall see in the following lessons not only the pronoun "ja" has long and short forms but the other personal pronouns have them, too.

On the usage of long and short forms, the following rules are important:

a) - Only the long forms can be used at the beginning of a sentence:

- (2) Мене не интересује кујна, жено.
- (4) Мени се такође допада тај предлог.

b) - Emphasis can be expressed by long forms only:

- (3) Ни мене не интересује кујна.
- (4) Мени се такође допада тај предлог.
- (6) Живи само за мене.

c) - After the conjunctions "a" (and, but), "и" (and), and "ни" (neither, nor) only the long forms are used:

- Био је овде, а мене није видео.
- He was here, but he did not see me.
- Петар је позвао Марка и мене на вечеру.
- Peter invited Mark and me to the dinner.
- (3) Ни мене не интересује кујна.

d) - With prepositions the long forms are usually used:

- (8) Код мене у кухињи све је електрично.
- (6) Мој пас, кад је уз мене, не гледа никога.
- (6) Живи само за мене.

2. - With the instrumental "мном", the forms "са", "пода", "нада", "преда" (and not "с", "под", "над", "пред") must be used:

- (5) Онда изволите, господине Богдане, са мном у башту. Ћебе је пода мном, доручак је преда мном, а сунцобран је нада мном.
The blanket is under me, the breakfast is in front of me, and the parasol is above me.

3. - In all instances, except those described in 1), the short forms of personal pronouns are used:

- (2) Кујна ме, жено, не интересује.
(4) Тај предлог ми се допада.
(5) Интересује ме да видим да ли ме се сећа ваш пас.
(8) А зашто ми нисте рекли кад сте куповали ту леденицу?
(9) А ко ми је рекао да ви желите да купите леденицу?

4. - With the prepositions "на" (on, at), "за" (for), "уз" (against, up), "под" (under, below), "над" (over, above) and "пред" (in front of, before) the short form accusative may be used if emphasis is not laid upon the pronoun. In this case the last four prepositions must be used in their disyllabic form "уза", "пода", "нада" and "преда":

- (6) Мој пас не гледа никога кад је уза ме.
(6) Живи само за ме.
Љутите ли се на ме?
Are you angry with me?
Молим вас да ставите ћебе пода ме, доручак преда ме а сунцобран нада ме.
Please, put the blanket under me, the breakfast in front of me and the parasol above me.

PAR. 114 - PLACE OF SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN A SENTENCE

1. - In declarative affirmative sentences which use the present tense:

a) The short forms immediately precede the verbs if the subject is mentioned:

Ви ме волите. - You like me.
Он ме воли. - He likes me.

b) The short forms immediately follow the verbs if the subject is not mentioned:

Волите ме. - You like me.
Воли ме. - He likes me.

2. - In declarative negative sentences which use the present tense:

a) The short forms immediately precede the particle "he" if the subject is mentioned:

Ви ме не волите. - You do not like me.
Он ме не воли. - He does not like me.

b) The short forms immediately follow the verb if the subject is not mentioned:

Не волите ме. - You do not like me.
Не воли ме. - He does not like me.

3. - If the constructions under 1) & 2) are introduced or contain an adverb, the word order is:

Он ме много воли. - He likes me much.
or: Он ме воли много. - He likes me much.
Воли ме много. - He likes me much.
or: Много ме воли - He likes me much.
Он ме не воли много. - He does not like me much.
Не воли ме много. - He does not like me much.

4. - In declarative affirmative sentences which use the compound past tense:

a) The short forms are placed between the auxiliary and the participle if the subject is mentioned, except third person singular:

Ви сте ми казали. - You told me.

b) If the subject is not mentioned the word order is the following:

Казали сте ми. - You told me.

c) If the third person singular is involved the word order is the following:

Он ми је казао. - He told me.
Казао ми је. - He told me.

5. - In declarative negative sentences which use the compound past tense the word order is the following:

Ви ми нисте казали. - You did not tell me.
Нисте ми казали. - You did not tell me.
Он ми није казао. - He did not tell me.
Није ми казао. - He did not tell me.

6. - Generally speaking, the short forms in declarative sentences are usually placed before the verb to which they belong. When they come after verbs, they must follow the verb immediately:

- (2) Кујна ме, жено, не интересује.
- (4) Тај предлог ми се допада.
- (5) Интересује ме да видим да ли ме се сећа ваш пас.

7. - In questions using the present tense the short forms immediately follow the interrogative word (pronoun, adverb, particle):

Ко <u>ме</u> зове?	- Who is calling me?
Зашто <u>ме</u> зовете?	- Why do you call me?
Да ли <u>ме</u> чујете?	- Do you hear me?
Чујете ли <u>ме</u> ?	- Do you hear me?
Не чујете ли <u>ме</u> ?	- Don't you hear me?
Зар <u>ме</u> не чујете?	- Don't you really hear me?

8. - In affirmative questions which use the compound past tense and contain the particle "ли" and in all interrogative negative questions which use the compound past tense the rule under 1. is observed:

Јесте ли <u>ме</u> звали?	- Did you call me?
Је ли <u>ме</u> чуо?	- Did he hear me?
(8) Зашто <u>ми</u> нисте рекли ништа кад сте куповали ту леденицу?	
Да ли <u>ме</u> нисте чули?	- Didn't you hear me?
Нисте ли <u>ме</u> чули?	- Didn't you hear me?
Зар <u>ме</u> нисте чули?	- Didn't you really hear me?

9. - In affirmative questions which use the past tense and which are formed by means of "да ли" or by interrogative pronouns or by interrogative adverbs, the short forms of the personal pronouns are placed between the auxiliary and the participle except in the third person singular. In the last case the rule under 1. is observed:

- Зашто сте ме звали? - Why did you call me?
- (9) А дали сте ми казали да желите да купите леденицу?
- Да ли ме је звао? - Did he call me?
- (9) А ко ми је рекао да желите да купите леденицу?

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 1

GRAMMAR EXERCISES NO. 1

1. - Put the words in the parentheses into the proper form:

Да ли поручник г. Перић седи иза вас или испред вас? - Поручник господин Перић седи иза (ја), а не испред (ја).

Да ли (ја) се сећате? - Не, ја вас се не сећам.

Да ли је он рекао то (ја) или вама (to you)? - Не, он то није рекао вама, него (ја).

Да ли вам је тежак српскохрватски језик? - Да, (ја) је тежак српскохрватски језик.

Шта (ја) је послао отац? - Није вам послао ништа.

Да ли сте питали (ја) или (Марко)? - Питао сам вас а не (Марко).

Да ли (ја) знате? - Не, ја вас не знам, (господин).

Волите ли да учите (с)(ја)? - Да, ја волим да учим с вама (with you).

Где је мој капут? - Ваш капут је на (ја).

Да ли неки други официр станује близу вас? - Близу (ја) станује поручник г. Перић.

Зашто не волите да седите уза (ја)? - Ја волим да седим уз вас, али ја не чујем добро па желим да седим близу (табла).

Ко седи пред вама? - Преда (ја) седи десетар Илић.

Зашто волите Марка, а (ја) не волите? - Ја волим и вас и (Марко).

Ко станује на спрату (floor) над вама, а ко на спрату под вама? - На спрату (над) мном станује породица Марић, а на спрату (под) мном породица Петровић.

Где желите да ставим речник? - Молим вас да речник ставите преда (ја).

Где желите да ставим ћебе а где сунцобран? - Молим вас да ћебе ставите пода (ја), а сунцобран нада (ја).

Могу ли да се ослоним на вас? - Да, ви можете да се ослоните на (ја).

2 - Make the necessary corrections in the word order:

Да ли вас господин учитељ пита често? - Да, господин учитељ пита често ме, or: Да, пита често ме, or: Да, често пита ме, or: Не, господин учитељ не пита ме често, or: Не, не пита често ме.

Ко вам (to you) је рекао то? - Ви сте рекли ми.

Зашто сте дошли? - Рекли ми сте да дођем.

Да ли сам вам рекао да дођете на вечеру? - Ви нисте ми рекли, or: Нисте рекли ми.

Ко вам (to you) је писао? - Марко је писао ми, or: Нико није ми писао.

Да ли вам је писао Петар? - Писао је ми, or: Није писао ми.

Ко чека ме? - Петар вас чека.

Зашто чека ме? - Ја не знам зашто вас чека.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ПИТАЊА НА УВОДНУ ЛЕКЦИЈУ

QUESTIONS ON THE INTRO-
DUCTORY LESSON

1. Ко је у вашој класи водник, ко је млађи водник, а ко старији водник?
2. Ко је у вашој класи борац, а ко је десетар?
3. Ко је у вашој класи заставник?
4. Ко је у вашој класи потпоручник, а ко је поручник?
5. Ко је у нашој школи капетан, а ко је мајор?
6. Ко је у нашој школи потпуковник?
7. Ко је у нашој школи пуковник?
8. Има ли у вашој класи генерала?
9. Који су подофицирски чиновни, а који су официрски чиновни?
10. Који су чиновни нижих официра, а који су чиновни виших официра?
11. Како је ваше име, а како ваше презиме?
12. Како се ви зовете и шта сте по чину?
13. Ко је Србин, ко је Хрват, а ко Американац?
14. Које језике ви знате, а које језике желите да научите?
15. Који је језик вама тежак, а који вам је лак?
16. Да ли је вама тешко да преводите на српскохрватски?
17. Какав ученик је обично добар ученик?
18. А какав ученик је обично рђав ученик?
19. Када ви не разумете наставника?
20. Да ли ви говорите полако или брзо?
21. Да ли је вама тешко писање?
22. Да ли вам је тежак српскохрватски изговор?
23. Зашто ученик треба да изговара добро?
24. Шта кажете кад сретнете пријатеља ујутро (ујутру) (изјутра)?
25. Шта кажете кад сретнете пријатеља у подне?
26. Шта кажете кад сретнете пријатеља увече?
27. Шта кажете кад одлазите од пријатеља?
28. Кад кажете "довиђења", а кад "збогом"?
29. Како се још каже "ученик" на српскохрватском?
30. Како се још каже "наставник" на српскохрватском?

ПЕТИ ДЕО

PART V

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 1

TRANSLATION EXERCISE NO. 1

The women look the kitchen over

Mrs. Slavka wished to inspect the kitchen of the Petroviches. She wanted to start with the kitchen. Her husband said:

"The kitchen does not interest me". The host thought the same way (исто). Therefore, the hostess made a suggestion. The suggestion was that the men go (to) have a look at the garden while the women look over the kitchen. To this (на ово) the Colonel said: "That suggestion appeals to me". Again the host thought the same way. The Colonel said he was interested in seeing (да види) if the host's dog remembered (сећа се) him. He said to the host: "I want to see if your dog remembers me".

The kitchen appealed to Mrs. Slavka because it was spacious and light. Mrs. Danica likes that kitchen also because it is modern and has an electric refrigerator and an electric stove (range). That is why Mrs. Danica was able to tell Mrs. Slavka: "Everything is electric in my kitchen". Mrs. Slavka had also wished to buy such a refrigerator, but she had forgotten to tell Mrs. Danica about it on time. Mrs. Slavka said that she kept (држи) in the kitchen all the things which she needed when she cooked. She said: "I like to have everything in front of me when I cook".

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

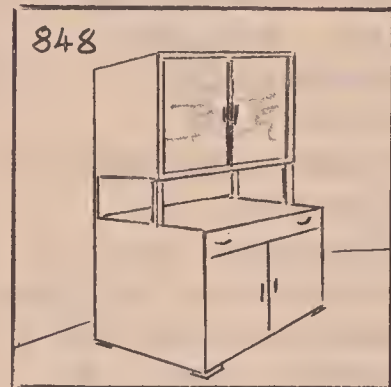
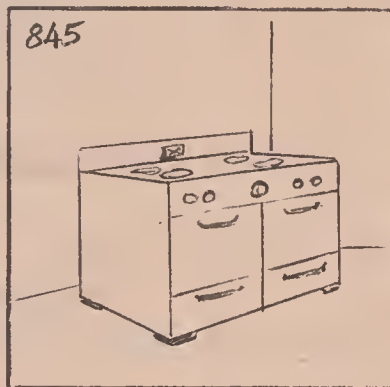
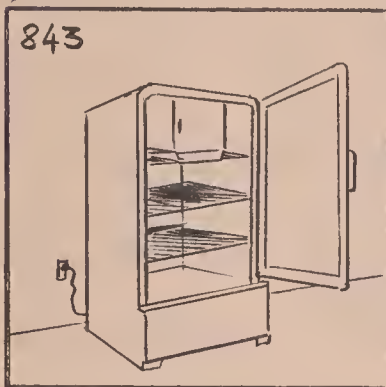
РЕЧНИК БРОЈ 1

VOCABULARY NO. 1

834. разгле́дати, v.t.ipfv.,pfv. - to look over, to
pr.t: разгле́дам, разгле́даш, разгле́да inspect
разгле́дамо, разгле́дате, разгле́дају
835. интересува́ти се, v.r.ipfv. - to be interested
pr.t: интересу́јем се, интересу́јеш се, интересу́је се
интересу́јемо се, интересу́јете се, интересу́ју се

- *835. за̀интересовати (се), v.t.& r.pfv- to interest..(to take
pr.t: за̀интересујем, за̀интересујеш an interest, to be
за̀интересује, за̀интересујемо, за̀интересујете interested)
за̀интересују
836. ба̀шта, f. - garden
837. прѐдлог, m. - suggestion, proposition
pl: прѐдлози
838. до̀падати се, v.r.ipfv. - to appeal to
pr.t: до̀падам се, до̀падаш се, до̀пада се
до̀падамо се, до̀падате се, до̀падају се
- *839. до̀пасти се, v.r.pfv. - to appeal to
pr.t: до̀падне́м се, до̀падне́ш се, до̀падне́ се
до̀падне́мо се, до̀падне́те се, до̀падне́у се a.past.past: до̀пао
- *254. љз (а), prep. - beside
839. про̀стран, adj., m. - spacious
про̀страна, f.
про̀страно, n.
840. ви́дан, adj., m. - light
ви́дна, f.
ви́дно, n.
841. мо́деран, adj., m. - modern
мо́дерна, f.
мо́дерно, n.
842. елѐктричан, adj., m. - electric
елѐктрична, f.
елѐктрично, n.
843. хла̀дња́ча (леде́ница), f. - refrigerator
844. нико́, pron. - no one, nobody
845. шпо̀рет (ште́дњак), m. - stove, range; n.pl: шпо̀рети
846. га́с (плѐн), m. - gas ште́дњаци
- pl: га́сови, плѐнови
847. стру́ја, f. - current
848. кре́ден(а)ц, m.. - closet
gen.sing: кре́денца
gen.pl: кре́дена́ца
849. по̀ребан, adj., m. - necessary
по̀ребна, f.
по̀ребно, n.
850. ку̀вати, v.t.ipfv. - to cook
pr.t: ку̀вам, ку̀ваш, ку̀ва
ку̀вамо, ку̀вате, ку̀вају
- *850. ску̀вати, v.t.pfv. - to cook
pr.t: ску̀вам, ску̀ваш, ску̀ва
ску̀вамо, ску̀вате, ску̀вају
851. у́вод, m. - introduction
852. у́водни, adj., m. - introductory
у́водна, f.
у́водно, n.
853. из́говор, m. - pronunciation

854. изговáрати (се), v.t.&r. ipfv. - to pronounce..(to
pr.t: изговарам, изговараш, изговара excuse oneself)
изговарамо, изговарате, изговарају
- *854. изговóрити (се), v.t.&r. pfv. - to pronounce...(to
pr.t: изговóрим, изговóриш, изговóри excuse oneself)
изговóримо, изговóрите, изговóре
855. срèсти (се), v.t. & r. - to meet..(to meet
pr.t: срèтнем, срèтнеш, срèтне together)
срèтнемо, срèтнете, срèтну
a.past.part: срèо
- *855. срèтати (се), v.t. & r. - to meet..(to meet
pr.t: срèћем, срèћеш, срèће together)
срèћемо, срèћете, срèћу
856. сýнцобран, m. - parasol
gen.sing: сýнцобрана

DAILY UNIT II

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2

Гости разгледају кућу
(наставак)

1. Милица: Госпа Данице, о вама се, као домаћици, говоре врло лепе ствари.

Даница: Нама женама је увек драго кад нам неко то каже.

2. М: Ја желим да учим од вас (како) да кувам.

Д: Да ли те је (Да ли је тебе), дете, ко учио до сада?

3. М: Код нас се у последње време мало кува.

Славка: Знате, Богдан сада не ручава са нама, него сам у менажи.

4. Д: А вама самима је лако.

С: Да. Чак и нас две с времена на време идемо на ручак у менажу.

5. Д: Милице, дете, ја тебе хоћу да (ја хоћу да те) учим, јер те волим.

PART I

DIALOGUE NO. 2

The guests look the
house over (cont.)

1. Milica: Mrs. Danica, nice things are said ("spoken") about you as a housewife.

Danica: For ("To") us women it is always pleasant ("dear") when somebody tells us that.

2. M: I wish to learn from you how to cook.

D: Has anyone taught you, child, till now?

3. M: In our house ("By us at home") little cooking has been done ("little is cooked") lately.

Slavka: You know, Bogdan doesn't lunch with us at present, but alone at the Mess.

4. D: And for ("to") you alone, it is easy.

S: Yes. And even the two of us go to the Mess for lunch from time to time.

5. D: Milica, child, you I want to teach (I want to teach you), because I like you.

М: Кад можемо да почнемо?

М: When can we start?

6. Д: Ја могу да почнем да радим с (а) тобом кад је теби (кад ти је) драго.

6. Д: I can start work with you when you choose ("when it is dear to you").

М: Хвала вам. Шта вам све стоји у тим креденцима?

М: Thank you. What are all the things that you have ("what to you all stands") in these closets?

7. Д: На пример, у овом креденцу ми је кухињско посуђе, т. ј. лонци и шерпе.

7. Д: For example, in this closet I have ("is to me") cooking utensils, that is, pots and pans.

М: А да ли вам прибор за јело такође стоји у креденцу у кујни?

М: And do your eating utensils also stand ("to you") in the closet in the kitchen?

8. Д: Не. Порцуланско посуђе и сребрно посуђе држим у бифеу у трпезарији.

8. Д: No. I keep china (ware) and silverware in the sideboard in the dining room.

М: Зар нам нисте (Нисте ли нам) (А јесте ли нам) (А зашто сте нам) казали да све држите у кујни?

М: Didn't you (Did you) (And why did you) tell us that you kept everything in the kitchen?

9. Д: У кујни држим само оно што ми је потребно за кување.

9. Д: I keep in the kitchen only what ("that which") I need ("is necessary to me") for cooking.

М: А ја сам мислила да све то стоји пред вама кад кувате.

М: And I thought that all that stood in front of you when you cook.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 2

GRAMMAR ANALYSIS NO. 2

PAR. 115 - DECLENSION OF PERSONAL PRONOUN FIRST PERSON PLURAL

1. - Ми жене желимо да људи говоре о нама само лепо.
We women want the men to speak only nice about us.
- (3) Код нас се у последње време мало кува.
- (1) Нама женама увек је драго кад нам неко то каже.
 Јовановићеви су нас позвали на вечеру.
 The Jovanovichs invited us to the dinner.
- (3) Знате, Богдан сада не ручава са нама, него сам у менажи.
 Ми жене желимо да људи говоре о нама само лепо.

The underlined words are different cases of the personal pronoun first person plural "ми" (me). The complete declension of this pronoun follows:

Nominative	МИ
Genitive	нас
Dative	нама, нам
Accusative	нас
Vocative	-----
Instrumental	нама
Locative	нама

2. - The short form exists only in the dative. The uses of short and long forms follow the rules described in Par. 113 - 1 & 2:

- (1) Нама женама увек је драго кад нам неко то каже.
 Зашто сте рекли Марку, а нама нисте рекли?
 Why did you tell Mark, and not tell us?
 Није рекао ни Марку, ни нама.
 He told neither Mark nor us.
 Рекао је и Марку и нама.
 He told Mark and us.
 Хоћете ли да дођете к нама?
 Do you want to come to us (to our home)?
- (1) Нама женама је увек драго кад нам неко то каже.

3. - The place of the short form is determined according to the rules in Par. 114:

Ко нам је то послао? - Who sent it to us?

- (8) Зашто нам то кажете? - Why do you tell us that?
Да ли нам нудите ово или оно? - Do you offer us this or that?
 Нудите ли нам ово или то? - Do you offer us this or that?
 (8) Јесте ли нам казали?
 (8) Нисте ли нам казали?
 (8) Зар нам нисте казали?
 (8) Да ли сте нам казали?
 (8) А зашто сте нам казали?
Је ли нам казао? - Did he tell us?
 (1) Нама женама је увек драго кад нам неко то каже.

PAR. 116 - DECLENSION OF PERSONAL PRONOUN SECOND PERSON SINGULAR

1. - Ти то не знаш. - You do not know that.
Да ли се он сећа тебе? - Does he remember you?
Да ли те се сећа? - Does he remember you?
 (6) Ја могу да почнем да радим с тобом кад је теби (кад ти је) драго.
 (5) Милице, ја тебе хоћу да учим, јер те волим.
 (6) Ја могу да почнем да радим с тобом кад је теби драго.
 Баш говоримо о теби. - We are just talking about you.

The underlined words are different cases of the personal pronoun second person singular "ти" (thou, you). The complete declension of this pronoun follows:

Nominative	ти
Genitive	тебе, те
Dative	теби, ти
Accusative	тебе, те
Vocative	(ти)
Instrumental	тобом
Locative	теби

2. - The long and short forms are used according to what has been said in Par. 113 - 1 & 3:

Тебе тражим. - I am looking for you.
 Баш говоримо о теби. - We are just talking about you.
 Није позвао ни тебе ни мене.
 He invited neither you nor me.
 Ја не тражим ништа од тебе.
 I ask nothing from you.

(5) Милице, дете, ја тебе хоћу да учим јер те волим.

3. - With the prepositions "уза", "пода", "нада" and "преда" (not: уз, под, над, пред) the short form accusative is used:

Ја волим да седим уза те.
I like to sit beside you.

4. - The short forms are placed according to Par. 114:

Ко те зове? - Who calls you?
Зашто те зове Марко? - Why does Mark call you?
Да ли ти пише Марко? - Does Mark write to you?
Пише ли ти Марко? - Does Mark write to you?
Јесу ли ти рекли? - Did they tell you
Зар ти нису рекли? - Didn't they really tell you?
Да ли су ти рекли? - Did they tell you?
Зар су ти рекли? - Did they really tell you?

PAR. 117 - DECLENSION OF PERSONAL PRONOUN SECOND PERSON PLURAL

1. - Ви то не знате. - You do not know that.
(2) Ја желим да учим од вас да кувам.
(4) А вама самима је лако.
(6) Шта вам све стоји по тим креденцима?
Шта вас је питао? - What did he ask you?
(9) А ја сам мислила да то све стоји пред вама кад кувате.
(1) Госпа Данице, о вама се, као домаћици, говоре врло лепе ствари.

The underlined forms are different cases of the personal pronoun second person plural "ви". (you). The complete declension of this pronoun follows:

Nominative	ВИ
Genitive	вас
Dative	вама, вам
Accusative	вас
Vocative	(ви)
Instrumental	вама
Locative	вама

2. - The short form exists in the dative only. The uses of short and long forms follow the rules described in

Par. 113 - 1 & 3:

Вама је то лако. - That is easy for (to) you.
Он је то рекао вама, а не мени.
He said that to you and not to me.

- (4) А вама самима је лако.
Долазе ли они к вама? - Do they come to your home (to you)?

3. - The place of the short form is determined according to the rules in Par. 114:

- (6) Шта вам стоји по тим креденцима?
(7) А да ли вам прибор за јело такође стоји у креденцу у кухињи?
Да ли су вам рекли? - Did they tell you?
Јесу ли вам рекли? - Did they tell you?
Је ли вам рекао? - Did he tell you?

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 2

GRAMMAR EXERCISES NO. 2

1. - Put the words in the parentheses into the proper form:
Да ли ви станујете далеко од (ми)? - Не, ми не станујемо далеко од (ти) него близу (ти), or: Не, ми не станујемо далеко од (ви) него близу (ви).
Коме је он то рекао? - Он је рекао то и (ја) и (ти), or: Он је то рекао и (ми) и (ви).
Ко (ја) је то послао? - Ово (ти) је послао отац.
Да ли је он то рекао и (ви) и (ми)? - Не, он то није рекао ни (ви) ни (ми).
Ко (ми) је то послао? - Ово (ви) је послала мајка.
Да ли је Марко позвао на вечеру и (ја) и (ти)? - Не, он је позвао на вечеру само (ти), а (ја) није.
Да ли је Марко позвао на вечеру и (ви) и (ми)? - Не, он није позвао на вечеру ни (ви) ни (ми).
Како се зове господин који је јутрос био с (ти)? - Господин који је јутрос био са (ја) зове се Петар Петровић.
Ко је дошао с (ви)? - С (ми) су дошла наша деца.
Чији је то капут на (ти)? - Овај капут на (ја) је капут мог брата.
Чији је то капут на (ви)? - Овај капут на (ја) је мој.
Да ли сте говорили нешто о (ми)? - Не, ми нисмо ништа гово-

рили о (ви).

Шта желиш да ставим (пред) те? - Ја желим да ставиш преда (ја) мој речник и моју бележницу.

Кога питате? - (Ти) питам, or: (Ви) питам.

2 - Make the necessary corrections in the word order:

Да ли разумеш ме? - Да, ја разумем те, or: Да, те разумем, or: Не, ја не разумем те, or: Не, те не разумем.

Да ли ме си разумео? - Да, ја сам разумео те, or: Да, разумео те сам, or: Не, нисам разумео те, or: Не, ја нисам разумео те.

Да ли је рекао ти? - Да, рекао је ми, or: Да, он је рекао ми, or: Не, он није ми рекао, or: Не, није рекао ми.

Ко је рекао ти? - Нико није ми рекао.

Слушаш ме ли? - Да, ја слушам те.

Зар не ме слушаш? - Не, не те слушам.

Када си звао ме? - Звао те сам јуче.

Да ли ме си звао? - Да, звао те сам.

Ниси ли звао ме? - Не, нисам звао те.

Је ли звао те? - Не, није звао ме.

Шта сте купили ми? - Нисам купио ти ништа.

Да ли Петар ме чека? - Да, чека вас.

Чека ме ли Петар? - Да, чека вас.

Зар Петар ме не чека? - Не, не вас чека.

Јесте ме ли дуго чекали? - Не, нисам вас дуго чекао.

Је ме ли дуго чекао? - Да, дуго вас је чекао.

Зашто није ме чекао? - Није имао времена.

Зашто нисте ми рекли да дођем? - Заборавио сам.

Да ли нисте ми рекли да дођем? - Нисам, али ми је драго да сте дошли.

Зашто сте чекали ме толико дуго? - Требало је да вас видим.

Да ли је ме дуго чекао? - Не, није вас дуго чекао.

NOTE: All pronouns in the parentheses (under 1) are either in the nominative singular or the nominative plural.

ЧЕТВРТИ ДЕО

ПИТАЊА НА УВОДНУ ЛЕКЦИЈУ

PART IV

QUESTIONS ON THE INTRODUCTORY LESSON

1. Шта чине ученици кад наставник пита?
2. Шта ви чините кад вас наставник пита?
3. Шта чине ученици кад не разумеју наставниково питање?
4. Шта чините ви кад не разумете наставниково питање?
5. Шта кажу ученици наставнику ако не могу да одговоре на његово питање?
6. Шта кажете ви наставнику ако не можете да одговорите на његово питање?

7. Који час ученици имају писање, а који час имају читање?
8. За шта вам служе перо и папир?
9. Кад ученици гледају у речник?
10. Кад ви гледате у речник?
11. У шта ученици пишу на часу?
12. У шта ви пишете на часу?
13. Кад ученици пишу пером, а кад оловком?
14. Где је ваш (твој) речник, а где је његов речник?
15. А где је мој речник?
16. Чија је ово књига?
17. Чија је оно књига?
18. Чији сам ја наставник?
19. Који је речник ваш (твој)?
20. Која књига је ваша?
21. Које перо је ваше?
22. Ко је њихов наставник?
23. Да ли сте ви наставници?
24. Да ли си ти наставник?
25. Ако ниси наставник, шта си?
26. Да ли сам ја ученик?
27. Да ли су они наставници?
28. Који наставници су ваши наставници?
29. Који наставници су његови наставници?
30. Ко је и ваш и његов наставник?

ПЕТИ ДЕО

PART V

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 2

TRANSLATION EXERCISE NO. 2

Milica wants to learn to cook

Mrs. Danica said: "For us women it is pleasant to hear from others that we are good housewives". And, really, they do say nice things about Mrs. Danica as a housewife. Milica wants to learn to cook because she, too, wants to be a good housewife. However (Међутим), she doesn't have enough opportunity to learn that at home. Her mother said: "Bogdan does not eat lunch with us, and Milica and I often go to eat with Bogdan at the Mess". Therefore, Milica wants to learn

from Mrs. Danica how to cook. Mrs. Danica answered: "I want to teach you because I like you". And she also said: "We can start when you choose".

Yesterday, Mrs. Danica had said: "I keep everything in the kitchen that is necessary to me when I cook". Therefore, Milica thought that Mrs. Danica kept not only the cooking utensils, but also the eating utensils in the kitchen. However, Mrs. Danica keeps her chinaware and silverware in a sideboard in the dining room. She takes the dishes (судове) into the kitchen only when she wants to wash these dishes.

ШЕСТИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 2

PART VI

VOCABULARY NO. 2

* 770. домаћица, f.	- housewife
* 335. сам, adj.м. (сама f., само n)	- alone
856. чак, adv.	- even
857. стајати, v.i.ipfv.	- to stand
pr.t: стојим, стојиш, стоји	
стојимо, стојите, стоје	
* 857. ста̀ти, v.i.pfv.	- to stand
pr.t: ста̀нем, ста̀неш, ста̀не	
ста̀немо, ста̀нете, ста̀ну	
858. посу̀ђе, n.	- utensil
ку̀хињско посу̀ђе	- cooking utensil
859. ше́рпа, f.	- pan
860. при́бор, m.	- equipment
* 860. при́бор за је́ло	- eating utensil
861. порцу́лан, m.	- porcelain
порцу́ланско посу̀ђе	
862. сре́брн, adj.м.	- silver
сре́брна, f.	
сре́брно, n.	
сре́брно посу̀ђе	- silverware
863. бифе́, n.	- sideboard
gen.sing: бифе́а	

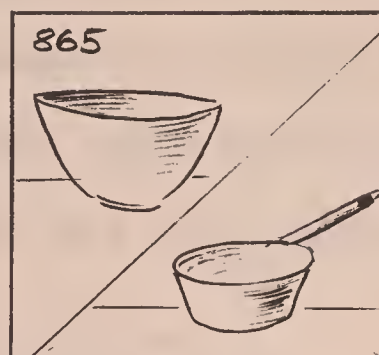
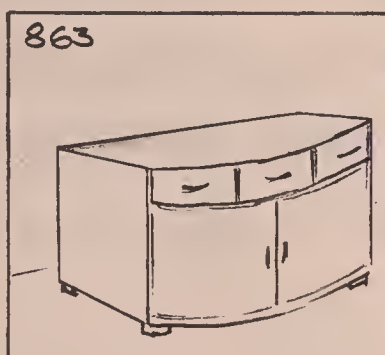
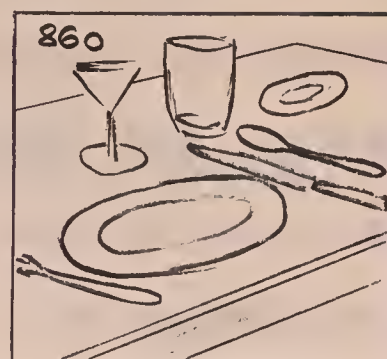
864. међутим, adv.

- however

865. сѹд, m.

- vessel, dish

pl.: сѹдови

DAILY UNIT III

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 3

Домаћинов пас Гаров

1. Богдан: Где је тај ваш пас?

Никола: Нега је каткад тешко наћи.

2. Богдан: Зашто га не зовете?

Никола: Хоћу. Гарове! Где си, Гарове?

3. Богдан: Нема га.

Никола: Деца са улице се често играју с (а) њим.

4. Богдан: Ено га, иде.

Никола: Дођи овамо, Гарове, скитницо једна.

5. Богдан: Прилично је дебео. Чиме га обично храните?

Никола: Жена му даје да једе све што остане од обода.

PART I

DIALOGUE NO. 3

The host's dog Garov

1. Bogdan: Where is that dog of yours?

Nikola: It is sometimes difficult to find him.

2. Bogdan: Why don't you call him?

Nikola: I will. Garov! Where are you, Garov?

3. Bogdan: He is not there ("There is not of him").

Nikola: The children from the street often play with him.

4. Bogdan: There ("There is of him") he comes.

Nikola: Come here, Garov, you vagabond ("a vagabond")!

5. Bogdan: He is rather (fairly) fat. (With) What do you usually feed him?

Nikola: My wife feeds him (gives him to eat) all that is left over from the meal.

6. Богдан: Ја мислим да њему
(му) не треба давати много
хране.

Никола: Ја сам јој то (њој то)
(то њој) рекао већ више пута.

7. Богдан: Кога Гаров боље слу-
ша, вас или њу?

Никола: Мене боље слуша, а њу
више воли.

8. Богдан: То је зато што га
она храни.

Никола: Мислим да ју је (је њу)
више волео чак и кад сам га ја
хранио.

9. Богдан: А да ли се он боји
ње (А да ли је се боји)?

Никола: Не боји је се.

10. Богдан: Како то знате?

Никола: Он с њом иде на пија-
цу и свуда по граду.

11. Богдан: Да, пси су верне
животиње.

Никола: На псе човек може да
се ослани у свакој прилици.

6. Bogdan: I think that
one should not give
him so much food.

Nikola: I have already
told her that several
times.

7. Bogdan: To whom does
Garov listen better,
you or her?

Nikola: He obeys me
better, and he likes
her better.

8. Bogdan: That is be-
cause ("for that
that") she feeds him.

Nikola: I think that
he liked her (it was
she that he liked)
more even when I was
feeding him.

9. Bogdan: And is he
afraid of her?

Nikola: He isn't
afraid of her.

10. Bogdan: How do you
know that?

Nikola: He goes with
her to the market
and everywhere
about town.

11. Bogdan: Yes, dogs
are faithful ani-
mals.

Nikola: One can rely
on dogs in every
circumstance.

12. Богдан: Ја псе много волим.

12. Bogdan: I like dogs very much.

Никола: И ја волим псе.

Nikola: I like dogs too.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 3

GRAMMAR ANALYSIS NO. 3

PAR. 118 - DECLENSION OF PERSONAL PRONOUNS THIRD PERSON SINGULAR MASCULINE AND NEUTER GENDER

1. - (10) Он са њом иде на пијацу и свуда по граду.
А да ли се ви бојите њега?
And are you afraid of him?
(3) Нема га.
(6) Ја мислим да њему не треба давати много хране.
(5) Жена му даје да једе све што остане од обеда.
(1) Њега је каткад тешко наћи.
(2) Зашто га не зовете?
Јесте ли ово купили за њ.
Did you buy this for him?
(3) Деца, са улице, се често играју с њим.
Зашто увек говорите о њему?
Why do you always talk about him?

The underlined words are different cases of the personal pronoun third person singular masculine gender "он" (he). The complete declension of this pronoun follows:

Nominative	он
Genitive	њега, га
Dative	њему, му
Accusative	њега, га, њ
Vocative	-----
Instrumental	њим
Locative	њему

NOTE: The declension of the neuter "оно" is exactly the same.

2. - The short and long forms of "он" and "оно" are used according to Par. 113 - 1 & 3:

- (1) Нега је каткад тешко наћи.
Нема ни деце ни нега.
Neither he nor the children are there.
Када си добио последње писмо од нега?
When did you receive (get) the last letter
from him?
- (2) Зашто га не зовете?
- (3) Нема га.
- (5) Жена му даје да једе све што остане од обода.
- (6) Ја мислим да му не треба давати много хране.

3. - The accusative short form "њ" is used only with the prepositions; на, за, уза, пода, нада and преда. It never occurs except with those prepositions only.

Ми можемо да се ослонимо на њ, у свакој прилици.

We can rely on him in every circumstance.

NOTE: The usage of the long form "нега" is more common with these prepositions, but the prepositions must take the monosyllabic forms: уз, под, над, пред.

4. - The place of short forms is governed by the rules in Par. 114:

- (2) Зашто га не зовете?
Да ли га храните месом? - Do you feed him
(with) meat?
Храните ли га месом? - Do you feed him
(with) meat?
Јесте ли га видели? - Did you see him?
Је ли га видео? - Did he see him?
Зашто га нисте видели? - Why didn't you
see him?
Да ли га нисте видели? - Didn't you see him?
Нисте ли га видели? - Didn't you see him?
Да ли сте га видели? - Did you see him?
- (5) Чиме га обично храните?
Не хранимо га никад месом. - We never feed
him (with)
meat.

PAR. 119 - DECLENSION OF PERSONAL PRONOUN THIRD PERSON
SINGULAR FEMININE GENDER

- (8) То је зато што га она храни.
- (9) А да ли се он боји ње?
- (9) А да ли је се боји?

- (6) Ја сам њој то рекао већ више пута.
 (6) Ја сам јој то рекао већ више пута.
 (7) Мене боље слуша, а њу више воли.
 Познајете ли је? - Do you know her?
 (8) Мислим да ју је више волео чак и кад сам га ја
 хранио.
 (10) Он иде с њом на пијацу и свуда по граду.

Зашто увек говорите о њој? - Why do you always
 talk about her?

The underlined words are different cases of the personal pronoun third person singular feminine gender "она" (she). The complete declension of this pronoun follows:

Nominative	она
Genitive	ње, је
Dative	њој, јој
Accusative	њу, је, ју
Vocative	-----
Instrumental	њом
Locative	њој

2. - The short and long forms of this pronoun are used according to Par. 113 - 1 & 3:

Не се уопште не боји. - He is not afraid of
 her at all.

- (7) Кога Гаров боље слуша, вас или њу?
 (7) Мене боље слуша, а њу више воли.
 Кад сте добили последње писмо од не?
 When did you receive the last letter from her?
 (9) А да ли је се боји?
 Боји је се али не као мене.
 He is afraid of her but not as much as of me.

3. - The short accusative form "ју" is used only with the third person singular of the auxiliary verb "бити":

- (8) Мислим да ју је више волео чак и кад сам га ја
 хранио.

4. - The place of short forms is governed by the rules in Par. 114.

- Ко је зове? - Who is calling her?
 (2) Зашто је зове? - Why is he calling her?
 (9) А да ли је се боји?
 (9) А боји ли је се?
Зашто је нисте звали? - Why didn't you call her?
 Нисте ли је звали? - Didn't you call her?
 Да ли је нисте звали? - Didn't you call her?

- Зашто сте је звали? - Why did you call her?
Ко ју је звао? - Who did call her?
Он је воли. - He likes her.
Ви сте је звали. - You called her.
(8) Мислим да ју је више волео чак и кад сам га ја
хранио.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 3

GRAMMAR EXERCISES NO. 3

1. - Put the words in the parentheses into the proper form
(all pronouns in the parentheses are in either the
nominative singular or nominative plural):

Кад си примио последње писмо од (он)? - Последње писмо од
(он) сам добио пре месец дана.

А када си примио последње писмо од (она)? - Последње писмо
од (она) сам примио јуче.

Шта је то? - Ово је брашно, од (оно) се прави хлеб.

Ово је мој син, да ли (он) се сећате? - Не, не сећам (он)
се.

Ово је моја ћерка, да ли (она) се сећате? - Не, не сећам
(она) се.

Ово је моје дете, да ли (оно) се сећате? - Не, не сећам
(оно) се.

Марко ме пита коме сте дали његово перо? - (Она) сам га дао.

Мара пита коме сте дали њену оловку? - (Она) сам је дао.

Да ли ви дајете свом детету да једе меса? - Не, (оно) никад
не дајемо меса.

Шта сте послали Петру? - Послао сам (он) две оловке и два
пера.

Шта сте послали Мари? - Послао сам (она) једну бележницу.

Шта сте послали детету? - Послао сам (оно) лопту.

Ово је господин Петровић, да ли (он) знате? - Не, (он)
не знам, али знам његову госпођу.

Ово је госпођа Перић, да ли (она) знате? - Не, (она) не знам,
али знам њеног мужа.

Да ли сте видели наше дете кад сте били у школи? - Не,
(оно) нисам видео от: Не, нисам (оно) видео.

Да ли Марко жели да ставим доручак преда (он) или на сто? -
Он жели да доручак ставите преда (он).

Да ли (она) је видео? - Не, није (она) видео.

Да ли Марко жели да ја идем са (он)? - Не, Марко не жели да
идете са (он).

Да ли Мара жели да ја идем са (она)? - Не, Мара не жели да
идете са (она).

Где је Марков капут? - Марков капут је на (он).
Где је Марина хаљина? - Марина хаљина је на (она).

2. - Make the necessary corrections in the word order:

Да ли разумете га? - Да, ја разумем га.

or: - Да, га разумем.

or: - Не, ја не разумем га.

or: - Не, га не разумем

Да ли си разумео је? - Да, ја сам разумео је.

or: - Да, разумео је сам.

or: - Не, нисам разумео је.

or: - Не, ја нисам разумео је

Ко је рекао јој? - Ја сам рекао јој.

Чујете је ли? - Да, је чујем.

Зар не чујеш га? - Не, не га чујем.

Када си видео га? - Видео га сам јутрос.

Зар ниси га видео? - Не нисам видео га.

Ниси ли видео је? - Не, је нисам видео.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ПИТАЊА НА ЛЕКЦИЈУ БРОЈ 1

QUESTIONS ON LESSON I

1. Који час је дијалог?
2. Колико пута на дан имате дијалог?
3. Који дијалог имате први час, а који дијалог имате последњи час?
4. Шта имате други час?
5. А шта имате трећи час?
6. А шта имате четврти час?
7. А шта имате пети час?
8. Кад имате превођење на српскохрватски, а кад превођење на енглески?
9. Шта преводите на српскохрватски, а шта (преводите) на енглески?
10. Колико часова на дан имате?
11. Да ли је српскохрватска граматика нарочито тешка?
12. Да ли су вама тешке граматичке вежбе?
13. Да ли ви учите дијалог брзо?
14. Колико времена вам је потребно да научите дијалог?
15. Колико времена вам узме вежба за превођење?

16. Какав ученик је обично добар?
17. Који ученик у вашем одељењу је добар?
18. Какав ученик је обично лош?
19. Који ученик је лош?
20. Шта имате први, а шта (имате) последњи час?
21. Да ли је ученик увек добар ако је даровит?
22. Да ли је ученик увек лош ако је немарљив?
23. Да ли је добар ученик увек пажљив?
24. Да ли је непажљив ученик добар?
25. Зашто ученик који није даровит треба да учи више него даровит ученик?
26. Која је ученица добра?
27. Који су ученици добри?
28. Које су ученице добре?
29. Да ли је ваш српскохрватски речник велик или мали?
30. Ко је богат човек?

Translate the following

How are you?
Thank you.
She is good.
She is well.
He is not first but last.
One says.
A healthy child.
Hello!
One hour per day.
Writing paper.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 3

TRANSLATION EXERCISE
NO. 3

The host's dog Garov

Bogdan was interested in seeing Nikola's dog Garov. But there was no sign of him (није га било) in the garden. Nikola thought that he was playing with the children in the street. He called him. "There he comes",

says Bogdan. Bogdan thought that the dog was rather fat, and he wanted to know (with) what they fed him. Nikola answered that it was his wife who was feeding him scraps (отпацима од јела). Bogdan thought that they ought not to give him so much food. Nikola answered that he had already told her (his wife) not to (do so).

Nikola said that the dog liked his wife more than him (Nikola). Bogdan thought that was so because it was Mrs. Danica who fed him (the dog). However, Nikola answered: "The dog liked her better even before, when he was feeding him, and the dog is not afraid of her. He goes everywhere with her".

Bogdan said that dogs are faithful animals and that he likes dogs. Nikola answered that he, too, likes dogs very much.

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

РЕЧНИК БРОЈ 3

VOCABULARY NO. 3

866. ено, adv.	- there
867. дођи, дођите imperative 2nd person sing. and pl. of "доћи"	- come
868. скитница, f.	- vagabond
869. дебео, adj.m. дебела, f. дебело, n.	- fat
870. остати, v.i.pfv. pr.t: останем, останеш, остане останемо, останете, остању	- to remain
*870. остајати, v.i.ipfv. pr.t: остајем, остајеш, остаје остајемо, остајете, остају	- to remain

871. пут (пута), adv. - time (times)
- *223. слѹшати, v.t.ipfv. - to obey
 pr.t: слѹшам, слѹшаш, слѹша
 слѹшамо, слѹшате, слѹшају
- *223. по̀слушати, v.t.pfv. - to obey
 pr.t: по̀слушам, по̀слушаш, по̀слуша
 по̀слушамо, по̀слушате, по̀слушају
872. бо̀ље, adv. - better
873. бо̀јати се, v.r.ipfv. - to fear, to be
 pr.t: бо̀јим се, бо̀јиш се, бо̀ји се afraid
 бо̀јимо се, бо̀јите се, бо̀је се
874. пи́јаца, f. - market
875. о̀слонити (се), v.t.& r.pfv. - to rely upon, to
 pr.t: о̀слоним се, о̀слониш се, о̀слони се lean against
 о̀слонимо се, о̀слоните се, о̀слоне се
- *875. о̀слањати (се), v.t.& r.ipfv. - to rely upon, to
 pr.t: о̀слањам се, о̀слањаш се, о̀слања се lean against
 о̀слањамо се, о̀слањате се, о̀слањају се

DAILY UNIT IV

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 4

Гости разгледају кућу
(Наставак)

1. Милица: Шта држите у оним флашама на полици?

Даница: У њима држим зејтин (уље) и сирће.

2. М: А шта стављате у оне кутије и тегле?

Д: У њих стављам брашно, шећер, со и бибер.

3. М: Где вам стоје чаше?

Д: Чаше држим на полици у бифеу у трпезарији.

4. М: А где држите столњак и салвете?

Д: Њих држим у фијоци у бифеу.

5. М: Шта вам је у оној канти?

Д: Ту бацам отпатке од јела.

PART I

DIALOGUE NO. 4

The guests look over
the house (Cont.)

1. Milica: What do you keep in those bottles on the shelf?

Danica: I keep oil and vinegar in them.

2. M: And what do you put into those boxes and jars?

D: I put flour, sugar, salt and pepper into them.

3. M: Where do you keep the glasses ("Where to you stand the glasses")?

D: The glasses I keep on a shelf in the side-board in the dining room.

4. M: And where do you keep the table cloth and napkins?

D: I keep them in a drawer in the side-board.

5. M: What is ("to you") in that can?

D: I throw waste food scraps (waste food) there.

6. М: Шта чините са њима?

Д: Нешто дајем Гарову, а остало бацам на ђубре.

6. M: What do you do with them?

D: Some I give to Garov, and the rest I throw in the garbage.

7. Славка: Зар вам није тешко без куварице и служавке (слушкиње)?

Д: Ми не можемо да их држимо, јер не можемо да их плаћамо.

7. Slavka: Isn't it hard for you (to be) without a cook and a maid?

D: We cannot keep them, because we cannot (afford to) pay them.

8. С: Да ли вам муж каткад помаже кад перете и бришете судове?

Д: Један пут је он ставио кецељу и хтео да ми помогне.

8. S: Does your husband help you sometimes when you wash and wipe dishes?

D: Once he put on an apron and wanted to help me.

9. С: Па?

Д: Па је поломио неколико тањира.

9. S: And then?

D: And then he broke several plates.

10. М: Наши људи не умеју да раде по кући.

Д: Не, то им не иде од руке.

10. M: Our men do not know how to work about the house.

D: No, they are not handy at that ("that to them does not go of hand").

11. С: Они су навикли да им се све донесе готово.

М: Да, на послужавнику.

11. S: They have become accustomed to have (that) everything (is) brought to them ready.

M: Yes, on a tray.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 4

GRAMMAR ANALYSIS NO. 4

PAR. 120 - DECLENSION OF PERSONAL PRONOUNS THIRD PERSON PLURAL

1. - (11) Они су навикли да им се све донесе готово.
 Где су ваше жене? - Оне су код куће.
 Where are your wives? - They are at home.
 Где су моја пера? - Она су на столу.
 Where are my pens? - They are on the table.
 Ово су господин и госпођа Перић; да ли их се сећате?
 This is Mr. and Mrs. Perich; do you remember them?
 Не, њих се не сећам, али се сећам њихове деце.
 No, I do not remember them, but I remember their children.
Њима увек помажем. - I always help them.
 (11) Они су навикли да им се све донесе готово.
 (4) Њих држим у фијоци у бифеу.
 (7) Ми не можемо да их држимо, јер не можемо да их плаћамо.
 (6) Шта чините са њима?
 (1) У њима држим зејтин и сирће.

The underlined forms are different cases of the personal pronouns third person plural "они", "оне", "она". The full declension of these pronouns follows:

	Masculine	Feminine	Neuter
Nominative	они	оне	она
Genitive		њих, их	
Dative		њима, им	
Accusative		њих, их	
Vocative		-----	
Instrumental		њима	
Locative		њима	

The personal pronoun third person plural is the same for all three genders in all cases except the nominative.

2. - The short and long forms of "они", "оне", "она" are used according to Par. 113 - 1 & 3:

- (4) Њих држим у фијоци у бифеу.

А бојите ли се њих? - Не, ни њих се не бојим.
(2) У њих стављам брашно, шећер, со и бибер.

3. - The short forms are placed according to the rules in Par. 114:

Ја их волим.

Не волим их.

Зашто их не волиш?

Волиш ли их?

Да ли их волиш?

Не волиш ли их?

Да ли их не волиш?

Зар их не волиш?

Је ли их видео?

Да ли их је видео?

Није ли их видео?

Зар их није видео?

Јесте ли их видели?

Зар их нисте видели?

Када сте их видели?

Да ли сте их видели?

Да ли их нисте видели?

Нисте ли их видели?

- I like them.

- I do not like them.

- Why don't you like them?

- Do you like them?

- Do you like them?

- Don't you like them?

- Don't you like them?

- Don't you really like them?

- Did he see them?

- Did he see them?

- Didn't he see them?

- Didn't he really see them?

- Did you see them?

- Didn't you really see them?

- When did you see them?

- Did you see them?

- Didn't you see them?

- Didn't you see them?

PAR. 121 - FULL CHART OF DECLENSION OF PERSONAL PRONOUNS

	FIRST PERSON	SECOND PERSON	T H I R D P E R S O N		
			masculine	feminine	neuter
S I N G U L A R					
N.	ја	ти	он	она	оно
G.	мене, ме	тебе, те	нега, га	не, је	нега, га
D.	мени, ми	теби, ти	њему, му	њој, јој	њему, му
A.	мене, ме	тебе, те	нега, га, њ	њу, је, ју	нега, га, њ
V.	-----	ти	-----	-----	-----
I.	мном	тобом	њим(е) ¹⁾	њом(е) ¹⁾	њим(е) ¹⁾
L.	мени	теби	њему	њој	њему
P L U R A L					
N.	ми	ви	они	оне	она
G.	нас	вас	њих, их		
D.	нама, нам	вама, вам	њима, им		
A.	нас	вас	њих, их		
V.	-----	ви	-----		
I.	нама	вама	њима		
L.	нама	вама	њима		

1) "Њим" or "њиме" and "њом" or "њоме" are long forms.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 4

GRAMMAR EXERCISES NO. 4

1. - Put the words in the parentheses into the proper form (all pronouns in the parentheses are in either the nominative singular or nominative plural):

Да ли вам пишу често ваши синови? - Да, пишу (ја) често, и јуче сам примио писмо од (они).

Да ли вам пишу често ваше ћерке? - Да, од (оне) примам писмо сваки дан.

Ово су моји синови, да ли (они) се сећате? - Не, ја (они) се не сећам.

Ово су моје ћерке, да ли (оне) се сећате? - Не, не сећам (оне) се.

Да ли пишете често својим синовима? - Не, (они) не пишем често, али својим ћеркама пишем сваки дан.

Питају (ја) Мара и Даница да ли сте и (оне) рекли да дођу? - Не, (оне) нисам рекао да дођу.

Да ли пишете често својим родитељима? - Не, не пишем (они) често.

Да ли пишете често својим сестрама? - Не, не пишем (оне) често.

Ово су господин Перић и господин Петровић, знате ли (они)? - Не, (они) не знам али знам њихову децу.

Оно су госпођа Илић и госпођа Јовановић, знате ли (оне)? - Не, (оне) не знам али знам њихове мужеве.

Господин Петровић и господин Перић питају да ли желите да идете са (они). - Ја желим да идем са (они) али немам времена.

Када сте последњи пут чули о својим синовима? - Последњи пут сам чуо о (они) пре две године.

Када сте последњи пут чули о својим ћеркама? - Последњи пут сам чуо о (оне) такође пре две године.

2. Make the necessary corrections in the word order:

Да ли чујете их? - Да, ја чујем их, or: Да, их чујем, or: Не, ја не чујем их, or: Не, их не чујем.

Јесте ли рекли им? - Да, ја рекао сам им, or: Да, рекао им сам, or: Не, ја нисам им рекао, or: Не, нисам рекао им.

Да ли сте дали им? - Да, ја дао сам им, or: Да, дао им сам, or: Не, ја нисам им дао, or: Не, нисам дао им.

Ко је звао их? - Нико није звао их.

Зовете их ли? - Не, не их зовем, or: Да, их зовем.

Зар не их зовеш? - Не, ја не зовем их.

Ниси ли звао их? - Не, нисам звао их.

Шта сте купили им? - Ништа нисам купио им.

Је ли нешто купио им? - Не, није купио ништа им, or: Купио је им много књига, or: Он је купио им много књига, or: Много књига је им купио.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ПИТАЊА НА ЛЕКЦИЈУ БРОЈ 1

QUESTIONS ON LESSON
NO. 1

1. Како сте?
2. Како је ваша госпођа?
3. Да ли је ваша жена добро?
4. Је ли ваша жена добра?
5. Имате ли деце?
6. Колико деце имате?
7. Да ли је ваш старији син дечак или младић?
8. Колико му је година?
9. Да ли је ваша ћерка (кћи) девојка или девојчица?
10. Колико година има ваш млађи син?
11. Да ли он већ иде у школу?
12. У који разред иде?
13. Је ли његов учитељ задовољан с њим?
14. Јесте ли ви задовољни с његовим напретком у школи?
15. Јесу ли сва ваша деца марљива?
16. Шта је ваш отац вашем детету?
17. Шта је ваша мајка вашем детету?
18. Шта су ваша деца вашим родитељима?
19. Шта је ваша жена вашој деци?
20. Имате ли браће?
21. Имате ли сестара?
22. Да ли је ваша породица велика?
23. Шта раде ваша деца преко лета?
24. Да ли ради ваш старији син?
25. Где он ради?

Колико је:

2 x 20	99 - 9
3 x 30	88 - 8
4 x 40	77 - 7
5 x 50	66 - 6
6 x 60	55 - 5
7 x 70	44 - 4
8 x 80	33 - 3
9 x 90	22 - 2

ПЕТИ ДЕО

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 4

PART V

TRANSLATION
EXERCISE NO. 4

Where Mrs. Danica keeps things in the kitchen

Mrs. Danica has all kinds of boxes and jars on the shelves in the closets in the kitchen. She keeps salt, pepper, flour and sugar in them. She also has bottles on the shelf. She keeps oil and vinegar in them. She keeps glasses on a shelf in the sideboard in the dining room. The table cloth and the napkins are in a drawer in that sideboard.

Mrs. Danica leaves scraps in a can. Some of it (нешто) she gives to Garov, and the rest she throws away.

Milica thinks that it is hard for a woman to be without a maid. It is especially so if the husband does not want to help to wash and to wipe dishes. And, somehow (некако), Yugoslav husbands do not like to put on (ставе) aprons and help the wives. Or, if they do, they break plates - accidentally, of course (разуме се, случајно). Those men want to get everything already prepared. As Milica put it (said): "On a tray".

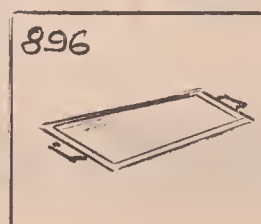
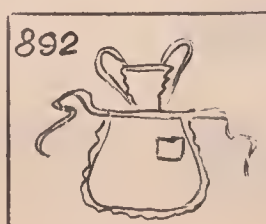
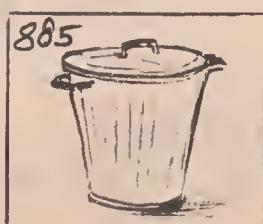
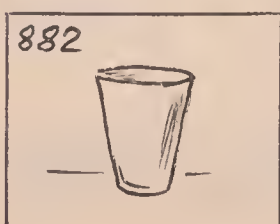
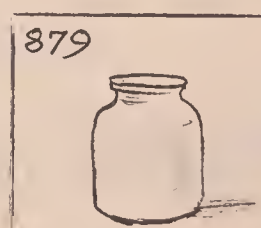
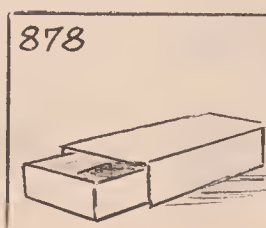
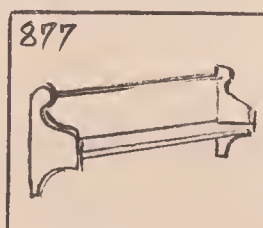
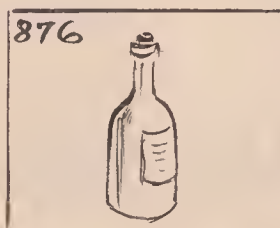
ШЕСТИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 4

PART VI

VOCABULARY NO. 4

876. флаша, f.	- bottle
877. полица, f.	- shelf
878. кутија, f.	- box
879. тегла, f.	- jar
880. со, f.	- salt
gen. sing: соли	
pl: соли	
881. бйбер, m.	- pepper
882. чаша, f.	- glass
883. столњак, m.	- table cloth
gen. sing: столњака	
pl: столњаци	
884. фијока, f.	- drawer
885. канта, f.	- can
886. отпадак, m.	- waste, scraps
gen. sing: отпатка	
pl: отпаци	
887. остало, n.	- the rest
888. ђубре, n.	- garbage
889. куварица, f.	- cook
890. кувар, m.	- cook
891. служавка (слушкиња), f.	- maid
892. кецеља, f.	- apron
893. поломити (се), v.t.pfv.	- to break
pr.t: поломим, поломиш, поломи	
поломимо, поломите, поломе	
894. умети, v.i.ipfv.	- to know (how)
pr.t: удем, унеш, уме	
уdemo, умете, умеју	
895. готов, adj., m.	- ready, prepared
готова, f.	
готово, n.	
896. послужавник, m.	- tray
pl: послужавници	

LESSON IX

DAILY UNIT I

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

О браку и о мужевима

1. Даница: Е, сада мислим да смо доста причале о кујни и кувању.

Славка: Баш сам хтела и ја да кажем то.

2. Милица: Извините, ја сам крива за то.

Даница: Разуме се, тебе, као будућу домаћицу, све то интересује.

3. Славка: Мислите ли заиста да је то толико важно?

Даница: Мој Никола каже: "Прво у се, па после на се."

4. Милица: А шта то значи?

Даница: "У се" или "у себе" значи "јести".

5. Милица: А "на се"?

Даница: "На се" или "на себе" значи "оденути се".

PART I

DIALOGUE NO. 1

About matrimony and (about) husbands

1. Danica: Well! Now I think that we have talked enough about the kitchen and cooking.

Slavka: I was just going to say that, too.

2. Milica: Excuse me, ("Excuse") that's my fault ("I am guilty for that").

Danica: Of course ("It is understood"), all that interests you as a future house-wife.

3. Slavka: Do you really think that that is so important?

Danica: My Nikola says: "First into oneself, and then upon oneself".

4. Milica: And what does that mean?

Danica: "Into oneself" "means" to eat".

5. Milica: And "upon oneself"?

Danica: "Upon oneself" "means" to dress".

6. Милица: Мени то није јасно.

Даница: То значи да наши људи воле добро да једу....

7. Славка: ....и да имају лепо одело (на себи).

Милица: Њима је, дакле, јело на првом месту!

8. Даница: Да. А одело на другом месту.

Милица: А зашто не кажу још и "уза се"?

9. Даница: Како то?

Милица: Зар наши људи не воле да имају лепу жену уза се?

10. Славка: Срам те било Мицо!

Даница: А зашто не, госпа Славка?

11. Славка: Како зашто не?

Даница: Па Милица је већ девојка за удају.

12. Милица: Добро, а шта треба још да знам о мужевима и о браку?

6. Milica: That's not clear to me.

Danica: That means that our men like to eat well.....

7. Slavka: .....and to have nice clothes (on themselves).

Milica: Then for them eating is first ("in the first place").

8. Danica: Yes. And clothes second ("in the second place").

Milica: And why don't they also say "beside oneself"?

9. Danica: What do you mean ("How that")?

Milica: Don't our men like to have a pretty wife beside them ("themselves")?

10. Slavka: Shame on you ("Shame been you"), Mica!

Danica: And why not, Mrs. Slavka?

11. Slavka: What do you mean, why not? (How why not?)

Danica: Well, Milica is already a girl old enough for marriage ("a girl for marriage").

12. Milica: All right, and what else should I know about husbands and marriage?

Даница: Важно је да знаш да мужеви воле да се брину о себи на првом месту.

Danica: It is important that you know that husbands like to care about themselves in the first place.

13. Милица: Ја мислим да је природно да човек воли самог себе највише.

13. Milica: I think that it is natural for a man to like himself most ("that a man likes himself most").

Даница: То исто и ја сама себи кажем кад желим да отпростим Николи.

Danica: I say the same to myself when I want to forgive Nikola.

14. Милица: Зар не мислите да жена у браку треба да да све од себе?

14. Milica: Don't you think that in matrimony a woman ought to give all from herself?

Славка: Да, али жена у браку мора такође да мисли мало и на себе.

Slavka: Yes, but a woman ought also to think a little about herself in marriage.

ТРЕЋИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 1

GRAMMAR ANALYSIS NO. 1

PAR. 122 - DECLENSION OF THE REFLEXIVE PRONOUN

- (14) Зар не мислите да жена у браку треба да да све од себе?
- (13) То исто и ја сама себи кажем кад желим да отпростим Николи.
- (4) "у се" или "у себе" значи "јести".
Носите ли увек све књиге са собом?
Do you always carry all your books with you?
- (12) Важно је да знаш да мужеви воле да се брину о себи на првом месту.

The underlined words are different cases of the reflexive pronoun "себе". The full declension of this pronoun follows:

Nominative	-----
Genitive	себе
Dative	себи
Accusative	себе, се
Vocative	-----
Instrumental	собом
Locative	себи

PAR. 123 - USE OF THE REFLEXIVE PRONOUN

1. - The reflexive pronoun refers to the subject of the sentences and indicates that the action passes back to the doer. In this function it can be used for any person in either number. It can mean not only "oneself, myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves", but also "me, you, him, her, it, us, you, them" if the latter refer directly to the subject of the sentence:

Све што имам носим са собом.

Everything (that) I have I carry with me.

Да ли ви увек носите све књиге са собом?

Do you always carry all (your) books with you?

Он (Она) увек носи све књиге са собом.

He (She) always carries all his books with him (her) (himself, herself).

Све што имамо носимо са собом.

Everything (that) we have we carry with us.

Ви треба да донесете храну са собом.

You have to bring your food with you.

(9) Зар наши људи не воле да имају лепу жену уза се?

(12) Важно је да знаш да мужеви воле да се брину на првом месту о себи.

(14) Зар не мислите да жена у браку треба да да све од себе.

(14) Да, али жена у браку мора такође мало да мисли и на себе.

2. - The Serbo-Croatian reflexive pronoun has no nominative and therefore cannot be used to translate such an English phrase, as "I myself". Such English phrases are translated:

I myself (did it). - Ја сам(а) (сам то урадио) (урадила).

You yourself (did it). - Ти сам(а) (си то урадио) (урадила).

He himself (did it). - Он сам (је то урадио).

She herself (did it). - Она сама (је то урадила).

It itself (did it). - Оно само (је то урадио).

We ourselves (did it). - Ми сами(е) (смо то урадили)
(урадилиле).
You yourselves (did it). - Ви сами (е) (сте то урадили)
(урадилиле).
They themselves, m. (did it). - Они сами (су то
урадили).
They themselves, f. (did it). - Оне саме (су то урадилиле).
They themselves, n. (did it). - Она сама (су то урадила).

Not only these phrases but also the English simple reflexive pronouns are translated this way if they are used emphatically:

(13) Ја мислим да је природно да човек воли
самог себе највише.

(13) То исто и ја сама себи кажем кад желим да
опростим Николи.

NOTE: English expressions "by myself", "by herself", etc., are often used instead of "alone". In this case they are rendered into Serbo-Croatian by "сам", "сама", "само":

I am sitting by myself. - Ја седим сам.

She is sitting by herself. - Она седи сама.

3. - The accusative case of the Serbo-Croatian reflexive pronoun has a long and a short form (enclitic). They are used according to Par. 113 - 1 & 3:

(Он) Себе жали али друге не жали.

He is sorry for himself but not for the others.

Он не жали ни себе ни друге.

He is sorry neither for himself nor for the others.

(14) Да, али жена у браку мора такође да мисли мало и на себе.

(4) "у се" или "у себе" значи "јести".

(5) "На се" или "на себе" значи "оденути се".

4. - The "са" (from, off, with) and not "с" must be used before "себе" and "собом":

Водите ли децу са собом?

Are you taking (your) children with you?

5. - The short form "се" may be used with the prepositions: у, на, за, уза, пода, нада, преда:

(3) Прво "у се" па после "на се".

(8) А зашто не кажу још и "уза се"?

6. - The short form "се" is used to form reflexive verbs (see Par. 124).

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БР. 1

GRAMMAR EXERCISES NO. 1

1 - Replace the English pronouns in the parentheses with the proper forms of the Serbo-Croatian pronouns:

Можете ли да ми дате сто (динар)? - Не могу, јер немам новаца (money) код (me).

Има ли Марко новаца код (him)? - Не, ни Марко нема новаца код (himself).

Има ли Мара новаца код (her)? - Не, ни Мара нема новаца код (herself).

Имате ли новаца код (you)? - Не, ми немамо новаца код (us).

Имају ли они новаца код (them)? - Не, ни они немају новаца код (them).

Зашто поручник Форд напредује у школи? - Поручник Форд напредује у школи јер он даје све од (himself).

Кога још имате од породице са (you)? - Немам никога сем (myself).

Шта имате испред (you) кад пишете? - Кад пишем, ја имам испред (me) бележницу.

Шта купујете? - Купујем одело (for myself) и капут свом сину.

Зашто ти не верује? - Како може да верује мени кад не верује (to himself)!

Зашто ми не верујете? - Ја више не верујем ни (to myself).

Да ли човек треба да воли више (himself) него друге? - Не знам да ли треба, али мислим да сваки човек воли више (himself) него друге.

Зашто нисте оставили децу код куће? - Ми увек водимо своју децу са (us), or: Ми волимо да имамо своју децу уза (us).

Зашто ви не волите Марка? - Ја не волим Марка, јер он превише говори о (himself).

Где је ваш нови капут? - Мој нови капут је на (me), or: Ја имам свој нови капут на (me).

Шта ученици треба да донесу са (them) у школу? - Ученици треба да донесу са (them) у школу своје књиге.

2 - Translate the following sentences into Serbo-Croatian:
She is a few years older than myself.

A man ought to look before him when he walks.

Why don't you look before yourself.

He bought a suit for himself.

I myself told you to come.

You yourself told me to come.

He himself told me to come.

She herself told me to come.

We ourselves told you to come.

They themselves (m.) told us to come.

They themselves (f.) told us to come.

Everyone (Свако) likes himself best.

He always talks to himself.

I like to study by myself.

Do you like to study by yourself?

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ПИТАЊА НА ПРВУ ЛЕКЦИЈУ

QUESTIONS ON LESSON
NO. 1

1. Чиме се служимо кад пијемо на таблу?
2. Чиме се ви служите кад пишете у бележницу?
3. Да ли оловка може увек да послужи уместо пера?
4. Чиме домаћице у Југославији служе (послуже) госте ако они дођу пред ручак?
5. За шта служи сто, а за шта служи столица?
6. Да ли креда служи за писање или за брисање?
7. Да ли је наша креда бела или жута?
8. Да ли су наше столице црне или жуте?
9. Да ли је ваш речник бео или жут?
10. Колико речи сте имали да научите за дачас?
11. Колико часова сте радили док сте те речи научили?
12. Колико речи учите на дан?
13. Да ли се светло налази на поду?
14. А где се налази светло?
15. Колика су врата на нашој учионици?
16. Колико прозора има на нашој учионици?
17. Да ли на овакој соби у бараци има толико исто прозора?
18. На које место у учионици ученици стављају своје капуте?
19. Да ли ви имате таблу у свом стану?
20. Како је ваш задатак за сутра?
21. Да ли у њему има много нових речи?
22. Да ли наставнику катете "здрaво" или "добар дан"?
23. Кога можете да кажете "здрaво"?
24. Да ли болестан ученик треба да иде у школу?
25. Да ли ученик треба да иде у школу кад је здрав?
26. Које боје је наша табла?
27. Које боје је плафон у нашој учионици?
28. Које боје је под у нашој учионици?
29. Које боје су зидови наше учионице?
30. Које боје су чивилуци?

ПЕТИ ДЕО

PART V

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БИОЈ 1

TRANSLATION EXERCISE
NO. 1

About husbands

Milica had a very interesting conversation with Mrs. Danica about marriage and husbands. Milica is a girl old enough for marriage. She thinks that a woman ought to

give all from herself in matrimony. She even forgives those men who care more for themselves than for their wives. She says it is natural that a man should like himself most. Her mother thinks that a woman must also think of herself. In other words (Другим речима), Mrs. Slavka does not trust men as much as her daughter does. Mrs. Danica, however, thinks more or less in the same way as the young Milica. Although Nikola, her husband, is the one (je taj) who likes to say: "First into oneself, and then upon oneself". Milica thinks that to this he should add "beside oneself"; that is, a man ought to have a wife beside him. Whether (Да ли) she wants the latter (ово последње) to come before eating, she didn't say.

ШЕСТИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 1

PART VI

VOCABULARY NO. 1

898. бра̂к, m. pl: бра̂кови	= matrimony, marriage
899. е, interj.	= well!
*772. ба̂ш, adv.	= just
900. извѝни(те), 2nd person sing. and pl. of the impera- tive of "извинити"	= excuse
901. бѹдѹћи, adj., m. бѹдѹћа, f. бѹдѹће, n.	= future
902. ва̂жан, adj., m. ва̂жна, f. ва̂жно, n.	= important
903. ђденути (се), v.t. & r.pfv. - to dress pr.t: ђденем, ђденеш, ђдене ђденемо, ђденете, ђдену	
*903. одѐвати (се), v.t. & r.ipfv. - to dress pr.t: ђдѐвам, ђдѐваш, ђдѐва ђдѐвамо, ђдѐвате, ђдѐвају	

904. jàсан, adj.m. - clear
       jàсна, f.
       jàсно, n.
905. дaкле, conj. - then, consequently
906. сpам, m. - shame
907. yдаја(yдадба), f. - marriage (for a woman)
908. бpинути се, v.t.ipfv. - to care
       pr.t: бpинем се, бpинеш се, бpине се
       бpинемо се, бpинете се, бpину се
909. највише, adv. - most
910. интересантан, adj.m. - interesting
       интересантна, f.
       интересантно, n.
911. pазговор, m. - conversation
912. иако, conj. - although, though
       и ако... - and if.....
913. додати, v.t.pfv. - to add (to)
       pr.t: додам, додаш, дода
       додамо, додате, додају
- *913. додавати, v.t.ipfv. - to add
       pr.t: додајем, додајеш, додаје
       додајемо, додајете, додају
914. жалити, v.t.& i.ipfv. - to be sorry for, to regret
       pr.t: жалим, жалиш, жали
       жалимо, жалите, жале
915. плафон, m. (таваница, f.) - ceiling
916. боја, f. - color

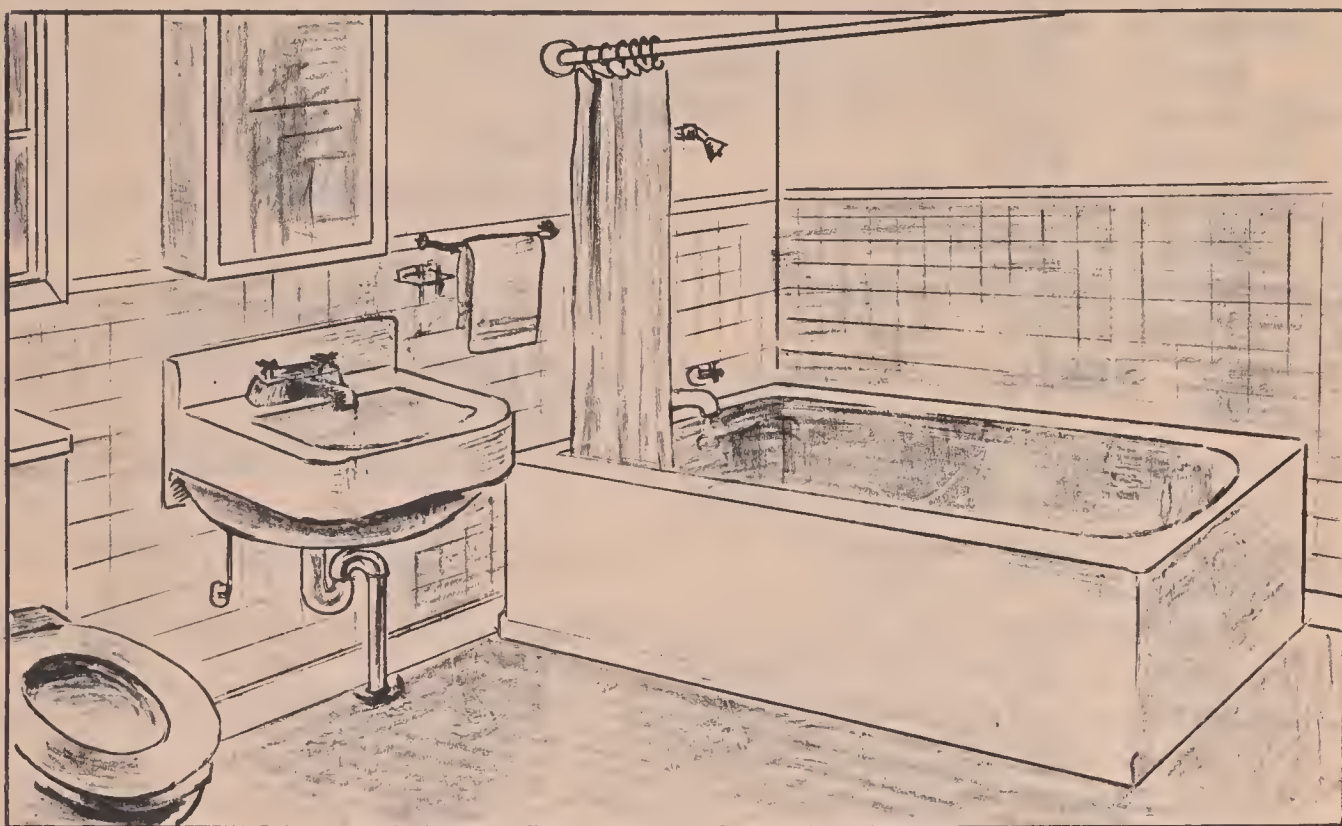
DAILY UNIT II

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2

DIALOGUE NO. 2

Још о мужевима

More about husbands

1. Даница: Интересује ме да ли су нас наши мужеви заборавили.

1. Danica: It interests me (to know) whether our husbands have forgotten us.

Славка: Мој Богдан се потпуно заборави кад се за нешто заинтересује.

Slavka: My Bogdan forgets himself completely when he becomes interested in something.

2. Милица: Они се сигурно шетају (Они сигурно шетају) или (се) играју са псом у башти.

2. Milica: They surely are walking or playing with the dog in the garden.

Даница: Сигурно чекају да се ми тамо појавимо.

Danica: They are surely waiting for us to appear there ("that we appear there").

3. Славка: Хоћеш ли, Милице, да идеш да их зовеш?

3. Slavka: Do you want to go call them, Milica?

Даница: Кажи им да сада разгледамо спаваћу собу.

Danica: Tell them that we are now looking the bedroom over.

4. Славка: И кажи им да се врате што пре.

Милица: Добро, идем ја по њих.

5. Даница: Зар не мислите да жена треба каткад да пусти свог мужа да се забавља.

Славка: Да, али жена не треба да се боји свог мужа.

6. Даница: Мени је главно да ме се Никола не стиди.

Славка: Да. Ја се највише љутим на Богдана кад ми се смеје.

7. Даница: Ја се љутим кад се Никола не сећа нечега што сам му рекла.

Славка: Доста смо говориле о мужевима.

8. Даница: Имате право. Хајде, да вам покажем своје купатило којим се нарочито поносим.

Славка: Ово је заиста лепо купатило. Имате велику каду и добар туш.

9. Даница: Овде ја дођем ујутру чим се пробудим и овде останем више од сата.

4. Slavka: And tell them to come back as soon as possible ("what before").

Milica: All right, I am going after them.

5. Danica: Don't you think that a wife should sometimes let her (own) husband amuse himself?

Slavka: Yes, but the wife should not be afraid of her (own) husband.

6. Danica: For me, the main thing ("the main") is that Nikola not be ashamed of me.

Slavka: Yes. I am most angry with Bogdan when he is laughing at me.

7. Danica: I am angry with Nikola when he doesn't remember something that I told him.

Slavka: We have talked enough about husbands!

8. Danica: You are **right**. Let me show you ("Come that I show you") my (own) bathroom of which I am particularly proud.

Slavka: This is indeed a beautiful bathroom. You have a large bathtub and a good shower.

9. Danica: I come here in the morning as soon as I wake up, and (here) I stay more than an hour.

Славка: Нимало вам се не чу-
дим.

Slavka: I am not a
bit surprised at
you.

10. Даница: Прво се окупам, па
се умијем и најзад се очеш-
љам.

10. Danica: First I take
a bath, then I wash
my face and, finally,
I comb my hair.

Славка: А где се Никола брије?

Slavka: And where
does Nikola shave
(himself)?

11. Даница: Он се брије у купа-
тилу док се ја облачим у
спаваћој соби.

11. Danica: He shaves
(himself) in the
bathroom while I am
dressing myself in
the bedroom.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БР. 2

GRAMMAR ANALYSIS NO. 2

PAR. 124 - REFLEXIVE VERBS

Verbs the action of which passes back to the performer are called reflexive. The object of such verbs is always the short form of the accusative case of the reflexive pronoun (се). All verbs which occur with "се" are considered reflexive, although only some of them express action performed by the subject upon himself (Par. 125), whereas the others express either the action of several actors upon one another (Par. 129) or a condition of the subject of the verb (Par. 126):

умивати се, v.r.ipfv.
рвати се, v.r.ipfv.
смејати се, v.r.ipfv.

- to wash oneself
- to wrestle
- to laugh

PAR. 125 - REFLEXIVE VERBS REFLECTING ACTION UPON THE SUBJECT

(10) Прво се окупам, па се умијем и најзад се
очешљам.

(10) А где се Никола брије?

(11) Он се брије у купатилу док се ја облачим у
спаваћој соби.

The transitive verbs "окупати", "умити", "очешљати",

"бријати", "облачити" become reflexive when used with "се". The "се" used with these verbs means "себе" (oneself). All verbs with which "се" means "себе" express an action performed by the subject upon himself ("true reflexive verbs"). Some of these verbs are translated into English by reflexive verbs and some are not:

окупати се, v.r.pfv.	- to bathe
умити се, v.r.pfv.	- to wash oneself
очешљати се, v.r.pfv.	- to comb (one's hair)
бријати се, v.r.ipfv.	- to shave oneself
облачити се, v.r.ipfv.	- to dress (oneself)

PAR. 126 - REFLEXIVE VERBS EXPRESSING CONDITION

1. - (1) Мој Богдан се потпуно заборави кад се за нешто заинтересује.
- (2) Они се сигурно шетају или се играју у башти.
- (2) Сигурно чекају да се ми тамо појавимо.
- (5) Зар не мислите да жена треба каткад да пусти свог мужа да се забавља?
- (5) Да, али жена не треба да се боји свог мужа.
- (6) Мени је главно да ме се Никола не стиди.
- (6) Ја се највише љутим на Богдана кад ми се смеје.
- (6) Ја се љутим кад се Никола не сећа нечега што сам му рекла.
- (8) Хајде, да вам покажем своје купатило којим се нарочито поносим.
- (9) Овде ја дођем ујутру чим се пробудим и овде останем више од сата.
- (9) Нимало вам се не чудим.

The verbs "заборавити се", "заинтересовати се", "шетати се", "играти се", "појавити се", "забављати се", "бојати се", "стидети се", "љутити се", "смејати се", "сећати се", "поносити се", "пробудити се", "чудити се" denote the condition (state of being) of the subject. Some of these verbs occur only in the reflexive form, others may take either reflexive objects or other objects:

заборавити се, v.r.(& t.),pfv.	- to forget oneself
заинтересовати се, v.r.(& t.),pfv.	- to become interested
шетати се, v.r.ipfv.	- to walk
играти се, v.r.(& t.),ipfv.	- to play
појавити се, v.r.pfv.	- to appear
забављати се, v.r.(& t.),ipfv.	- to amuse oneself
бојати се, v.r.ipfv.	- to be afraid
стидети се, v.r.ipfv.	- to be ashamed
љутити се, v.r.(& t.), ipfv.	- to be angry
смејати се, v.r.ipfv.	- to laugh
сећати се, v.r.ipfv.	- to remember
поносити се, v.r.ipfv.	- to be proud
пробудити се, v.r.(& t.),pfv.	- to wake up

чудити се, v.r.ipfv.

- to be surprised,
to wonder

2. - If the subject of a verb under 1) or of another similar verb is at the same time the object, the verb takes, besides the short form, also the long form of the accusative of the reflexive pronoun.

Contrast the pronouns of the following pairs:

Он (Јован) се стиди њeга (Петра).
He (John) is ashamed of him (Peter).
Он (Јован) се стиди самог себе (Јована).
He (John) is ashamed of himself (John).

Он (Марко) се боји њeга (Петра).
He (Mark) is afraid of him (Peter).
Он (Марко) се боји самог себе (Марка).
He (Mark) is afraid of himself (Mark).

PAR. 127 - OMISSION OF THE AUXILIARY VERB IN THE COMPOUND PAST TENSE

1. - Јуче сам цео дан читао и писао.
Yesterday I read and wrote all day.
Синоћ смо били код куће и слушали радио.
Last night we were at home and we listened to the radio.
Марко је био овде и питао за вас.
Mark was here and asked for you.

When several assertions are made about the same subject in a clause using the compound past tense, the complete tense is used in only the first assertion, while in the following the auxiliary verb is omitted.

2. - Петар се тукао с Марком.
Peter fought with Mark.
Да ли се љутио?
Was he angry?

In the third person singular of reflexive verbs the auxiliary "je" is always omitted.

PAR. 128 - OMISSION OF THE REFLEXIVE PRONOUN

Ја се купам и бријем свако јутро.
I bathe and shave myself every morning.
Јутрос сам се окупао и обријао.
This morning I took a bath and shaved myself.

When several assertions are made about the same subject in a clause using reflexive verbs in either the present or the past compound tense, the "ce" is used only with the first verb. The statement about omission of the auxiliary verb in the compound past tense (Par. 127) is true also of reflexive verbs.

ПРЕМ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БР. 2

GRAMMAR EXERCISES NO. 2

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

I wash myself every morning and every evening.
 Do you wash yourself every morning and every evening?
 He washes himself every morning and every evening.
 She washes herself every morning and every evening.
 We wash ourselves every morning and every evening.
 Do you wash yourself every morning and every evening?
 They (m.) wash themselves every morning and every evening.
 They (f.) wash themselves every morning and every evening.
 Did you wash yourself this morning?
 I take a bath every evening.
 In the summer we bathe in the river every day.
 Did he take a bath today?
 When I wash I wipe myself with a towel.
 With what did you wipe yourself?
 When did you awake this morning?
 I awaken every morning at six o'clock.
 I cannot get used to awakening by myself.
 It is warm here, why don't you unbutton(your coat)?
 In the morning I first wash (myself), then I shave (myself) and dress (myself).
 I wash and shave (myself) in the bathroom, and I dress (myself) in the bedroom.
 She always dresses nicely.
 Why don't you serve (help) yourself?
 The children are playing in front of the house.
 I like to ride in an automobile.
 He likes to rest after supper.
 Did you rest enough yesterday?
 Why are you laughing?
 When is he coming back?
 Your bathroom appeals to me very much.
 She is afraid of her.
 She is afraid of herself.
 I am proud of you.
 I am proud of myself.
 They are ashamed of them.
 They ought to be ashamed of themselves.
 We are angry with her.
 We are angry with ourselves.

ЧЕТВРТИ ДЕО

ПИТАЊА НА ЛЕКЦИЈУ БРОЈ 2

PART IV

QUESTIONS ON LESSON
NO. 2

1. Да ли сви ученици у вашем разреду напредују?
2. Ко напредује брзо, а ко полако?
3. Ко је досада напредовао више, а ко мање?
4. Колико сте ви напредовали?
5. Да ли сте сасвим задовољни са тим напретком?
6. Ако нисте задовољни, зашто нисте задовољни?
7. Да ли је то тачно да ученик мора да напредује ако ради довољно?
8. А да ли је тачно да ученик не може да напредује ако не учи?
9. Да ли сви ученици слушају пажљиво кад наставник говори?
10. Да ли ви слушате пажљиво?
11. Ко не слуша пажљиво?
12. Да ли ви још мислите на енглеском кад треба да говорите српскохрватски?
13. Да ли човек може да научи да говори добро српско-хрватски за кратко време?
14. Колико чешњева ви имате?
15. Има ли ветрова у Монтереју?
16. Да ли ви волите голубе (голубове)?
17. Да ли кроз Монтереј пролази много возова?
18. Да ли се ви спремате после часова?
19. Где се спремате? код куће или у школи?
20. Да ли се спремате сами или заједно са неким другим учеником?
21. Кад радите домаћи задатак? ујутру или увече?
22. Колико пута треба да прочитате дијалог док га не научите?
23. Шта чините кад научите лекцију за следећи дан?
24. Да ли волите онда да слушате радио?
25. Да ли ви слушате радио док учите?
26. Да ли сте јуче чули нешто лепо на радију?
27. Мислите ли да слушате радио вечерас?
28. Или можда желите да радите што друго?
29. Шта значи: сад или никад?
30. Да ли треба ученик да да писмен одговор на ова питања?

Translate the following:

All day long.

How old are you?

As faithful as a dog.

As sly as a fox.

As swift as a deer.

As cold as a snake.

Како кад.

Молим, одмах.

Код једног мог пријатеља.

ПЕТИ ДЕОPART VБЕЖА ИЗ ПРЕБОЈЕЊА БРОЈ 2TRANSLATION EXERCISE NO. 2More about husbands

This time, Mrs. Slavka and Mrs. Danica had a conversation about husbands. While the women had been talking in the kitchen, their husbands were playing with the dog in the garden. Mrs. Slavka started to be angry with her (own) husband. She thought that her husband had forgotten himself, because he had become too interested in something. In what, she, of course, did not know. Mrs. Danica, however, thought that their husbands perhaps were waiting for them (на њих) to appear in the garden. Finally, they said to Milica to go after (по) them.

When Milica had gone, they talked a little more (још неко време) about husbands and matrimony. Danica thinks that women should let their (own) husbands amuse themselves when they have an opportunity. Slavka thinks that women should not be afraid of their (own) husbands. She does not like those husbands who laugh at their (own) wives.

Mrs. Danica has a wonderful bathroom in which she takes baths, washes her face and combs her hair. And, after that, while she dresses herself in her (own) bedroom, her husband goes to shave himself in that bathroom.

ШЕСТИ ДЕО

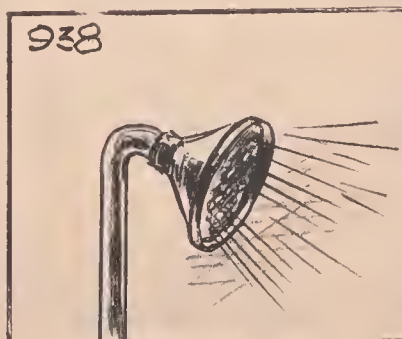
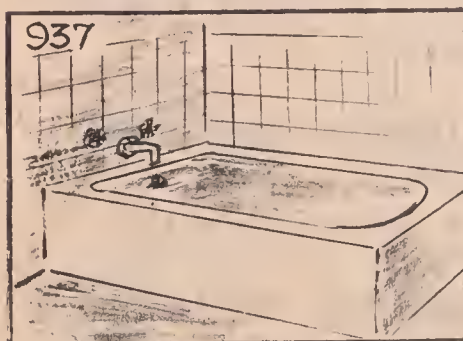
РЕЧНИК БРОЈ 2

PART VI

VOCABULARY NO. 2

- *219. још, adv. - more
 917. потпун, adj.m. - complete
       потпуна, f.
       потпуно, n.
 918. сигуран, adj.m. - sure
       сигурна, f.
       сигурно, n.
 919. чекати, v.t.ipfv. - to wait
       pr.t: чекам, чекаш, чека
       чекамо, чекате, чекају
 920. појавити се, v.r.pfv. - to appear
       pr.t: појавим се, појавиш се, појави се
       појавимо се, појавите се, појаве се
 *920. појављивати се, v.r.ipfv. - to appear
       pr.t: појављујем се, појављујеш се,
       појављује се, појављујемо се,
       појављујете се, појављују се
 921. пустити, v.t.pfv. - to let
       pr.t: пусти́м, пусти́ш, пусти
       пустимо, пустите, пусте
 *921. пуштати, v.t.ipfv. - to let
       pr.t: пуштам, пушташ, пушта
       пуштамо, пуштате, пуштају
 922. свој, pron. - one's own
       своја, f.
       своје, n.
 923. забављати (се), v.t.& r.ipfv. - to amuse
       pr.t: забављам, забављаш, забавља
       забављамо, забављате, забављају
 *923. забавити (се), v.t.& r.pfv. - to amuse....(to
       pr.t: забавим, забавиш, забави
       забавимо, забавите, забаве
       tarry)
 924. сти́дети се, v.r.ipfv. - to be ashamed of
       pr.t: сти́дим се, сти́диш се, сти́ди се
       сти́димо се, сти́дите се, сти́де се
 925. љу́тити (се), v.t.& r.ipfv. - to make angry...
       pr.t: љу́тим, љу́тиш, љу́ти
       љу́тимо, љу́тите, љу́те
       (to be angry)
 *925. наљу́тити (се), v.t.& r.pfv. - to become angry
       pr.t: наљу́тим, наљу́тиш, наљу́ти
       наљу́тимо, наљу́тите, наљу́те
 926. хајде, interj. - go! come!
 *926. хајдемо, interj. - let us go!
 927. показати (се), v.t.& r.pfv. - to show
       pr.t: пока́жем, пока́жеш, пока́же
       пока́жемо, пока́жете, пока́жу
 *927. покази́вати (се), v.t.ipfv. - to show
       pr.t: пока́зујем, пока́зујеш, пока́жује
       пока́зујемо, пока́зујете, пока́зују

928. поно̀сѝти се, v.r.ipfv. - to be proud of
 pr.t: по̀носѝм се, по̀носиш се,
 по̀носи се, по̀носѝмо се, по̀носите се
 по̀носе се
929. оста̀ти, v.i.pfv. - to remain
 pr.t: оста̀нем, оста̀неш, оста̀не
 оста̀немо, оста̀нете, оста̀ну
- *929. оста̀јати, v.i.ipfv. - to remain
 pr.t: оста̀јем, оста̀јеш, оста̀је
 оста̀јемо, оста̀јете, оста̀ју
930. чу̀дити (се), v.t.& r.ipfv. - to surprise...(to
 pr.t: чу̀дим, чу̀диш, чу̀ди be surprised, to
 чу̀димо, чу̀дите, чу̀де wonder)
931. ни́мало, adv. - not a bit
932. на́јзад, adv. - at last
933. бри́јати (се), v.t.& r.ipfv. - to shave
 pr.t: бри́јем, бри́јеш, бри́је
 бри́јемо, бри́јете, бри́ју
- *933. обри́јати (се), v.t.pfv. - to shave
 pr.t: обри́јем, обри́јеш, обри́је
 обри́јемо, обри́јете, обри́ју
934. обла́чити (се), v.t.& r.ipfv. - to dress
 pr.t: обла́чим, обла́чиш, обла́чи
 обла́чимо, обла́чите, обла́че
- *934. обу́ћи (се), v.t.& r.pfv. - to dress
 pr.t: обу́чем, обу́чеш, обу́че
 обу́чемо, обу́чете, обу́ку
 a.past.part: обу́као
935. спа̀ваћа со̀ба, f. - bedroom
- *750. при́лика, n. - opportunity
- *287. по̀, преп. - after
936. рва̀ти се, v.r.ipfv. - to wrestle
 pr.t: рве́м се, рве́ш се, рве́ се
 рве́мо се, рве́те се, рву́ се
937. ка́да, f. - bathtub
938. ту́ш, m. - shower
 pl: ту́шеви
939. сла̀вина, f. - faucet

DAILY UNIT III

ПРВИ ДЕО

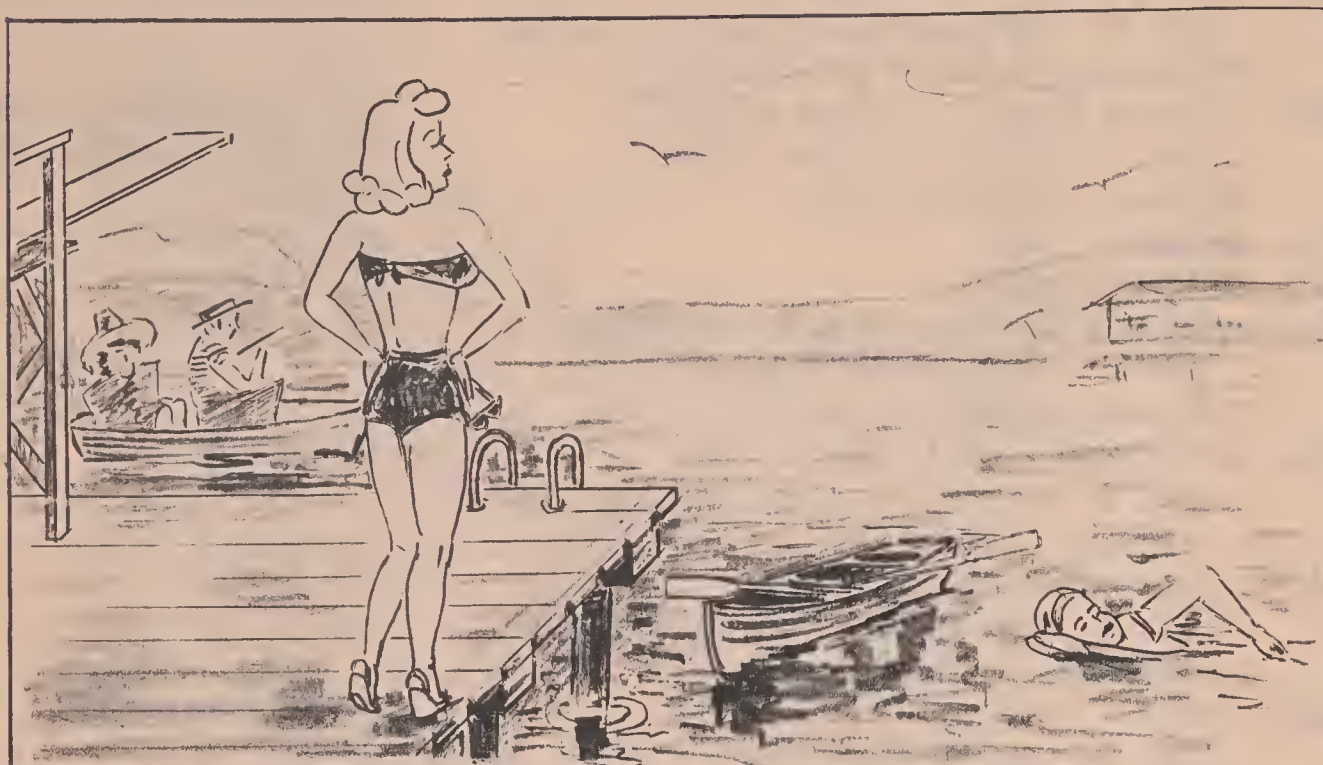
ДИЈАЛОГ БРОЈ 3

О купању

PART I

DIALOGUE NO. 3

About bathing

1. Славка: Да ли се ви купате
(Купате ли се ви) сваки дан?

Даница: Да, ја се купам (Купам
се) сваки дан.

2. Славка: А да ли се господин
Никола купа (А купа ли се гос-
подин Никола) сваки дан?

Даница: Он се не купа (Не купа
се) сваки дан.

3. Славка: Колико пута на недељу
се он купа?

Даница: Он се доста често купа
(Он се купа доста често) (Купа
се доста често) (Доста често се
купа).

1. Slavka: Do you take
a bath every day?

Danica: Yes, I do
take a bath (I take
a bath) every day.

2. Slavka: And does
Mr. Nikola take a
bath every day?

Danica: He does not
take a bath every
day.

3. Slavka: How many
times a week does
he take a bath?

Danica: He takes a
bath fairly often.

4. Славка: Он вероватно нема времена да се купа сваки дан.

Даница: Није то, него лети он више воли да се купа у Сави или у Дунаву.

5. Славка: Ја се још нисам купала у реци ове године.

Даница: Зашто се нисте купали?

6. Славка: Нисам још имала времена. А јесте ли се (А да ли сте се) ви купали?

Даница: Ја сам се купала (Купала сам се, већ неколико пута.

7. Славка: Кад сте се купали први пут?

Даница: Пре две недеље. А да ли се господин Богдан купао (А је ли се господин Богдан купао, у Сави ове године?

8. Славка: Ни он се још није купао.

Даница: Људи воле да се купају у Сави.

9. Славка: Чујем да се тамо на плажи људи рву.

Даница: Да, али се не туку (Да, али не туку један другог).

4. Slavka: He probably doesn't have enough time to take a bath every day.

Danica: It isn't that, but in the summer he prefers to swim in the Sava or in the Danube.

5. Slavka: I haven't yet been swimming in the river this year.

Danica: Why haven't you been swimming?

6. Slavka: I haven't had time yet. And have you gone swimming?

Danica: I have already been swimming several times.

7. Slavka: When did you go swimming for the first time?

Danica: Two weeks ago. And has Mr. Bogdan gone swimming in the Sava this year?

8. Slavka: He hasn't yet gone swimming either.

Danica: Men like to swim in the Sava.

9. Slavka: I hear that men wrestle on the beach there.

Danica: Yes, but they don't fight (they don't fight each other).

10. Славка: А шта још тамо раде?

Даница: Лажу један другог (лажу се) и смеју се један другом.

11. Славка: Да, људи воле да љуте један другог.

Даница: Па се после љуте један на другог.

10. Slavka: And what else do they do there?

Danica: They lie to each other and they laugh at each other.

11. Slavka: Yes, men like to make each other angry.

Danica: And afterwards they are angry at each other.

ДРУГИ ДЕО

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 3

PART II

GRAMMAR ANALYSIS NO. 3

PAR. 129 - RECIPROCAL VERBS

Reciprocal constructions involve plural subjects, each member of which performs an action on the others (not on itself). In English reciprocal constructions are formed by "each other" and "one another" and therefore clearly distinguished from reflexive constructions. But in Serbo-Croatian, reciprocal constructions may:

1. - Have the same form as reflexive constructions:

- (9) Чујем да се на плажи људи рву.
- (9) Да, али се не туку.
- (10) Лажу се и смеју (се) један другоме.

рвати се, v.r.ipfv.

тући се, v.r.ipfv.

лагати се, v.r.ipfv.

- to wrestle
- to fight, to beat each other
- to lie to each other

2. - Have the special reciprocal form "један другог", which is the counterpart of the English "each other" or "one another":

- (9) Да, али не туку један другог.
- (10) Лажу један другог и смеју се један другом.
- (11) Да људи воле да љуте један другог.

тући,(један другог), v.t.ipfv.	- to beat (each other)
лагати,(један другог), v.t.ipfv.	- to lie (to each other)
љутити,(један другог), v.t.ipfv.	- to make (each other) angry

3. - Have both the reflexive and the reciprocal forms:

- (11) Па се после љуте један на другог.
 (10) Лажу један другог и смеју се један другом.
 Сада се стиде један другог.
 Now they are ashamed of each other.
 Не сећају се један другог.
 They do not remember each other.

љутити се (један на другог), v.r.(& t.),ipfv.	- to be angry
смејати се(један другом), v.r.ipfv.	- to laugh
стидети се (један другог), v.r.ipfv.	- to be ashamed
сећати се (један другог), v.r.ipfv.	- to remember

4. - As evident from the above examples, Serbo-Croatian reciprocal constructions may sometimes be translated into English by constructions which are neither reciprocal nor reflexive:

- (9) Чујем да се људи на плажи рву.
 I hear that men wrestle on the beach there.
 (9) Да, али се не туку.
 Yes, but they don't fight.

PAR. 130 - PLACE OF THE SHORT FORM "CE" IN SENTENCES

The place of the short form in sentences is determined according to the rules in Par. 114.

Examples:

- 114 - 1a: (1) Да, ја се купам сваки дан.
 114 - 1b: (1) Купам се сваки дан.
 114 - 2a: (2) Он се не купа сваки дан.
 114 - 2b: (2) Не купа се сваки дан.
 114 - 3: (3) Он се доста често купа.
 or: (3) Он се купа доста често.
 (3) Купа се доста често.
 or: (3) Доста често се купа.

Он се не купа често.
or: Не купа се често.
He does not take a bath often.

114 - 4a: (6) Ја сам се купала већ неколико пута.
4b: (6) Купала сам се већ неколико пута.

4c: Он се купао јуче.
Купао се јуче.
He took a bath yesterday.

114 - 5: (5) Ја се још нисам купала у Сави ове године.
(5) Нисам се још купала у Сави ове године.
(8) Ни он се још није купао.
(8) Није се још купао.

114 - 6: (4) Он вероватно нема времена да се купа сваки дан.
Купа се сваки дан. - He takes a bath every day.

114 - 7: Ко се купа сваки дан? - Who swims every day?
Зашто се купа сваки дан? - Why does he swim every day?
(2) А да ли се господин Никола купа сваки дан?
(1) Да ли се ви купате сваки дан?
(1) Купате ли се сваки дан?
Не купате ли се сваки дан?
Don't you swim every day?

114 - 8: (6) А јесте ли се ви купали?
(7) А је ли се господин Богдан купао?
(5) Зашто се нисте купали?
Нисте ли се купали? - Didn't you swim?

114 - 9: (7) Кад сте се купали први пут?
(6) А да ли сте се ви купали?
(7) А да ли се господин Богдан купао?
Ко се купао јуче? - Who went swimming yesterday?

ТРЕЋИ ДЕОPART IIIГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БР. 3GRAMMAR EXERCISES NO. 3

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

Mark and Peter are fighting.

Mark and Peter are wrestling.

I never wrestle, and do you wrestle?

Mark and I, we never fight.

When good friends meet, they shake hands.

Good friends always help each other.

Mark likes to lie to his friends.

Milosh and Peter never lie to each other.

Are you angry? - No, I am not angry.

Mark and Peter beat each other with fists.

We are angry with each other.

We do not remember each other.

They are not interested in each other.

They do not appeal to each other.

They are not afraid.

They are not afraid of each other.

Aren't they ashamed?

They are ashamed of each other.

I am proud of you.

We are proud of each other.

They are taking care of each other.

The dog and the cat are playing with each other.

They are amusing each other.

We can always rely upon each other.

We shave each other.

I am ashamed.

He is ashamed.

I am not ashamed.

He is not ashamed.

I have already served myself.

I have already shaved many times by myself.

He has already shaved by himself several times.

I have never shaved by myself.

He has never shaved by himself.

I do not like to shave by myself.

He never shaves by himself.

Who shaves every day?

Why does he shave twice a day.

Does he shave every day?

Do you shave every day?

Don't you shave every day?

Did you shake hands with Mark?

Did Mark shake hands with you?

Why didn't you shake hands with Mark?

Didn't you shake hands with Mark?

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ПИТАЊА НА ЛЕКЦИЈУ БРОЈ 2

QUESTIONS ON LESSON
NO. 2

1. Куда идете свако јутро осим суботе и недеље?
2. До колико сати спавате кад идете у школу?
3. До колико сати спавају војници ученици?
4. За колико времена се спремите за одлазак у школу ујутро?
5. У колико сати одлазите од куће кад идете у школу?
6. Да ли пређете још једном лекцију пре него што одете?
7. Да ли изађете из куће увек у исто време?
8. Којим путем идете у школу?
9. Да ли прелазите преко Франклинове улице?
10. Да ли идете кроз шуму?
11. Да ли идете мимо шуму?
12. Да ли идете пешке уз брдо?
13. Да ли идете натраг кући истим путем?
14. У колико сати обично ученици улазе у учионицу за први час?
15. Да ли ви увек уђете у исто време?
16. Шта чините кад уђете у учионицу?
17. Да ли седнете чим уђете?
18. Где седите у учионици?
19. Ко седи пред вама?
20. На шта ученици стављају капуте зими кад уђу у учионицу?
21. Шта видите пред собом кад седите у учионици?
22. Шта видите над собом кад седите у учионици?
23. Шта видите под собом кад седите у учионици?
24. Кад се каже да неко иде ногу пред ногу?
25. Кога жена држи под руку кад шета?
26. Кога родитељ држи за руку кад шета?
27. Да ли родитељ треба да држи мало дете за руку за све време док је с њим на улици?
28. Да ли ви волите да се шетате?
29. С ким се ви обично шетате у недељу?
30. Да ли се ученици шетају за време одмора у школи?

ПЕТИ ДЕО

PART V

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 3

TRANSLATION EXERCISE NO. 3

About bathing

The hostess spoke with the guest about bathing:
how often they and their husbands take a bath at home,

and whether they swim (bathe) in the Sava River.

When the guest asked her how often she took a bath, Mrs. Danica answered: "I take a bath every day". When Mrs. Slavka asked if Mr. Nikola also took a bath every day, she answered: "No, he doesn't take a bath every day. However, he takes a bath fairly often. And, besides (пored toga), he often swims in the river."

Mrs. Danica has already gone swimming in the river this year. She asked Mrs. Slavka: "And have you gone swimming this year?" No, Mrs. Slavka hadn't yet gone swimming. Neither had her husband.

What do men do on the beach? They wrestle but they do not fight. Often they laugh at each other, they make each other angry, and so they become angry at each other.

ШЕСТИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 3

940. вероватан, adj.m.
вероватна, f.
вероватно, n.
941. река, f.
942. тучи (се), v.t. & r.ipfv.
pr.t: тучем, тучеш, туче
тучемо, тучете, тучу
a.past.part: тучао
943. лагати (се), v.t. & r.ipfv.
pr.t: лажем, лажеш, лаже
лажемо, лажете, лажу
944. Сава, f.
945. Дунав, m.
gen.sing: Дунава

PART VI

VOCABULARY NO. 3

- probable
- river
- to beat...(to fight)
- to lie...(to lie to oneself; to lie to each other)
- Sava (River)
- Danube

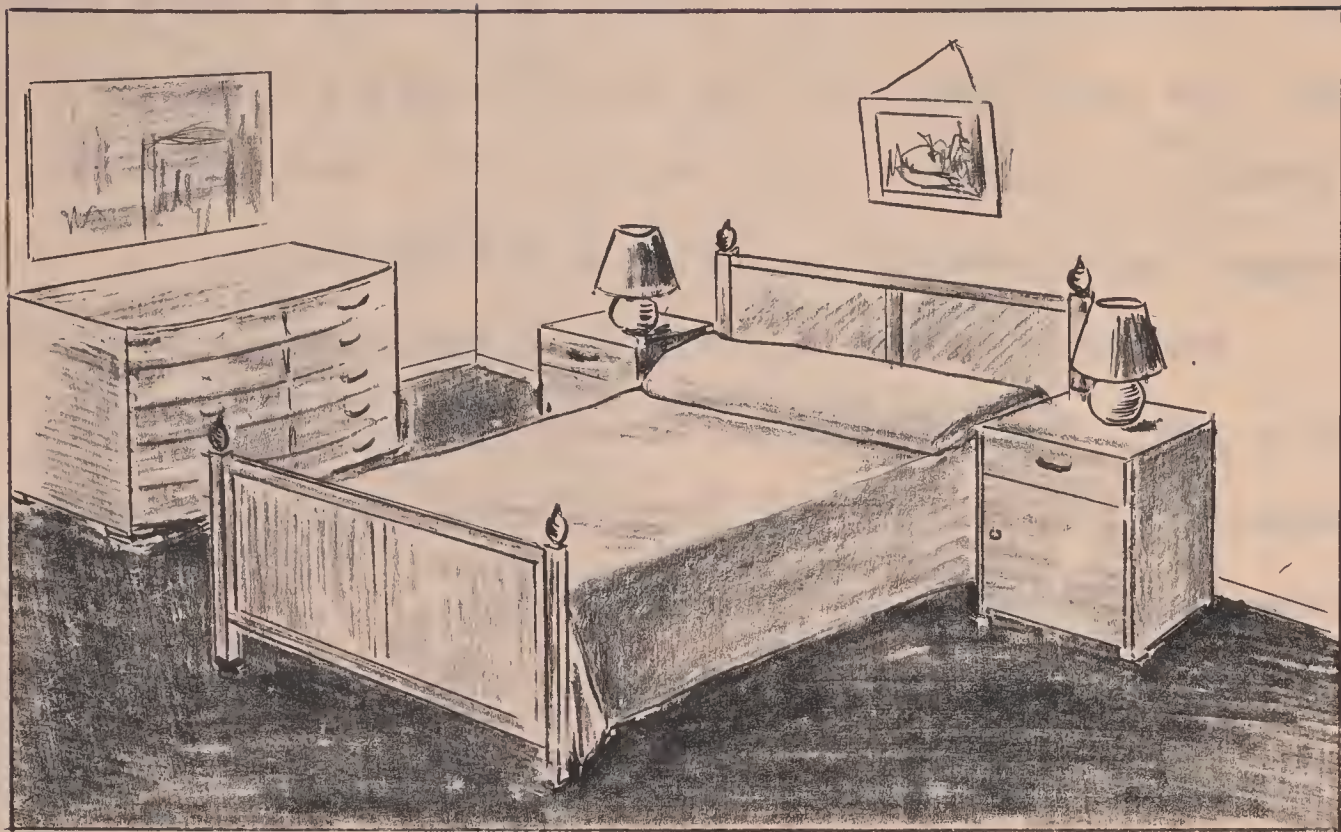
DAILY UNIT IV

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 4

DIALOGUE NO. 4

Госпођа Даница показује
своју спаваћу собу

Mrs. Danica shows her
(own) bedroom to the
guests

1. Славка: Да ли си их звала,
Милице?

1. Slavka: Did you call
them, Milica?

Милица: Да, ја сам их звала.

Milica: Yes, I called
them.

2. Славка: Хоће (Па хоће) ли
они да дођу овамо?

2. Slavka: Will (Well,
will) they come here?

Милица: Ако се ви забавите
дуго хоће.

Milica: If you stay
long, they will.

3. Славка: А шта су ти још
казали?

3. Slavka: And what else
did they tell you?

Милица: Тата ми је казао да
ти кажем да се пожуриш ако
можеш.

Milica: Dad told me to
tell you to hurry if
you can.

4. Славка: А, да, ја сам за-
боравила (заборавила сам)
да он иде сутра рано на
пут.

Милица: Да, ти знаш да се он
сам не може да спреми (да он
сам не може да се спреми.)

5. Славка: Је ли ваш муж као
мој?

Даница: Јесте. Знате, мужеви,
који се сами спремају, ретки
су.

6. Милица: Госпа Данице, још
нисмо виделе вашу спаваћу
собу.

Даница: Добро, хајде да вам
је покажем.

7. Милица: Ваш намештај је
сав нов, зар не?

Даница: Све осим овог дивана.
Сећате ли се овог дивана,
Славка?

8. Славка: Не, не сећам га се.

Даница: Никола воли да лежи
на њему после ручка.

9. Милица: Све ми се допада:
кревет (постеља), орман,
тоалетни сто.

Даница: Тај орман је пун
постељине (чаршава, навлака
за јастуке).

4. Slavka: Oh, yes, I
have forgotten that
he is going on a trip
early tomorrow.

Milica: Yes, you know
that he cannot get
ready by himself.

5. Slavka: Is your husband
like mine?

Danica: He is. You
know, husbands who get
ready by themselves
are rare.

6. Milica: Mrs. Danica,
we haven't seen your
bedroom yet.

Danica: All right,
let me show it to
you ("come that I show
it to you").

7. Milica: Your furni-
ture is all new, isn't
it?

Danica: All except
this sofa. Do you re-
member this sofa,
Slavka?

8. Slavka: No, I don't
remember it.

Danica: Nikola likes
to lie on it after
lunch.

9. Milica: Everything
appeals to me; the
bed, the wardrobe, the
dressing table.

Danica: That wardrobe
is full of bed linen
(bed sheets and
pillow cases).

10. Милица: Да ли ви спавате
на вуненом душеку?

Даница: Ми имамо душек испу-
њен коњском длаком.

11. Милица: А чиме се покри-
вате?

Даница: Лети ћебетом, а зими
јорганом.

10. Milica: Do you sleep
on a filled (with
wool) mattress?

Danica: We have a
mattress filled with
horse hair.

11. Milica: And what do
you cover yourselves
with?

Danica: In the summer
with a blanket, and
in the winter with a
quilt.

ДРУГИ ДЕО

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 4

PART II

GRAMMAR ANALYSIS NO. 4

PAR. 131 - PLACE OF ENCLITICS IN SENTENCES

The short (unstressed) forms of the present of the auxiliary verb "бити" (сам, си, је, смо, сте, су), the particle "ли", and the short forms of personal pronouns (including reflexive pronouns) are called enclitics.

Most rules about placing enclitics in a sentence have been covered in preceding lessons. In this lesson these rules will be reviewed and completed.

1. - An enclitic cannot stand at the beginning of a sentence, except the enclitic "је" in interrogative sentences:

- (5) Је ли ваш муж као мој?
Је ли господин Петровић био овде?
Was Mr. Petrovich here?

NOTE: There are some enclitic forms of the verb "бити" which can stand at the beginning of a sentence, but they will be dealt with later.

2. - Enclitics cannot stand at the beginning of the second part of a sentence which is broken by an appositive clause:

- (5) Знате, мужеви, који се сами спремају, ретки су.
Ученици који уче марљиво обично су добри.
The students who study diligently are
usually good.

3. - In subordinate clauses enclitics follow immediately the conjunction (relative pronoun, relative adverb):

(3) Тата ми је казао да ти кажем да се пожурим ако можеш.

(5) Знате, мужеви који се сами спремају, ретки су. Молим те да му кажеш кад га видиш.
Please, tell him when you see him.

4. - If there is only one enclitic in a sentence, its place may vary within its clause (if the place of the enclitic is not otherwise strictly defined):

(4) Да, ти знаш да се он сам не може да спреми.

(4) Да, ти знаш да он сам не може да се спреми.

5. - If a pronominal enclitic comes after the verb, it must be placed immediately after the verb (see Par. 114 - 1b & 8):

(8) Не, не сећам га се.

Да ли је видите? - Да, видим је.

Do you see her? - Yes, I see her.

6. - In compound tenses the enclitic part of the tense regularly precedes the other part, except when it would then come at the beginning of a sentence:

(1) Да ли си их звала, Милице?

(1) Да, ја сам их звала.

(3) А што су ти још казали?

(4) А, да, ја сам заборавила да он сутра рано иде на пут.

But: (4) А, да, заборавила сам да он сутра рано иде на пут.

7. - If the enclitic part of a compound tense follows the other part, nothing can come between them:

(1) Да, звала сам их.

(4) А, да, заборавила сам да он сутра рано иде на пут.

8. - A pronominal enclitic is usually placed between the enclitic and the other part of the verb (compare with 5, 6 & 7 above):

(1) Да, ја сам их звала.

Да ли сте их видели? - Да, ја сам их видео.
Did you see them? - Yes, I saw them.

9. - In affirmative questions which use the compound past tense and which are formed by means of the particles "да ли" or by means of interrogative pronouns or inter-

rogative adverbs, the verbal enclitic follows immediately the interrogative words and the pronominal enclitic follows immediately the verbal enclitic.

Exceptions are questions in the third person singular (see Par. 114-9).

- (1) Да ли си их звала?
Зашто си их звала? - Why did you call them?
Кога си звао? - Whom did you call?

10. - The "je" is the only verbal enclitic which stands after pronominal enclitics (see 9 on preceding page):

- (3) Тата ми је казао да ти кажем да се
 пожурим ако можеш.
 да ли их је видео? - Да видео их је.
 Did he see them? - Yes, he saw them.

11. - The "ли" stands always after the first word in the sentence or after the second word if the sentence is introduced by a negation or a preposition or a conjunction:

- (2) Хоће ли они да дођу овамо?
 (7) Сећате ли се овог дивана?
Не сећате ли се овог дивана?

12. - If there are two or more enclitics in a sentence they usually come one after another. If they include the "ли", it must be placed first:

- (1) Да ли си их звала, Милице?
 Да ли га се сећате?
 Do you remember him?
 Шта сте му послали?
 What did you send to him?

13. - If there are two or more enclitics in a sentence but none of them is a verbal enclitic, the dative precedes the genitive and the accusative and the genitive precedes the accusative:

- Имате ли вина? - Не, понестало ми га је
јуче.
 Do you have some wine? - No, I ran out of it
 yesterday.
 Где је Марково перо? - Вратио сам му га.
 Where is Mark's pen? - I gave it back to him.
 (8) Не, не сећам га се.
 Не бојим их се.
 I am not afraid of them.
 Много ми се допада ваше купатило.
 I like your bathroom very much.

NOTE: The preceding rules are given for reference only. The best way for the student to learn proper placing of enclitics is to memorize the examples given.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 4

GRAMMAR EXERCISES
NO. 4

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

Is your husband at home? - No, he is not.

Did your son write to you? - Yes, he did.

I did not come because Mark, my old friend, was sick.

All students, who studied diligently, learned.

He told you to call him at five o'clock.

He asked you to return him his pen.

If you see them tell them to come.

Who are those men who were here this morning? - They are my friends.

They asked me to tell them what you sent them.

I do not remember them.

I do not remember either her or him.

Did you see them when they were here? - Yes, I saw them.

May I say that to him? - Yes, you may tell him.

Where were you this morning? - I was in school.

Where were they this morning? - They were in town.

Did you swim yesterday? - Yes, I swam all morning yesterday.

Did they swim yesterday? - Yes, they swam all morning yesterday.

Did he swim yesterday? - Yes, he swam all morning yesterday.

Did he see him? - Yes, he saw him.

Did he see her when she was here? - Yes, he saw her when she was here.

To whom did you give your pen? - I gave it to him.

Who gave you that pencil? - He gave it to me.

Do you want me to cover you with one or two blankets?

What did he tell you? - He did not tell us anything.

What did you tell her? - I did not tell her anything.

Are you afraid of him? - No, I am not afraid of him.

Is he afraid of you? - No, he is not afraid of me.

Does this house appeal to you? - Yes, it appeals to me very much.

Do you have fresh potatoes? - No, we ran out of them yesterday.

Mark was here and asked for his (cboj) coat. - I sent it to him yesterday.

When did you meet him the first time? - I met him the first time two years ago.

Why didn't you tell me that before? - I did not tell you because I forgot.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ПИТАЊА НА ЛЕКЦИЈУ БРОЈ 2

QUESTIONS ON LESSON NO. 2

1. Шта ја видим кроз овај прозор?
2. Шта ви видите кроз тај прозор?
3. Шта он види кроз онај прозор?
4. Који ученици виде библиотеку кроз прозор на учионици?
5. Да ли ми затварамо врата на учионици за време часа?
6. Да ли ви затварате врата на кући кад пођете од куће?
7. Да ли каткад заборавите да затворите врата на кући?
8. Да ли птица воли да живи у кавезу?
9. Шта чини птица ако неко отвори врата на њеном кавезу?
10. О чему виси географска карта?
11. О чему висе капуте у учионици?
12. О чему ви највише волите да говорите са својим пријатељима?
13. Да ли људи више воле да су унутра или напољу кад је време лепо?
14. Где се налази ваш сто у учионици?
15. Чији се сто налази према улазу?
16. Ко још има овакав речник?
17. Какав је ваш речник?
18. Да ли је такав речник добар?
19. Зашто онакав речник није добар?
20. Да ли је оволика учионица довољно велика?
21. За коју учионицу мислите да је довољно велика?
22. Да ли сте сигурни да је онолика учионица довољно велика?
23. Да ли сте ви били свуда по Америци?
24. Да ли желите да идете свуда по Југославији?
25. Да ли желите да идете аеропланом или аутомобилом?

Translate the following:

То може!
Дајте ми да погледам!
Колико има од вашег стана до учионице?
Како то?
Како да не!
Колико је сати?
Он је на путу.
Шта има?
Имате право!
Нисам ја за то крив!

ПЕТИ ДЕО

PART V

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕНА БРОЈ 4

TRANSLATION EXERCISE
NO. 4

Mrs. Danica shows her bedroom to the guests

Milica came back to her (own) mother and Mrs. Danica. They asked her if she had called the men. She said that she had called them. "Won't they come?" asked Mrs. Slavka. "They will, if you stay here too long", said her daughter. Mr. Bogdan, who is going on a trip early tomorrow, does not know how to prepare himself. "Yes", says Mrs. Danica, "men who know that, are rare."

Then Mrs. Danica showed her (own) bedroom to the guests. The furniture is all new, except for a sofa which she had(from)before. However, Mrs. Danica could not remember it (the sofa). Milica liked all parts of the furniture in the bedroom, and especially the dressing table. Mrs. Danica has a lot of bed sheets and pillow cases (all kinds of bed linen) in her (own) wardrobe. And in her (own) bed she has a horsehair mattress (a mattress with horsehair), which is better than a woolen mattress. The hosts cover themselves with a quilt or with blankets: with the former (с првим) when it is cold, with the latter (с овим последњим) when it is warm.

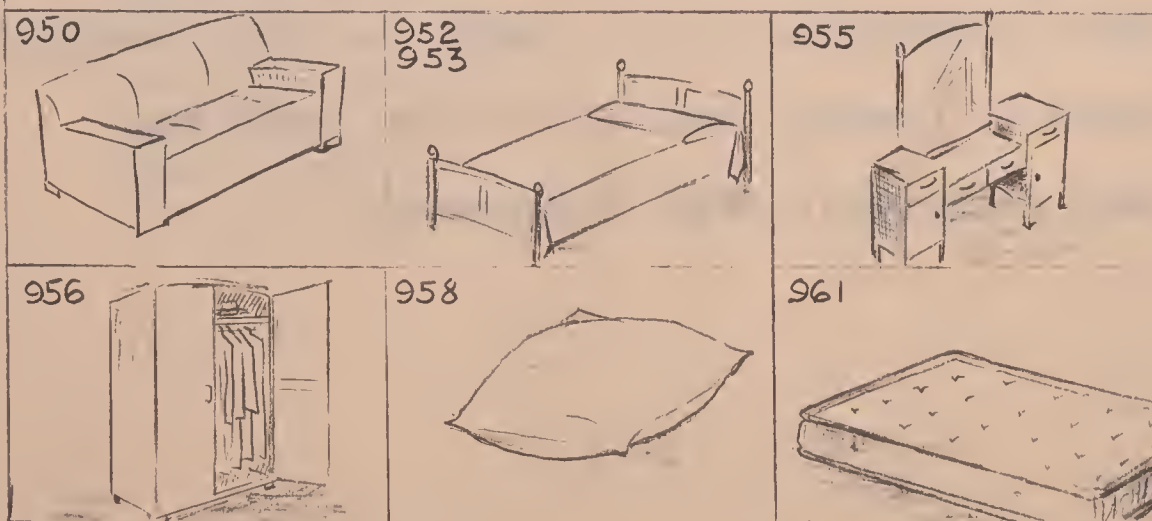
ШЕСТИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 4

PART VI

VOCABULARY NO. 4

946. спаваћа соба (спаватица), f. - bedroom
 947. пожу́рити (се), v.t. & r.pfv. - to hasten, to hurry
     pr.t: пожу́рим, пожу́риш, пожу́ри
     пожу́римо, пожу́рите, пожу́ре
 948. ре́дак, adj.m. - rare
     ре́тка, f.
     ре́тко, n.
 949. на́мештај, m. (покућство, n) - furniture
 950. дива́н, m. - sofa
 951. ле́жати, v.i. ipfv. - to lie
     pr.t: ле́жим, ле́жиш, ле́жи
     ле́жимо, ле́жите, ле́же
 *951. ле́ћи, v.i. pfv. - to lie
     pr.t: ле́гнем, ле́гнеш, ле́гне
     ле́гнемо, ле́гнете, ле́гну
 952. кре́вет, m. - bed
 953. посте́ља, f. - bed
 954. посте́лина, f. - bed linen
 955. тоале́тни, adj. - toilet
     тоале́тна, f.
     тоале́тно, n.
     тоале́тни сто - dressing table
 956. о́рман (о́рмар, m.), - wardrobe
 957. ча́ршав, m. - bed sheet
 958. ја́стук, m. - pillow
     pl.: ја́стуци
 959. на́влака за ја́стук - pillow case
 960. ву́нен, adj.m. - woolen
     ву́нена, f.
     ву́нено, n.
 961. ду́шек, m. - mattress
     pl.: ду́шеци
 962. испу́њен, adj. (pass.past.part.)m. - filled
     испу́њена, f.
     испу́њено, n.
 963. дла́ка, f. - hair
 964. јо́рган, m. - quilt

LESSON X

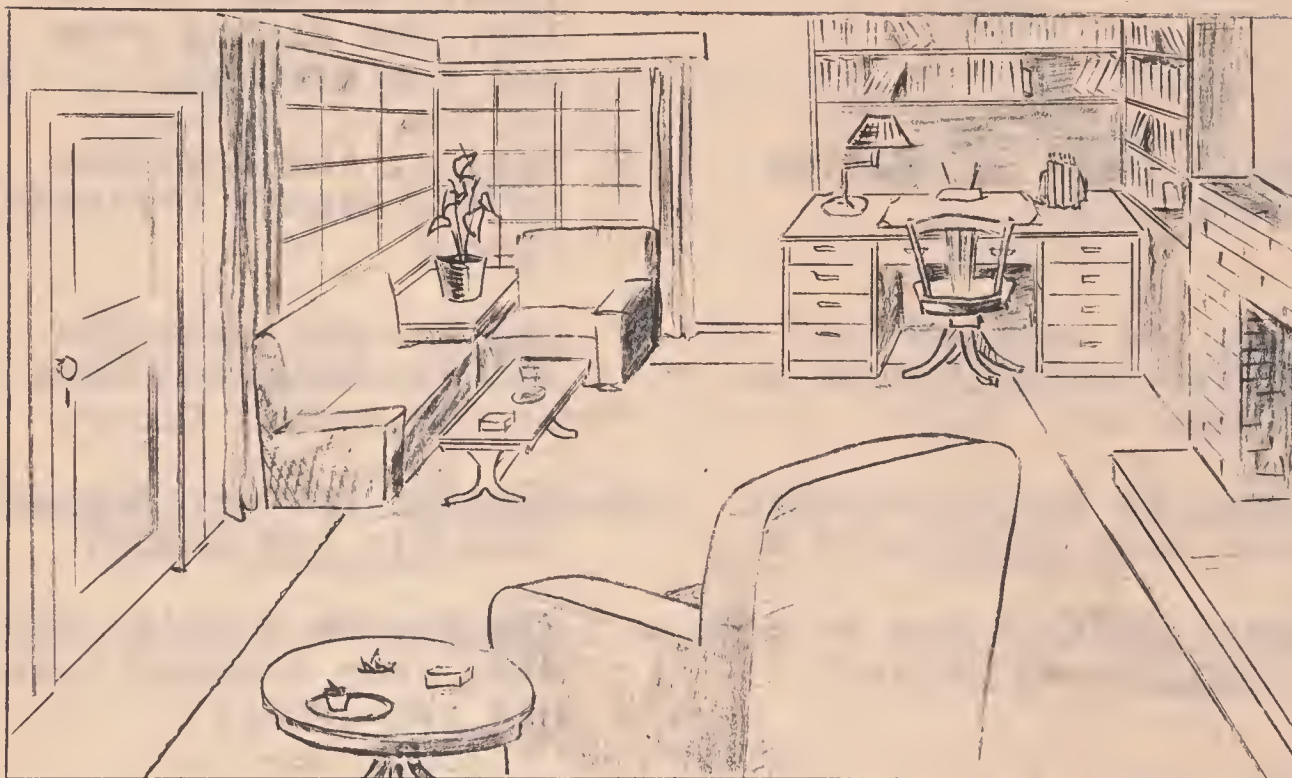
DAILY UNIT I

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

PART I

DIALOGUE NO. 1

Гости разгледају кућу
(крај)

The guests look the
house over (end)

1. Даница: Да, лепо је кад човек има свој (сopствени) дом!

1. Danica: Yes, it is nice when one has his own home!

Славка: Баш вам завидим на вашој кући!

Slavka: I really envy you your house ("upon your house")!

2. Даница: Ви сте, мислим, раније имали своју властиту вилу на брду.

2. Danica: I think you had your own villa on the hill before.

Славка: Јесмо, али смо је нажалост продали.

Slavka: We did, but unfortunately we sold it.

3. Даница: Колико спратова је имала ваша вила?

3. Danica: How many floors did your villa have?

Славка: Наша вила је била на један спрат.

Slavka: Our villa was a two-floor villa ("our villa was on one floor").

4. Даница: Какав сте распоред имали у својој вили?

Славка: У приземљу смо имали салон, трпезарију и кујну.

5. Даница: А шта је било на првом спрату?

Славка: На првом спрату су биле наше спаваће собе и купатило.

6. Даница: Да ли је господин Богдан имао своју собу за рад.

Славка: Није. А има ли ваш муж своју собу за рад?

7. Даница: Има. Хајде да вам је покажем.

Славка: Нарочито ми се допада она лампа на његовом писаћем столу.

8. Милица: А мени ђилим и завесе!

Славка: Она фотеља мора да је врло удобна.

9. Даница: Јесте. У овој соби Никола проводи велики део свог слободног времена.

Славка: Он мора да је задовољан са овом својом собом!

4. Danica: What kind of arrangement did you have in your villa?

Slavka: On ("In") the ground floor (first floor) we had the parlor, the dining room and the kitchen.

5. Danica: And what was on the second ("first") floor?

Slavka: Our bedrooms and the bathroom were on the second floor.

6. Danica: Did Mr. Bogdan have his own study?

Slavka: He didn't. And does your husband have his own study?

7. Danica: He has. Let me show it to you.

Slavka: I particularly like that lamp on his desk ("that lamp appeals to me").

8. Milica: And I (like) the carpet and the curtains!

Slavka: That armchair must be very comfortable.

9. Danica: It is. Nikola spends a large portion of his free time in this room.

Slavka: He must be satisfied with this room of his.

10. Даница: Јесте. И ја сам
задовољна са нашом кућом.

10. Danica: He is. And I
am satisfied with our
house.

Славка: Имате чак и парно
грејање и гаражу у дворишту,
једном речи све!

Slavka: You even have
central heating and a
garage in the yard,
in one word every-
thing.

11. Даница: За мене је нарочито
важно што немам пазикућу
на глави.

11. Danica: For me it is
particularly important
that I do not have a
janitor on my hands
("head").

Славка: Имате право. А сад
морамо кући.

Slavka: You are right.
And now we must go
home ("We must home").

12. Даница: Ево долазе наши
мужеви.

12. Danica: Here come our
husbands.

Славка: Хвала вам на лепом
пријему.

Slavka: Thank you for
a nice reception.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БР.1

GRAMMAR ANALYSIS NO. 1

PAR. 132 - THE POSSESSIVE REFLEXIVE PRONOUN

1. - (9) У овој соби Никола проводи велики део свог
слободног времена.

Ја пишем свом мужу сваки дан.

I write to my husband every day.

(1) Да, лепо је кад човек има свој (сопствени) дом.

(2) Ви сте, мислим, раније имали своју властиту
вилу на брду.

(6) А има ли ваш муж своју собу за рад?

(9) Он мора да је задовољан са овом својом собом.

(4) Какав сте распоред имали у својој вили?

The underlined words are different cases of the pos-
sessive reflexive pronouns "свој", m., "своја", f., and
"своје" n.

The Serbo-Croatian possessive reflexive pronoun is
an adjectival pronoun (see Par. 26-2). Its declension
endings are the same as the declension endings of definite
adjectives.

The stem for all genders in both numbers is "свој-".

For masculine and neuter singular, the stem "св-" is often used.

This pronoun must always be used to denote possession, if the possessor has already been identified as the subject of the sentence. Consequently it may mean: my, mine, thy, thine, his, her, hers, its, our, ours, your, yours, their, theirs, one's own, my own, thy own, etc.

2. - a) Ја волим <u>своју</u> мајку.	- I like <u>my</u> mother
b) Ти волиш <u>своју</u> мајку.	- You like <u>your</u> mother.
c) Он (Она, Оно) воли <u>своју</u> мајку.	- He (She, It) likes <u>his</u> (<u>her, its</u>) (<u>own</u>) mother.
d) Ми волимо <u>своју</u> мајку.	- We like <u>our</u> mother.
e) Ви волите <u>своју</u> мајку.	- You like <u>your</u> mother.
f) Они (Оне, Она) воле <u>своју</u> мајку.	- They like <u>their</u> (<u>own</u>) mother.

The possessive reflexive pronoun must always be used when one wants to show that something is owned directly by the subject of the sentence. In all of the sentences listed above, it would be wrong to use any of the possessive pronouns (мој, твој, његов, њен, наш, ваш, њихов) instead of the possessive reflexive pronoun. In the sentences under c) and f) it would be grammatically wrong and also misleading, because, if we use the possessive pronouns "његов" or "њен" in the third and "њихов" in the sixth sentence, we would not know whether he (she, it) likes his own mother or whether they like their own mother or somebody else's mother. In this case English uses the forms "(his) own", "(her) own", etc. to avoid ambiguity.

3. - The English emphatic possessive pronouns are rendered into Serbo-Croatian as follows:

my own	-	мој (-а, -е) сопствени (-а, -о)
thy own	-	твој (-а, -е) сопствени (-а, -о)
his own	-	његов (-а, -е) сопствени (-а, -о)
her own	-	њен (-а, -е) сопствени (-а, -о)
our own	-	наш (-а, -е) сопствени (-а, -о)
your own	-	ваш (-а, -е) сопствени (-а, -о)
their own	-	њихов (-а, -е) сопствени (-а, -о)

All these pronouns are also rendered by "свој(-а, -е) сопствени (-а, -о)" when the possessor is the subject:

Моја сопствена мајка се не брине о мени
више него ви.

My own mother doesn't worry about me more
than you.

Његов сопствени отац му не верује ништа.

His own father does not believe him in any-
thing.

- (1) Да, лепо је кад човек има свој сопствени дом.
(2) Ви сте, мислим, раније имали своју властиту
вилу.

NOTE: "Сопствени" is often replaced by "власити".

PAR. 133 - FULL CHART OF SERBO-CROATIAN POSSESSIVE PRO-
NOUNS

POSSESSOR	Gender of possessor	Gender of the thing possessed			English possessive pronouns:
		masc.	fem.	neut.	
1st person sing. (Ja - I)	any	мој	моја	моје	my, mine
2nd person sing. (Ти - You)	any	твој	твоја	твоје	your, yours
3rd person sing. (Он - He)	masc.	његов	његова	његово	his
3rd person sing. (Она - She)	fem.	њен њезин	њена њезина	њено њезино	her, hers
1st person pl. (Ми - We)	any	наш	наша	наше	our, ours
2nd person pl. (Ви - You)	any	ваш	ваша	ваше	your, yours
3rd person pl. Они Оне - They Она	any	њихов њин	њихова њина	њихово њино	their, theirs
The subject of the sentence	any	свој	своја	своје	my, mine, thy, thine, his, her, hers, our, ours, your, yours, their, theirs, one's own, my own, thy own, etc.

NOTE: The English possessive pronoun "its" is rendered
either by "његов, његова, његово", or by "њен, њена, њено"
depending on the gender of the possessor. (see Par. 60). If
the possessor is the subject of the sentence "its" is
rendered by "свој, своја, своје".

ТРЕЋИ ДЕО

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 1

PART III

GRAMMAR EXERCISES

NO. 1

1. - Put the words in the parentheses into the proper form:

Да ли се сећате (свој) оца? - Да, ја се сећам (свој) оца.
Да ли се сећате (свој) мајке? - Не, ја се не сећам (свој) мајке.

Кад сте примили последње писмо од (свој) детета? - Јуче пре подне.

Да ли пишете (свој) брату? - Да, ја пишем (свој) брату сваки дан.

Да ли пишете (свој) сестри? - Да, ја пишем (свој) сестри сваки дан.

Да ли пишете (свој) детету? - Да, ја пишем (свој) детету сваки дан.

Да ли сте видели (свој) брата? - Да, ја сам видео (свој) брата.

Да ли сте видели (свој) сестру? - Да, ја сам видео (свој) сестру.

Када сте видели (свој) дете? - Ја сам видео (свој) дете јутрос.

Куда идете са (свој) братом? - Ја идем у град са (свој) братом.

Да ли идете у град са (свој) сестра? - Да, ја идем у град са (свој) сестра.

Да ли сте задовољни са (свој) дететом? - Да, ја сам задовољан са (свој) дететом.

Шта имате под (свој) речником? - Ја имам бележницу под (свој) речник.

Шта имате под (свој) руком? - Ја немам ништа под (свој) руком.

Шта војник носи на (свој) десном рамену? - Војник носи пушку на (свој) десном рамену.

Да ли деца треба да се боје (свој) родитеља? - Не, деца не треба да се боје (свој) родитеља.

Коме пишете? - Пишемо (свој) родитељима.

Кога воле родитељи? - Родитељи воле (свој) синове и (свој) ћерке.

Чија пера имате? - Ми имамо (свој) пера.

Чијим перима ученици пишу? - Ученици пишу (свој) перима.

Што војници носе на (свој) десним раменима? - Војници носе пушке на (свој) десним раменима.

2. - Choose the proper pronoun in the parentheses:

Да ли ти волиш (свог, твог) учитеља? - Да, ја волим (свог, мог) учитеља.

Да ли он воли (свог, његовог) учитеља? - Да, он воли свог учитеља.

Да ли она воли (свог, његовог) брата? - Да, она воли његовог брата.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ПИТАЊА НА ТРЕЋУ ЛЕКЦИЈУ БРОЈ 3

QUESTIONS ON LESSON
III

1. Где се налази Војна школа за стране језике?
2. У којој држави је град Монтереј?
3. Где се налази Српскохрватско одељење?
4. Да ли су ваше учионице и наставничке собе у истој бараци?
5. Колико одељења има ваша класа?
6. У коме сте ви одељењу?
7. Да ли сви ученици станују у логору?
8. Да ли сви нежењени официри станују у становима за нежењене официре?
9. Да ли сви жењени официри станују у граду?
10. Да ли сте ви досада живели по великим или по малим градовима?
11. Да ли је пријатно живети по селима?
12. Да ли је по улицама у Монтереју велик саобраћај?
13. Која су јавна саобраћајна средства у Монтереју?
14. Волите ли ви аутобусе?
15. Да ли ви можете да памтите бројеве аутобуса кад их има много?
16. Да ли су улице у Монтереју широке?
17. Има ли у Монтереју стрмих улица?
18. Да ли је тешко за младог човека (младом човеку) да иде пешке уз брдо?
19. Каква је клима у Монтереју?
20. Да ли у Монтереју сунце сија сваки дан?
21. Да ли је лети вруће у Монтереју?
22. Да ли је зими хладно у Монтереју?
23. Пада ли снег у Монтереју?
24. Има ли мраза у Монтереју?
25. Да ли дува ветар у Монтереју?
26. Да ли је време у Монтереју свеже кад је поветарац?
27. Да ли је време у Монтереју топло кад је ведро?
28. Да ли је често облачно у Монтереју?
29. Да ли знате у којим месецима пада киша у Монтереју?
30. Какво је време било прошлог месеца?
31. Која су четири годишња доба?

Translate the following:

Вама је лако.
Кад је вама драго.
Мени је драго што то чујем.
Срам те било!
Што пре, тим боље.

ПЕТИ ДЕО

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 1

PART V

TRANSLATION EXERCISE
NO. 1

Mr. Nikola's Study

Mrs. Slavka envies Mrs. Danica because she has her own home. Mrs. Slavka and Mr. Bogdan had their own villa, but they sold it. Their villa was on one floor. On the ground floor they had their parlor, their dining room and their kitchen. On the first floor of their villa they had their bedrooms and their bathroom.

Mr. Bogdan didn't have a study of his own, whereas Mr. Nikola has one (it). Mr. Nikola spends much of (a large portion of) his time in it. In his study, he has a desk and a nice lamp on it. On the floor, he has a wonderful carpet, and on the windows he has blue curtains. He sits at his desk in a comfortable armchair. He keeps his books in a book-case (орман за књиге).

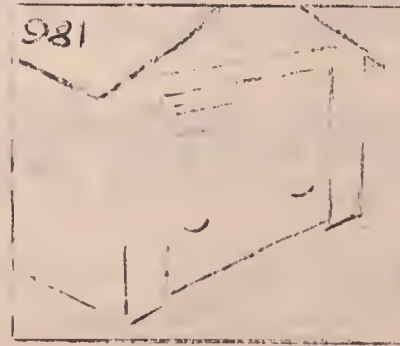
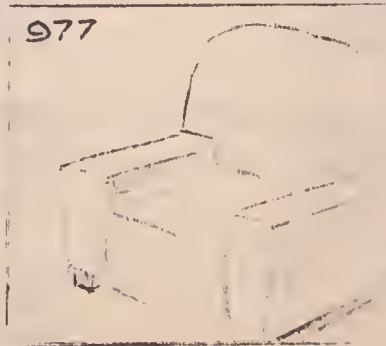
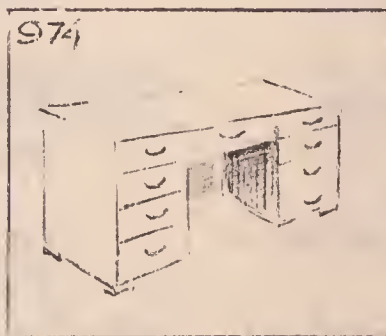
Mr. Nikola is satisfied with his study, and Mrs. Danica is satisfied with her home. They have central heating in their house. They have a garage in their yard. Mrs. Danica, who doesn't like to have a janitor, is satisfied that she doesn't have one (him).

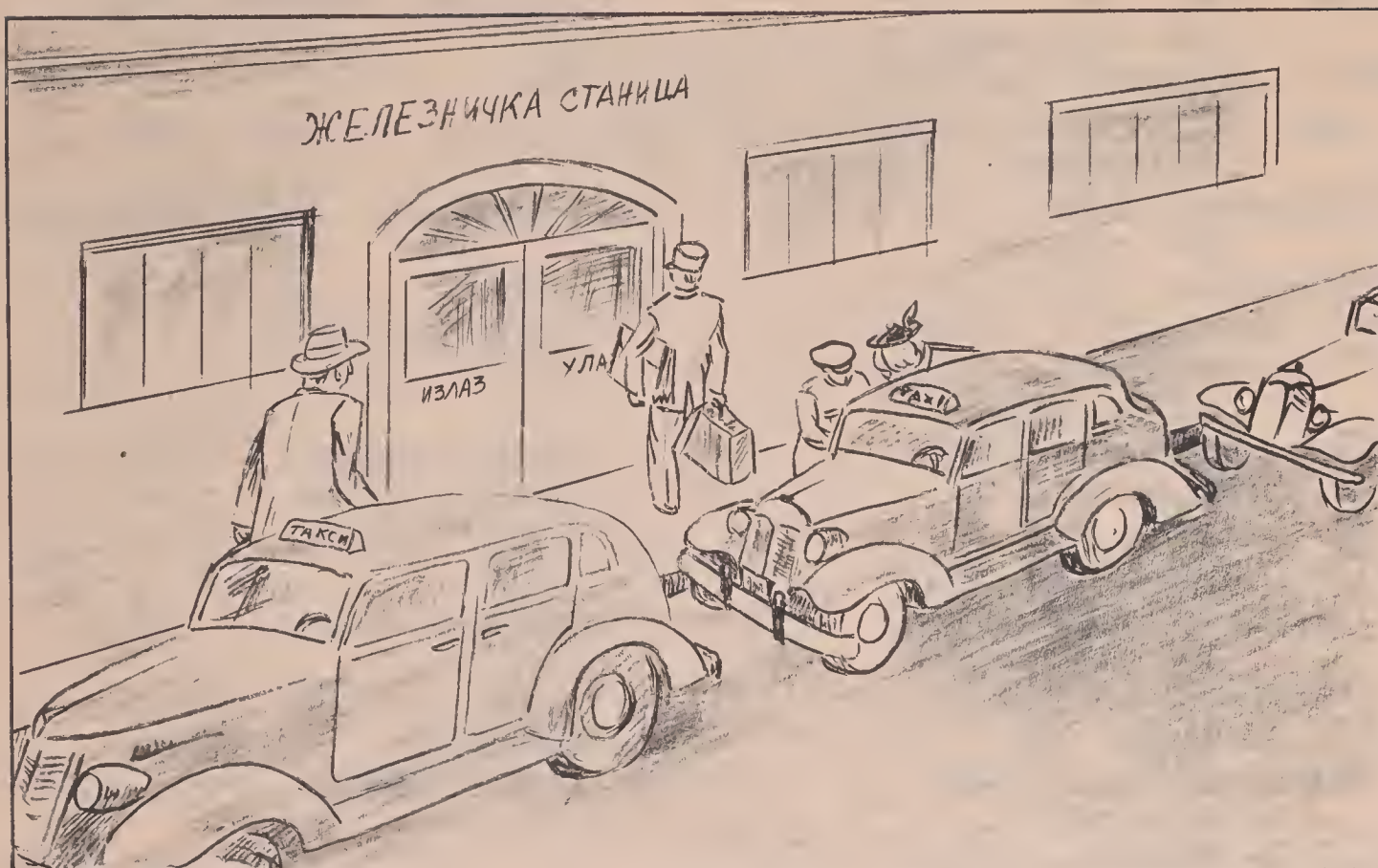
This was the end of the visit. Mrs. Slavka said "thank you" to Mrs. Danica for the nice reception she had given (made to) her and her husband.

ШЕСТИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 1

965. крај, м. - region, section; end
pl: крајеви
966. сопствен (властит), adj.m. - own
сопствена (властита), f.
сопствено (властито), n.
967. дом, м. - home
pl: домови
968. вила, f. - villa
969. нажалост, adv. - unfortunately
970. спрат, м. - floor
pl: спратови
971. распоред, м. - arrangement
972. приземље, n. - ground floor
973. лампа, f. - lamp
974. писаћи сто, n. - desk
975. ћилим, м. - carpet
pl: ћилимови
976. завеса, f. - curtain
977. фотеља, f. - armchair
978. удобан, adj.m. - comfortable
удобна, f.
удобно, n.
979. слободан, adj.m. - free
слободна, f.
слободно, n.
980. парно грејање, n. - central heating
981. гаража, f. - garage
982. двориште, n. - yard
983. пазикућа, f. - janitor
984. пријем, м. - reception

На железничкој станици

At the railroad station

1. Смит: Ево нас на станици.

1. Smith: Here we are at the station.

Браун: Хоћете ли да узмете носача?

Brown: Do you want to hire ("take") a porter?

2. Смит: Хоћу. Носач (у)! Молим, дођите овамо са својим колицима.

2. Smith: I do ("I want"). Porter! Come here with your cart, please.

Носач: Ево ме! Шта желите?

Porter: Here I am! What do you want?

3. Смит: Хоћу да предам свој велики пртљаг.

3. Smith: I want to register my big luggage.

Носач: Да ли хоћете да предате сав свој пртљаг?

Porter: Do you want to register your entire luggage?

4. Смит: Нећу све. Само овај велики куфер.

4. Smith: I do not want all (of it). Only this trunk.

Носач: Имате ли већ возну карту?

5. Смит: Немам. Треба да купим карту.

Носач: Док ви идете на благајну идем ја да вам нађем једно добро место у вагону.

6. Смит (на благајни): Молим једну карту треће класе (прве класе) до Њујорка.

Благајник: Желите ли повратну карту (карту за одлазак и повратак)?

7. Смит: Не, само за одлазак.

Благајник: Молим, изволите.

8. Смит (носачу): Ево вам карте. Сад можете да предате пртљаг.

Носач: Добро. Хоћете ли да чекате у чекаоници до поласка воза?

9. Смит (Брауну): Хоћемо ли да идемо у чекаоницу?

Браун: Можемо. Имамо доста времена.

Porter: Do you have a train ticket already?

5. Smith: I don't. I have to buy a ticket.

Porter: While you are going to the ticket office, I am going to find you a good seat in the car.

6. Smith (at the ticket office): A coach (Pullman) ticket to New York, please.

Cashier: Do you wish a round trip ticket ("a ticket for departure and return")?

7. Smith: No, one way ("for departure") only.

Cashier: All right, here you are.

8. Smith (To the porter): Here is the ticket ("to you"). Now you can register the luggage.

Porter: All right. Do you want to wait in the waiting room until train time ("the departure of the train")?

9. Smith (To Brown): Shall we go to the waiting room?

Brown: All right ("We can"). We have enough time.

10. Смит (носачу): Хоћете ли
да нас зовете за воз?

Носач: Сигурно!

11. Браун: Хоће ли ваша жена
да иде са вама у Југосла-
вију?

Смит: Она хоће, али родите-
љи неће да је пусте да иде.

12. Браун: Жалим што ни ја
не идем са вама.

Смит: Кад су вас питали, ви
нисте хтели, а сад хоћете!

10. Smith (To the porter):
Will you call us for
the train?

Porter: Surely!

11. Brown: Does your wife
want to go (will your
wife go) with you to
Yugoslavia?

Smith: She wants to,
but her parents do
not want to let her
go.

12. Brown: I am sorry
that I am not going
with you either.

Smith: When they
asked you, you didn't
want to, and now you
do want to!

ДРУГИ ДЕО

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БР. 2

PART II

GRAMMAR ANALYSIS NO. 2

PAR. 134 - PRESENT TENSE OF THE VERB "ХТЕТИ"

1. - (3) Хоћу да предам свој велики пртљаг.
Ја знам да ти хоћеш да помогнеш свакоме.
I know that you want to help everybody.
- (11) Она хоће, али родитељи неће да је пусте.
Ми хоћемо да вам помогнемо.
We want to help you.
- (12) Кад су вас питали ви нисте хтели, а сад
хоћете.
Они хоће да вам помогну.
They want to help you.

The underlined words are the present tense forms of the verb "хтети", the independent meaning of which is "to want, to be willing, to wish". It is used not only independently, but also as an auxiliary to form the future tense of verbs (see Par. 135). In the latter case its English equivalents are shall and will.

The present tense of "хтети" has long and short forms (enclitics).

The long forms are:

- 1) (Ја) хоћу - I want, I wish
- 2) (Ти) хоћеш - you want, you wish
- 3) (Он) хоће - he wants, he wishes
(Она) хоће - she wants, she wishes
(Оно) хоће - it wants, it wishes

- 1) (Ми) хоћемо - we want, we wish
- 2) (Ви) хоћете - you want, you wish
- 3) (Они) хоће - they want, they wish
(Оне) хоће - they want, they wish
(Она) хоће - they want, they wish

The long forms are usually used when the verb "хтети" is used independently. The short forms should never be used independently.

NOTE: The long forms are also used to make interrogative forms of the future tense with the particle "ли" (See Par. 135).

The short forms are:

1) Ја ћу - I will (shall)	Ми ћемо - We will (shall)
2) Ти ћеш - you will	Ви ћете - you will
3) Он ће - he will	Они ће - they will
Она ће - she will	Оне ће - they will
Оно ће - it will	Она ће - they will

2. - (4) Нећу све. Само овај велики куфер.

Зашто нећеш да ми (ме) помогнеш?

Why don't you want to help me?

Он неће да вас види.

He does not want to see you.

Ми нећемо да помажемо људе који не воле да раде.

We do not want to help men who do not like to work.

А зашто нећете да помогнете мени (мене)?

And why don't you want to help me?

(11) Она хоће, али родитељи неће да је пусте.

The underlined forms are negative forms of the present tense of "хтети". They are obtained by prefixing the short forms with the negative particle "не". Both the long and the short forms have the same negative forms:

(Ја) нећу - I do not want, I shall not
(Ти) нећеш - you do not want, you will not
(Он) неће - he does not want, he will not
(Она) неће - she does not want, she will not

(Оно) неће	- it does not want, it will not
(Ми) нећемо	- we do not want, we shall not
(Ви) нећете	- you do not want, you will not
(Они) неће	- they do not want, they will not
(Оне) неће	- they do not want, they will not
(Она) неће	- they do not want, they will not

NOTE: The verbs "бити", "имати" (See Par. 32), and "хтети" are the only verbs whose present tense forms are made negative by prefixing the negative particle.

3. - The interrogative and the interrogative negative forms of the verb "хтети" are formed according to Par. 35 & 36:

- (1) Хоћеш ли да узмеш носача?
(3) Да ли хоћеш да предаш сав свој пртљаг?
(11) Хоће ли ваша жена да иде са вама у Југославију?
(11) Да ли хоће ваша жена да иде са вама у Југославију?
(8) Хоћете ли да чекате у чекаоници до поласка воза?
(10) Хоћете ли да нас зовете за воз?
Хоће ли ваша деца да иду у школу?
Do your children want to go to school?
Ко хоће да ме види? - Who wants to see me?
Зашто Марко хоће да ме види? - Why does Mark want to see me?
Нећеш ли да узмеш носача?
Don't you want to get a porter?
Нећете ли да предате сав свој пртљаг?
Don't you want to register your entire luggage?
Ко неће да узме носача?
Who does not want to get a porter?

NOTE: The "ли" is more usual than "да ли" to form the interrogative and the interrogative negative forms of "хтети" in its independent meaning.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 2

GRAMMAR EXERCISES
NO. 2

Put into the proper form the words in the parentheses:

- Зашто идеш у школу? - Ја идем у школу, јер (хтети) да видим свог учитеља.
- Зашто је дошао Марко? - Он (хтети) да проведе неколико дана са нама.
- Зашто Мара није још отишла? - Није отишла, јер (хтети) да се одмори још неколико дана.
- Зашто зовете Марка? - Зовемо га, јер (хтети) да му саопшtimo нешто врло важно.
- (Хтети) ли да им помогнете? - Ми (хтети) да им помогнемо, али не можемо.
- (Хтети) ли Петровићеви да купе вашу кућу? - Они (хтети) али ја нећу да је продам.
- Зашто (не хтети) да купиш ово одело? - Ја (не хтети) да купим то одело јер је скупо.
- Зашто Марко (не хтети) да купи повратну карту? - Оне (не хтети) да купи повратну карту, јер не мисли да се врати у овај град.
- Зашто (не хтети) да идете с нама? - (Не хтети) да идем с вама јер сам болестан.
- Зашто Марко (не хтети) да позове Милоша на вечеру? - (Не хтети) да га позове јер се наљутио на њега.
- Зашто (не хтети) да једеш? - (Не хтети) да једем јер нисам гладан.
- (Хтети) ли да седнеш? - (Не хтети), хвала.
- (Хтети) ли да идете да испратите Марка? - (Не хтети), јер немам времена.
- А (хтети) ли ваша госпођа да иде да испрати Марка? - Не, (не хтети) ни она, јер га она не зна.
- Зашто он не напредује у (школа)? - Он не напредује у (школа) јер (не хтети) да учи.
- Зашто она (не хтети) никад да кува? - Она (не хтети) да кува, јер не зна да кува.
- (Хтети) ли да устанете? - (Не хтети), јер је још рано.
- (Хтети) ли да га пробудим? - Не, (не хтети).
- (Хтети) ли Марко да нас чека тако дуго? - Да, (хтети).
- (Хтети) ли да се купате у хладној или у топлој води? - Ја (хтети) да се купам у хладној води.
- (Хтети) ли да ми покажеш где станују Перићеви? - Да, (хтети).
- (Хтети) ли да ме очешљате? - (Хтети).
- (Хтети) ли да нам објасне? - (Хтети), али не знају.
- Зашто Петар и Марко не знају граматiku? - Они не знају граматiku јер (не хтети) да уче.
- Зашто (не хтети) да попијете мало вина? - Ја никад не пијем вино.
- Зашто Марко (не хтети) да се ожени? - Он не воли да се брине о (породица).

ЧЕТВРТИ ДЕО

ШТИВО БРОЈ 2

PART IV

READING TEXT NO. 2

О бројевима

Десет мање десет је нула (или ништа). Десет пута сто је хиљада. Хиљада (ог: хиљаду) више девет стотина је хиљаду девет стотина. Хиљада више три стотине и педесет је хиљаду три стотине и педесет. Хиљаду пута хиљаду је милион. Хиљаду милиона је милијарда.

Један пута један је један. Два пута (Двапут) два је четири. Три пута (Трипут) три је девет. Четири пута четири је шеснаест. Пет пута пет је двадесет и пет.

Кад се један подели са два добије се једна половина. Кад се један подели са три добије се једна трећина. Кад се један подели са четири добије се једна четвртина. Кад се један подели са пет добије се једна петина. Кад се један подели са десет добије се једна десетина ($\frac{1}{10}$) или један десети (0,1). Кад се један подели са сто добије се један стоти (0,01). Кад се један подели са хиљаду добије се један хиљадити(део).

Кад се једној петини дода једна петина добију се две петине. Две петине и три петине чине пет петина или један цео.

ПЕТИ ДЕО

ПИТАЊА НА ШТИВО

PART V

QUESTIONS ON THE READING TEXT

1. Колико је десет мање десет?
2. Колико је десет пута сто?
3. Колико је хиљаду више девет стотина?

4. Колико је хиљаду пута хиљаду?
5. Колико је хиљаду пута милион?
6. Колико је један пута један?
7. Колико је два пута два?
8. Колико је три пута три?
9. Колико је четири пута четири?
10. Колико је пет пута пет?
11. Шта се добије кад се један подели са два?
12. Шта се добије кад се један подели са три?
13. Шта се добије кад се један подели са четири?
14. Шта се добије кад се један подели са пет?
15. Шта се добије кад се један подели са сто?
16. Шта се добије кад се један подели са хиљаду?
17. Колико је једна петина и једна петина?
18. Колико је две петине и три петине?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 2

TRANSLATION EXERCISE
NO. 2

Mr. Smith leaves for Yugoslavia

Mr. Smith is going to Yugoslavia. He is at the railroad station. His friend, Mr. Brown, is with him there. He wants to tell him goodbye. Mrs. Smith cannot go. It is not that she doesn't want to (go), but her parents do not want to let her go. When they had asked Mr. Brown, he didn't want to go to Yugoslavia. And now he says that he is sorry that he is not going.

Mr. Smith wants to register his heavy luggage, that is, his trunk. That is why he wants a porter. While Mr. Smith is buying his train (railroad) ticket at the ticket office, the porter goes to find a seat for him in the car. Mr. Smith buys a third-class ticket to New York. He buys a one way ticket, not a round trip ticket. Then he gives his ticket to the porter so that he can register

the trunk.

There is plenty of (пуно) time till the departure of the train. Therefore, the porter asks Mr. Smith and Mr. Brown if they want to wait in the waiting room. They say that they do (want to do that).

СЕДМИ ДЕО

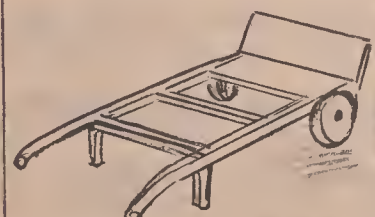
РЕЧНИК БРОЈ 2

PART VII

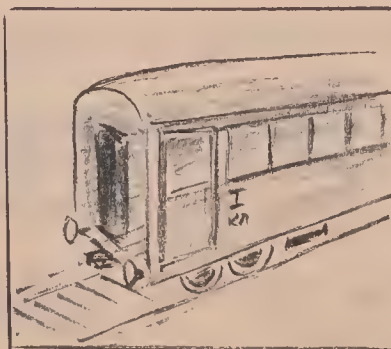
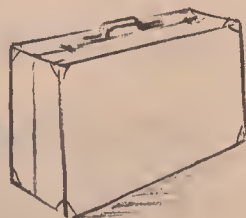
VOCABULARY NO. 2

985. ево, interj.	- Here (it is)!
986. железничка станица, f.	- railroad station
987. носач, m.	- porter
988. колица, pl.t.n.	- cart
989. пртџаг, m.	- luggage
990. прџдати пртџаг	- to check luggage
991. куфер, m.	- trunk, suitcase
992. вбзна кџрта, f.	- railroad ticket
993. благајна, f.	- ticket office
994. благајник, m. pl: благајници	- cashier
995. вагон, m.	- (railroad) car
996. пбвратна кџрта, f.	- round trip ticket
997. пбвратак, m.	- return
gen.sing: пбвратка	
998. чекаоница, f.	- waiting room
999. пблазак, m.	- departure
gen.sing: пбласка	
1000. нула, f.	- zero
1001. хиљада, f.	- thousand
1002. милион, m.	- million
1003. милијарда, f.	- billion
1004. дџлити (се), v.t.& r.ipfv.	- to divide
pr.t: дџлим, дџлиш, дџли	
дџлимо, дџлите, дџле	
*1004. пбдџлити (се), v.t.& r.pfv.	- to divide
pr.t: пбдџлим, пбдџлиш, пбдџли	
пбдџлимо, пбдџлите, пбдџле	

988

991

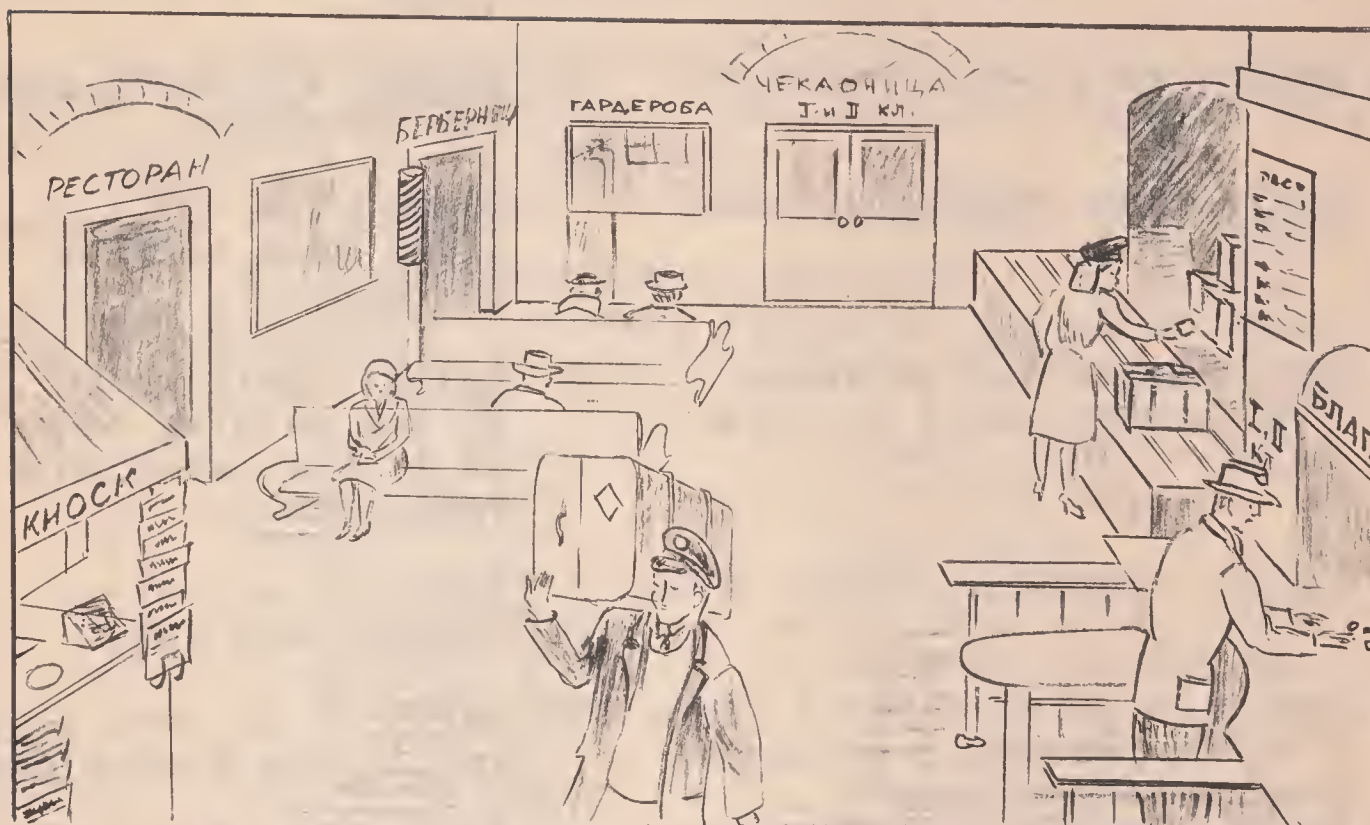
DAILY UNIT III

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 3

DIALOGUE NO. 3

На железничкој станици
(наставак)

At the railroad station
(continued)

1. Смит: Зашто ти ниси хтео да идеш у Југославију?

1. Smith: Why didn't you want to go to Yugoslavia?

Браун: Па био сам већ једном тамо.

Brown: Well, I have already been there once.

2. Смит: Значи тај пут тебе не интересује.

2. Smith: That means that trip doesn't interest you.

Браун: Можда ћу опет ићи (Ићи ћу можда опет) (Ја ћу можда опет ићи) тамо, али доцније.

Brown: I will go there again perhaps, but later.

3. Смит: Ти вероватно не волиш да идеш на велики пут.

3. Smith: You probably don't like to go on a big trip.

Браун: Не. Не волим кад морам да се пакујем и спремам.

Brown: No. I don't like (it) when I have to pack and prepare myself.

4. Смит: Ја сам се спаковао за час, јер ми је жена помогла.

Браун: А ја, кад се пакујем, увек задоцним за (на) воз.

4. Smith: I got packed in a moment, because my wife helped me.

Brown: And I, when I pack, I am always late for my (the) train.

5. Смит: Зашто се не ожениш?

Браун: Да, о женићу се само због тога!

5. Smith: Why don't you get married?

Brown: Yes, I'll marry just because of that.

6. Смит: Хоћемо ли да идемо у чекаоницу или у ресторацију?

Браун: Ја нисам гладан. А ти?

6. Smith: Shall we go to the waiting room or to the (station) restaurant?

Brown: I am not hungry. And you?

7. Смит: Ја јесам, али ћу јести у вагон ресторана (у вагону - колима за ручавање).

Браун: Ти ћеш бити (Бићеш) у Њујорку већ сутра.

7. Smith: I am, but I'll eat in the dining car.

Brown: You will be in New York (already) tomorrow.

8. Смит: Да, сутра ћу већ бити (Бићу већ сутра) у Њујорку.

Браун: Овај део пута је кратак.

8. Smith: Yes, I'll be in New York (already) tomorrow.

Brown: This part of the trip is short.

9. Смит: Јесте, али ипак мислим да купим неки часопис да читам.

Браун: Нећеш имати времена да читаш у возу.

9. Smith: It is, but still I intend to buy a magazine to read.

Brown: You won't have time to read on the train.

ДРУГИ ДЕОPART IIГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БР. 3GRAMMAR ANALYSIS NO. 3

PAR. 135 - THE FUTURE TENSE OF VERBS

1. - The affirmative form of the future tense is formed by the short forms of the auxiliary "хтети" plus the infinitive of the main verb.

There are two ways to form the future tense of verbs:

a) If the subject is mentioned, the future tense of all verbs is always formed by the short forms of "хтети" followed by the infinitive of the verb:

Ја ћу бити	- I will (shall) be
Ти ћеш бити	- you will be
Он ће бити	- he will be
Она ће бити	- she will be
Оно ће бити	- it will be
Ми ћемо бити	- we will (shall) be
Ви ћете бити	- you will be
Они ће бити	- they will be
Оне ће бити	- they will be
Она ће бити	- they will be

(2) Ја ћу можда опет ићи тамо али доцније.

(7) Ти ћеш бити у Њујорку већ сутра.

Он ће бити у Њујорку већ сутра.

He will be in New York (already) tomorrow.

Ми ћемо вас видети на железничкој станици.

We shall see you at the railroad station.

Ви ћете га видети вечерас.

You will see him tonight.

Они ће доћи сутра.

They will come tomorrow.

If a sentence is introduced by an adverb, the future tense is formed in the way described above:

(2) Можда ћу опет ићи тамо али доцније.

(8) Да, сутра ћу већ бити у Њујорку.

Сутра ћеш бити већ у Њујорку.

Tomorrow you will (already) be in New York.

Вечерас ћемо га видети.

Tonight we will see him.

b) If the subject is not mentioned, the future tense of all verbs ending in "ти" is formed by dropping the "ти" of the infinitive and adding the short forms of the verb "хтети":

1. Бићу	- I shall be	Бићемо	- we shall be
2. Бићеш	- you will be	Бићете	- you will be
3. Биће	- he (she, it) will be	Биће	- they will be

(5) Да, о женићу се само због тога.

(7) Бићеш у Њујорку већ сутра.

(8) Бићу већ сутра у Њујорку.

Где ће он бити вечерас? - Биће код куће.

Where will he be tonight? - He will be at home.

Где ћете бити вечерас? - Бићемо код куће.

Where will you be tonight? - We will be at home.

Где ћу вас видети? - Видећете ме на железничкој станици.

Where shall I see you? - You will see me at the railroad station.

Где ће они бити вечерас? - Биће код куће.

Where will they be tonight? - They will be at home.

If, after dropping "ти" the remaining part of the infinitive ends in "с", this "с" turns into "ш" before the short forms of "хтети" are added:

Где ћете јести? - Јешћу у вагон ресторана.
Where will you eat? - I'll eat in the dining car.

2. - In the future tense of verbs whose infinitive ends in "ћи", the auxiliary is always written separately and the infinitive retained in its full form, with the following order of words:

a) If the subject is mentioned or if the sentence is introduced by an adverb, the auxiliary precedes the infinitive:

(2) Ја ћу можда опет ићи тамо, али доцније.

(2) Можда ћу опет ићи тамо, али доцније.

b) If the subject is not mentioned and if the sentence is not introduced by an adverb, the infinitive precedes the auxiliary:

(2) Ићи ћу можда опет тамо, али доцније.

PAR. 136 - NEGATIVE FORM OF THE FUTURE TENSE

The negative form of the future tense of all verbs is made by placing the negative form of "хтети" in front of the infinitive of the respective verb:

- (9) Нећеш имати времена да читаш у возу.
Нећу га видети пре сутра, or:
 Ја га нећу видети пре сутра.
 I will not see him before tomorrow.
Нећете га наћи код куће, or:
 Ви га нећете наћи код куће.
 You will not find him at home.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БР. 3

GRAMMAR EXERCISES NO. 3

Put into the proper form the words in the parentheses:

- Где (бити) вечерас? - Ја (бити) код (кућа) вечерас.
 Где (бити) Марко вечерас? - Он (бити) код (кућа) вечерас.
 Где (бити) Мара вечерас? - Она (бити) код (кућа) вечерас.
 Где (бити) вечерас? - Ми (бити) код (кућа) вечерас.
 Где (бити) Марко и Мара вечерас? - Они (бити) код (кућа) вечерас.
 Где ћеш бити сутра ујутро? - (Бити) у (школа).
 Где ће бити Милош сутра ујутро? - (Бити) у (школа).
 Где ћете бити ви и ваша жена сутра увече? - (Бити) код (кућа).
 Где ће бити Петар и Мара сутра увече? - (Бити) код (кућа).
 Где ћете бити у недељу? - У недељу (бити) код (кућа).
 Где ће бити Марко у недељу а где у понедељак? - У недељу (бити) код (кућа) а у понедељак у (школа).
 Чиме ћете ићи у Европу? - (Ићи) (лађа).
 Чиме ће ићи Марко, а чиме Милош у Сан Франциско? - Марко (ићи) (аутомобил), а Милош (воз).
 Где ћете становати у (Сан Франциско)? - (Становати) у хотелу.
 Где ћете јести? - (Јести) у ресторану.
 Када ћете се вратити из (Сан Франциско)? - Ја (се вратити) сутра из (Сан Франциско), or: Сутра (се вратити), or: (Вратити се сутра).
 Када ћете ми послати моје одело? - (Послати) вам га сутра.
 Када ћеш доћи? - Ја (доћи) сутра.
 Када ћеш јести? - (Јести) када свршим домаћи задатак.
 Када ћете га видети? - (Видети) га у недељу.
 Када ћемо се опет видети? - (Видети се) сутра ујутро у (школа).
 Колико ћете се задржати овде? - (Задржати се) три дана.
 Шта ћете радити вечерас? - (Учити) и (слушати) радио.
 Зашто нећеш ићи у (школа) сутра? - (Не ићи) јер сам још болестан, or: Ја (не ићи) у (школа) сутра, јер сам још болестан.
 Зашто ви и ваш пријатељ нећете доћи к нама вечерас?
 - (Не доћи) јер немамо времена, or: Ми (не доћи) јер немамо времена.

Зашто Марко неће доћи? - (Не доћи) јер мора да иде на једно друго место.

Куда ће ићи господин и госпођа Петровић за Божић (Christmas)? - (Ићи) у Њујорк, or: Они (ићи) у Њујорк.

Када ће се оженити Петар? - Он каже да се (не оженити) никад, or: (Оженити) се кад буде мало старији.

Када ће се он навићи да долази на време? - Ја мислим да се он (не навићи) никад да долази на време.

Када ћеш научити да се чешљаш сама? - (Научити) кад будем велика.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 3

READING TEXT NO. 3

Железница

Возом управља возовођа. Локомотивом управља машиновођа. Кондуктер прегледа карте у возу. Ако неки путник да знак за узбуну, возовођа дође у вагон да види о чему се ради.

Железничком станицом управља шеф станице. На станици има неколико чекаоница. У њима се путници одмарају и чекају за воз. Станица има ресторацију. У њој путници једу. На станици има киоска. У њима путници могу да купе разне ствари, као новине, часописе, јело и друго. Станица има берберницу. У њој може човек да се обрије. Станица има своју гардеробу. У њој путници могу да оставе ствари и пртљаг. Станица има благајну. У њој путници купују возне карте. У станици се налази такође једна табла на којој се означава долазак и одлазак возова.

Железничка станица је увек пуна живота. Једни улазе, други излазе. Једни стижу, други одлазе. Сви се некако журе.

New idioms:

1. О чему се ради? - What is it about?
2. Добро отворите очи! - Keep your eyes open!
3. Иди ми с'очију! - Get out of my sight!
4. Нисам ни за шта. - I do not feel up to anything.
5. То није ни за шта. - That is not worth anything.
6. Он ми је све и сва. - He is my right arm.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА НА ШТИВО БРОЈ 3

QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 3

1. Ко управља возом?
2. Ко управља локомотивом?
3. Ко прегледа карте у возу?
4. Шта чини возовођа ако неки путник да знак за узбуну?
5. Ко управља железничком станицом?
6. Шта је чекаоница?
7. Шта је ресторација?
8. Шта је киоск?
9. Шта је берберница?
10. Шта је гардероба?
11. Шта је благајна?
12. Шта се означава на табли на станици?
13. Зашто је железничка станица увек пуна живота?
14. Зашто се на станици сви журе?
15. Да ли ви више волите да седите у чекаоници или у ресторацији?
16. Зашто?
17. Да ли више волите да ручате у ресторацији или у вагон ресторану?
18. Зашто?
19. Да ли ви често задоцњавате за воз?
20. Зашто?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 3

TRANSLATION EXERCISE NO.3

Smith and Brown wait for the train

Smith and Brown, two good friends, are talking while they are waiting at the station. Smith asks Brown why he is not going to Yugoslavia. Brown says that he is not

going because he has already been there once. However, he says that he might (will perhaps) go later.

Brown doesn't like to pack by himself. "Then", says Smith, "you must get married". He, Smith, gets packed in a moment because his wife helps him.

Smith asks Brown if he wants to go to the restaurant at the station. He says he is not hungry. Smith is hungry, but he will eat in the dining car.

Smith will be in New York (already) tomorrow. That trip is short. Nevertheless (и́пак), he will buy a magazine to read on the train. Brown thinks that Smith will not have time to read on the train.

СЕДМИ ДЕО

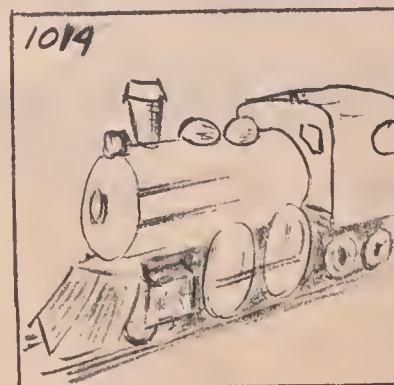
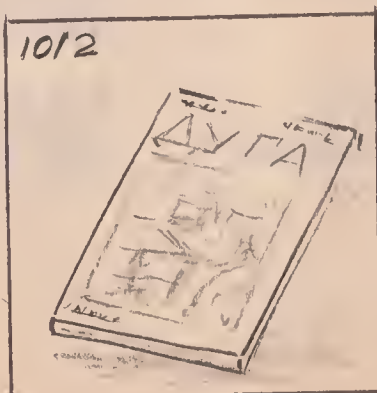
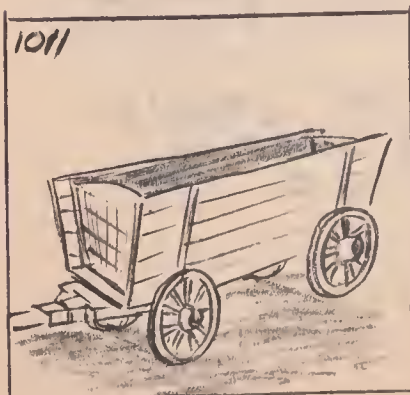
РЕЧНИК БРОЈ 3

PART VII

VOCABULARY NO. 3

1005. же́лезница, f. - railroad
 1006. до́цније, adv. - later
 1007. па́ковати (се), v.t.& r.ipfv. - to pack
     pr.t: па́кујем, па́кујеш, па́кује
     па́кујемо, па́кујете, па́кују
 *1007. спа́ковати (се), v.t.& r.pfv. - to pack (to get
     pr.t: спа́кујем, спа́кујеш, спа́кује packed)
     спа́кујемо, спа́кујете, спа́кују
 1008. задо́цнити, v.i.pfv. - to be late
     pr.t: задо́цним, задо́цниш, задо́цни
     задо́цнимо, задо́цните, задо́цне
 *1008. задо́цња́вати, v.i.ipfv. - to be late
     pr.t: задо́цња́вам, задо́цња́ваш,
     задо́цња́ва, задо́цња́вамо, задо́цња́вате,
     задо́цња́вају
 1009. оже́нити (се), v.t.& r.pfv. - to get married (of man)
     pr.t: оже́ним, оже́ниш, оже́ни
     оже́нимо, оже́ните, оже́не
 *1009. же́нити се, v.r.ipfv. - to marry (of man)
     pr.t: же́ним се, же́ниш се, же́ни се
     же́нимо се, же́ните се, же́не се
 1010. ми́слити, v. t.ipfv. - to intend

1011. кòла, pl.t.n. - car
 1012. чàсопис, m. - magazine
 1013. вòзовођа, f. - head conductor
 1014. лòкомотйва, f. - locomotive
 1015. машинòвођа, f. - engineer (of a train)
 1016. преглédати (се), v.t.& r.ipfv.& pfv. - to examine..
     pr.t: преглédам, преглédаш, (to be examined)
     преглéда, преглéдамо, преглéдате,
     прегледају
 1017. пўтник, m. - passenger
     pl: пўтници
 1018. ўзбуна, f. - alarm
 1019. ўправљати (се), v.t.& r.ipfv. - to manage; to drive..
     pr.t: ўправљам, ўправљаш, ўправља (to abide by)
     ўправљамо, ўправљате, ўправљају
 1020. шёф, m. - chief, head
     pl: шёфови
     шёф стáнице - station master
 1021. кйоск, m. - stand
     pl: кйосци
 1022. нòвине, f.pl.t. - newspaper
 1023. гардерóба, f. - checking room
 1024. дòлазак, m. - arrival
     gen.sing: дòласка
     pl: дòласци
 1025. означавати, v.t.ipfv. - to indicate
     pr.t: ознàчāвам, ознàчāваш, ознàчāва
     ознàчāвамо, ознàчāвате, ознàчāвају
 *1025. ознàчити, v.t.pfv. - to indicate
     pr.t: ознāчим, ознāчиш, ознāчи
     ознāчимо, ознāчите, ознāче
 1026. стйћи, i.pfv. - to arrive
     pr.t: стйгнем, стйгнеш, стйгне
     стйгнемо, стйгнете, стйгну
     a.past.part: стйгао
 *1026. стйзати, v.i.ipfv. - to arrive
     pr.t: стйжем, стйжеш, стйже
     стйжемо, стйжете, стйжу

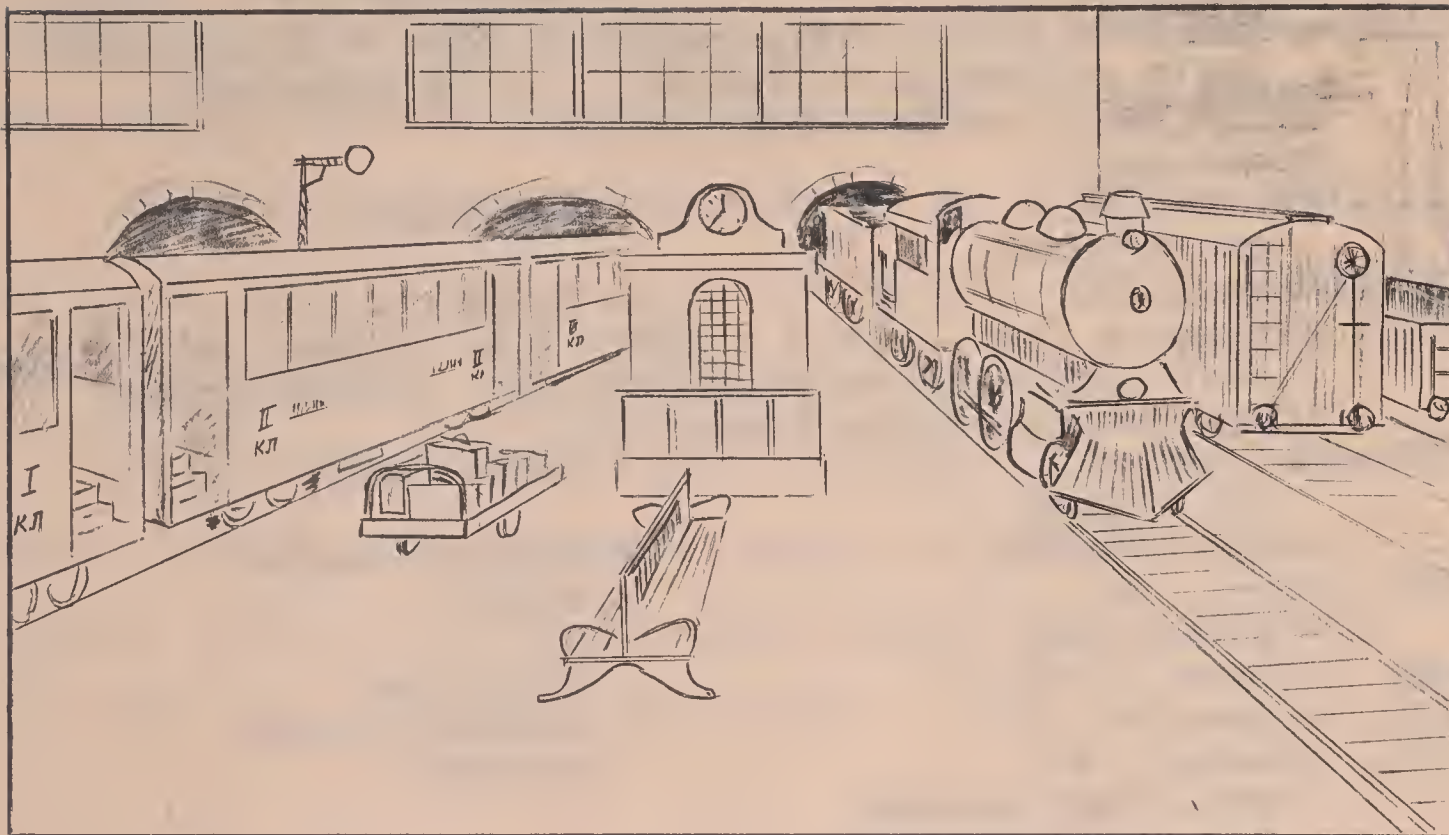
DAILY UNIT IV

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 4

DIALOGUE NO. 4

На железничкој станици
(крај)

At the railroad station
(end)

1. Браун: Је ли ваш брат
Јован још увек у Бостону?

1. Brown: Is your brother
John still ("still
always") in Boston?

Смит: Јесте.

Smith: He is.

2. Браун: Хоћете ли га видети
пре него што се укрцате у
Њујорку?

2. Brown: Will you see
him before you em-
bark in New York?

Смит: Да, видећу га.

Smith: Yes, I will
see him.

3. Браун: Да ли ћете га виде-
ти већ сутра?

3. Brown: Will you see
him (already) tomorrow?

Смит: Не, нећу га видети
сутра (сутра га нећу видети.)

Smith: No, I won't
see him tomorrow.

4. Браун: А када ћете га ви-
дети?

Смит: Видећу га у недељу (у
недељу ћу га видети) (Ја ћу га
видети у недељу).

5. Браун: Хоћете ли ви ићи (Да
ли ћете ви ићи) у Бостон или
ће он доћи у Њујорк?

Смит: Ићи ћу ја у Бостон, па
ћемо се вратити заједно у
Њујорк.

6. Браун: Како ћете ићи у
Бостон?

Смит: Ићи ћу тамо возом.

7. Браун: Ко ће још од наших
ићи са вама у Европу?

Смит: Поручник Дан ће бити
са мном на лађи.

8. Браун: Да ли и он иде у
Југославију?

Смит: Не, он иде у Аустрију.

9. Носач: Господине, време је
за воз.

Смит: Добро, хајдемо.

10. Носач: Задржао сам вам
оно место у углу поред
прозора.

Смит: Врло добро.

4. Brown: And when will
you see him?

Smith: I shall see
him on Sunday.

5. Brown: Will you go
to Boston or will he
come to New York?

Smith: I shall go to
Boston and then we
will come back to-
gether to New York.

6. Brown: How will you go
to Boston?

Smith: I shall go
there by train.

7. Brown: Who else of
our people ("of
ours") will go with
you to Europe?

Smith: First Lieu-
tenant Dunn will be
with me on the boat.

8. Brown: Is he also
going to Yugoslavia?

Smith: No, he is
going to Austria.

9. Porter It is time for
the train, Sir.

Smith: All right, let
us go.

10. Porter: I have reserved
that place in the
corner next to the win-
dow for you.

Smith: Very well.

11. Носач: А вашу путничку торбу сам ставио у мрежу изнад седишта.

Смит: Хвала. Ево вам напојнице.

12. Браун: Воз полази. Срећан вам пут, Смите!

Смит: Хвала вам што сте ме испратили.

13. Браун: До скоро виђења!

Смит: Да, дођите у Југославију!

11. Porter: And I have put your suitcase in the rack above the seat.

Smith: Thanks. Here is a tip for you.

12. Brown: The train is starting. "Bon voyage" ("Happy trip to you"), Smith.

Smith: Thank you for having seen me off.

13. Brown: See you soon.

Smith: Yes, come to Yugoslavia!

ДРУГИ ДЕО

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БР. 4

PART II

GRAMMAR ANALYSIS NO. 4

PAR. 137 - THE INTERROGATIVE FORM OF THE FUTURE TENSE

The interrogative form of the future tense is formed by using:

a) The long forms of the auxiliary verb "хтети" and the interrogative particle "ли" with the infinitive in the following order:

Long form of "хтети" + ли + subject (if mentioned) - infinitive:

(2) Хоћете ли га видети пре него што се укрцате у Њујорку?

(5) Хоћете ли ви ићи у Бостон или ће он доћи у Њујорк?

b) The interrogative particles "да ли" with the following order of words:

Particles + short form of "хтети" + subject + infinitive:

(2) Да ли ћете га видети пре него што се укрцате у Њујорку?

(5) Да ли ћете ви ићи у Бостон или ће он доћи у Њујорк?

c) The interrogative pronouns:

- (7) Ко ће још од наших ићи са вама у Европу?
Чијим аутомобилом ћете ићи у Сан Франциско?
In whose automobile will you go to San Francisco?
Какав аутомобил ћете купити?
What kind of an automobile will you buy?

d) The interrogative adverbs:

- (4) А када ћете га видети?
(6) Како ћете ићи у Бостон?

PAR. 138 - PLACE OF PRONOMINAL ENCLITICS IN SENTENCES WHICH USE THE FUTURE TENSE

The place of pronominal enclitics in sentences which use the future tense is determined in a way similar to that described in Par. 114 and can be seen in the following examples:

1. - In affirmative statements in which the subject is mentioned:

- (4) Ја ћу га видети у недељу.

2. - In affirmative statements which are introduced by an adverb:

- (4) У недељу ћу га видети.

3. - In affirmative statements in which the subject is not mentioned or which are not introduced by an adverb:

- (4) Видећу га у недељу.

4. - In negative statements in which the subject is mentioned or which are introduced by an adverb:

- (3) Не, ја га нећу видети сутра.
(3) Не, сутра га нећу видети.

5. - In negative statements in which the subject is not mentioned or which are not introduced by an adverb:

- (3) Не, нећу га видети сутра.

6. - In questions which are formed by using the particle "ли":

- (2) Хоћете ли га видети пре него што се укрцате у Њујорку?

7. - In questions which are formed by using the particles "да ли":

- (3) Да ли ћете га видети већ сутра.

8. - In questions which are formed by using the interrogative pronouns or the interrogative adverbs:

Ko he ga видети сутра?
Who will see him tomorrow?

(4) А када ћете га видети?

NOTE: a) In the questions described under 7) & 8), the location of pronoun enclitics is identical.

b) The short form "ћу, ћеш, ће, ћемо, ћете, ће" are enclitics themselves and their placing in connection with other enclitics follows the rules described in Par. 131.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БР. 4

GRAMMAR EXERCISES NO. 4

1 - Make the following statements interrogative using the particles "ли" and "да ли":

Ја ћу вечерати код куће данас.
Ти ћеш вечерати код куће данас.
Он ће вечерати код куће данас.
Ми ћемо вечерати код куће данас.
Ви ћете вечерати код куће данас.
Они ће вечерати код куће данас.
Сутра ћу ићи у школу.
Сутра ћеш ићи у школу.
Сутра ће ићи у школу.
Сутра ћемо ићи у школу.
Сутра ћете ићи у школу.
Ја ћу ићи у Европу лађом.
Ти ћеш ићи у Европу лађом.
Он ће ићи у Европу лађом.
Ми ћемо ићи у Европу лађом.
Ви ћете ићи у Европу лађом.
Они ће ићи у Европу лађом.

2 - Make the following questions interrogative negative:

Хоћеш ли га видети?
Хоће ли му рећи?
Хоћете ли му помоћи?
Хоћете ли му опростити?
Хоће ли му бити тешко?

3 - Translate into Serbo-Croatian the following sentences (using the short forms of personal pronouns):

I will tell him when I see him.
He will give you everything you need.
We will wait for them.
She will write to them.
They will pay him their debt.

Tomorrow I will send him his coat.
I will not tell him that because I am afraid of him.
I will not tell her anything.
He will not marry her.
We will not forgive them that.
I will not ask her.
He will not ask them.
Will you ask her?
Will you ask them?
Will Mark ask him?
Who will give us what we need?
When will you show it to us?
Who will ask him?
Who will pay him the debt?

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 4

READING TEXT NO. 4

Железнички саобраћај у Југославији

Железнички саобраћај се врши по железничким пругама. Железничке пруге су нормалног или уског колосека. Главне железничке пруге обично имају дупли колосек.

По своме саставу возови се деле на: путничке, теретне и мешовите. По брзини возови се деле на: експресне, брзе и обичне (споре). Експресни возови у Југославији су возови међународног саобраћаја.

У саставу путничких возова су само путнички вагони. У саставу теретних возова су само теретни вагони. У саставу мешовитих возова су обе врсте вагона. Путнички возови обично имају вагон ресторана (кола за ручавање) и вагоне (кола) за спавање.

Путнички вагони су прве, друге и треће класе. Вагони прве и друге класе имају мека седишта и подељени су на одељена (на купее). Вагони треће класе имају тврда седишта и нису подељени на купее.

New idioms:

Знам то у прсте.	- I have it at my finger-tips.
Све у своје време.	- Everything in its own time.
Нема друго него то.	- There is no other way.
Ко ли је боже он?	- Who the dickens is he?
Не знам шта ћу!	- I am at my wits' end!

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА НА ШТИВО БРОЈ 4

QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 4

1. По чему се врши железнички саобраћај?
2. Колико врста колосека има?
3. Које су те врсте?
4. Какав колосек обично имају главне железничке пруге?
5. Како се деле возови по свом саставу?
6. Како се деле возови по својој брзини?
7. Какве вагоне имају у свом саставу путнички возови?
8. Какве вагоне имају у свом саставу теретни возови?
9. Какве вагоне имају у свом саставу мешовити возови?
10. Да ли теретни возови имају вагон ресторан?
11. Који возови имају кола за ручавање?
12. Да ли теретни возови имају у свом саставу вагоне за спавање?
13. Који возови имају у свом саставу кола за спавање?
14. Како се зову у Југославији возови међународног саобраћаја.
15. У колико класа се деле путнички вагони?
16. Каква су седишта у вагонима прве и друге класе?
17. Каква су седишта у вагонима треће класе?
18. На шта су подељени вагони прве и друге класе?
19. Да ли су вагони треће класе подељени на купее?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

БЕЖБА ИЗ ПРЕБОЉЕНА БРОЈ 4

TRANSLATION EXERCISE
NO. 4

Smith takes leave from Brown

Brown asked Smith if his (Brown's) brother was still living in Boston. He also asked if (да ли) Smith would see him before he embarked in New York. Smith answered that he would see him.

Brown asked Smith if he would see his brother the next day. Smith said that he would not see his brother the next day. Brown then asked when he would see his brother. Smith said that he would see his brother on Sunday. Brown asked if Smith would go to Boston. Smith answered that he would, and then both he and his brother would come back to N.Y. Brown asked Smith how he would go to Boston. Smith answered that he would go there by train.

The porter came to tell Smith that it was time for the train. He had kept a seat for Smith in the corner next to the window. Smith said that it was all right. The porter also said that he had put Smith's suitcase in the rack above the seat. Smith then gave him a tip.

Brown wished Smith "bon voyage" and Smith said "thank you" to Brown for having seen him off. Finally, they said to each other "See you soon".

СЕДМИ ДЕО

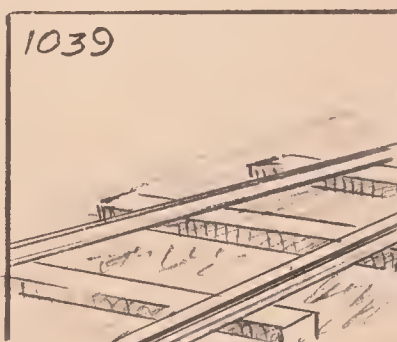
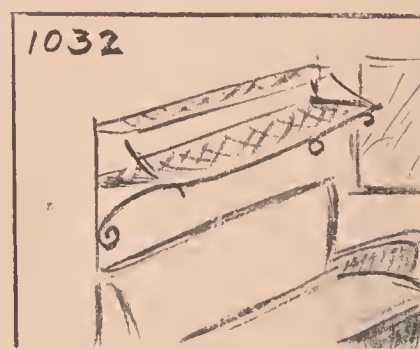
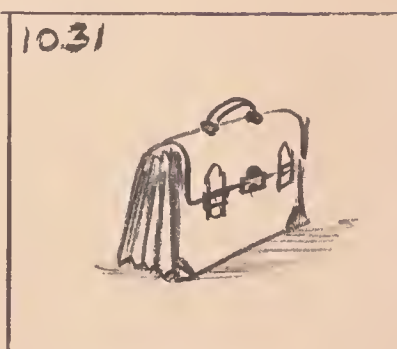
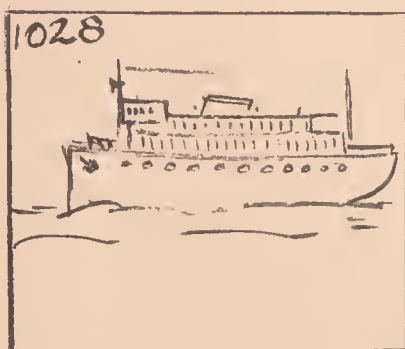
PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 4

VOCABULARY NO. 4

1027. укр̀цати (се), v.t.& r.pfv. - to embark, to load
pr.t: укр̀цам, укр̀цаш, укр̀ца
укр̀цамо, укр̀цате, укр̀цају
- *1027. укр̀цавати (се), v.t.& r.ipfv. - to embark, to load
pr.t: укр̀цавам, укр̀цаваш, укр̀цава
укр̀цавамо, укр̀цавате, укр̀цавају
1028. ла̀ђа, f. - boat
1029. задр̀жати (се), v.t.& r.pfv. - to retain, to reserve..
pr.t: задр̀жим, задр̀жиш, задр̀жи (to stay)
задр̀жимо, задр̀жите, задр̀же
- *1029. задр̀жавати (се), v.t.& r.ipfv. - to retain, to reserve (to stay)
pr.t: задр̀жавам, задр̀жаваш, reserve (to stay)
задр̀жава, задр̀жавамо, задр̀жавате,
задр̀жавају
1030. у̀гао, m. - corner
gen.sing: у̀гла
pl: у̀глови
1031. пу̀тничка то̀рба, f. - suitcase
1032. мрѐжа, f. - net; rack
1033. сѐдиште, n. - seat
1034. на̀појница, f. - tip
1035. срѐћан, adj.m. - happy
срѐћна, f.
срѐћно, n.
1036. испрати́ти, v.t.pfv. - to see off
pr.t: испрати́м, испрати́ш, испрати́
испрати́мо, испрати́те, испрати́
- *1036. испра̀ћати, v.t.ipfv. - to see off
pr.t: испра̀ћам, испра̀ћаш, испра̀ћа
испра̀ћамо, испра̀ћате, испра̀ћају
1037. ско̀ри, adj.m. - early
ско̀ра, f.
ско̀ро, n.
ско̀ро, adv. - soon
1038. вр̀шити, v.t.ipfv. - to do, to execute
pr.t: вр̀шим, вр̀шиш, вр̀ши
вр̀шимо, вр̀шите, вр̀ше
- *1038. извр̀шити, v.t.pfv. - to do, to execute
pr.t: извр̀шим, извр̀шиш, извр̀ши
извр̀шимо, извр̀шите, извр̀ше
1039. пру̀га, f. - line
же́лезничка пру̀га - railroad track
1040. но̀рмалан, adj.m. - normal, standard
но̀рмална, f.
но̀рмално, n.
1041. у̀зак, adj.m. - narrow
у̀ска, f.
у̀ско, n.

1042. ко̀лосек, м.
pl: ко̀лосеци
1043. ду̀пли, adj.m.
ду̀пла, f.
ду̀пло, n.
1044. са̀став, м.
1045. тѐретан, adj.m.
тѐретна, f.
тѐретно, n.
1046. мешо̀вит, adj.m.
мешо̀вита, f.
мешо̀вито, n.
1047. бр̀зйна, f.
1048. ѐкспресни, adj.m.
ѐкспресна, f.
ѐкспресно, n.
1049. спòр, adj.m.
спòра, f.
спòро, n.
1050. мѐк, adj.m.
мѐка, f.
мѐко, n.
1051. твр̀д, adj.m.
твр̀да, f.
твр̀до, n.
- track; gauge (of railroad track)
- double
- composition
- freight
- mixed
- speed
- express
- slow
- soft
- hard

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: JUL 2002

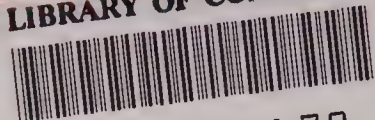
PreservationTechnologies

A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION

111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

LIBRARY OF CONGRESS

00026350670